

Begroting 2021

Gemeente Tubbergen

Inhoud

Inleiding	4
Leeswijzer.....	5
Van perspectiefnota 2021 naar begroting 2021	6
1. Meerjarig perspectief perspectiefnota 2021	7
2. Mutaties bestaand beleid	7
3. Specifieke mutaties.....	16
4. Incidenteel beschikbare algemene middelen waaronder de (belangrijkste) reserves.....	24
Maatschappelijk Akkoord Tubbergen (MAT)	28
Hoe werken wij samen?	29
Kernagenda's.....	34
Inleiding op de kernagenda.....	34
Actuele financiële ontwikkelingen	34
Kernagenda's - financieel	34
Kern overstijgende agenda.....	35
Inleiding op kern overstijgende agenda	35
Samen redzaam, gezond meedoen	36
Inleiding Samen redzaam, gezond meedoen	36
Langer gezond	38
Versterken sociale basis	40
Zorg meer nabij.....	42
Meer inwoners kunnen meedoen	44
Samen redzaam, gezond meedoen - financieel	47
Werk aan de winkel	49
Inleiding Werk aan de winkel	49
Leren	49
Ondernemen	51
Vrijtijdseconomie	53
Werk aan de winkel - financieel	56
Bereikbaar en aantrekkelijk	57
Inleiding Bereikbaar en aantrekkelijk	57
Mobiliteit	57
Landelijk gebied	58
Bereikbaar en aantrekkelijk - financieel	61
Duurzaam leven	62
Inleiding Duurzaam leven	62
Duurzaamheid.....	62
Wonen en ruimte.....	65
Maatschappelijk vastgoed.....	67
Duurzaam leven - financieel	69
Basisbegroting	70
Programma Bestuur & middelen.....	71
Programma Dienstverlening & burgerzaken	76
Programma Veiligheid.....	78
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	83
Programma Economie	87
Programma Onderwijs	90
Programma Sport & accommodaties	93
Programma Cultuur & recreatie	96
Programma Sociaal domein.....	98
Programma Milieu	106
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	110
Paragrafen	114
Lokale heffingen.....	114
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
Onderhoud kapitaalgoederen	128
Financiering.....	135
Verbonden partijen.....	137

Grondbeleid.....	148
Bedrijfsvoering	149
Financiële begroting	150
Overzicht baten en lasten	150
Overzicht van baten en lasten per programma.....	152
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	155
Staat van incidentele baten en lasten	156
Structureel begrotingssaldo Tubbergen.....	158
Meerjarenbalans	158
Overzicht taakvelden	159
Bijlagen	160
Bijlage 1: Overzicht reserves en voorzieningen.....	160
Bijlage 2: Vaststellen begroting.....	165

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 van de gemeente Tubbergen die door het college van Tubbergen aan u als raad aangeboden wordt. Deze begroting heeft als basis het Maatschappelijk Akkoord Tubbergen (MAT) en de perspectiefnota 2021.

In deze begroting 2021 worden de ambities voor 2021 uitgewerkt en wordt concreet aangegeven wat we in het jaar 2021 gaan doen en wat het gaat kosten. In de begroting 2021 vindt dus de feitelijke besluitvorming plaats. Zowel over de reguliere inzet van middelen en de gemeentelijke inspanningen op het gebied van het MAT.

Het maken van de gemeentelijke begroting is elk jaar weer een ingewikkelde klus. Dat geldt zeker voor de begroting voor 2021, omdat de gemeente veel minder geld krijgt van het Rijk dan nodig is om alle basistaken goed uit te kunnen voeren. Desondanks is het toch weer gelukt om een sluitende begroting te presenteren en dat met een beperkte lastenverhoging voor onze inwoners.

Dankzij de houding van het Rijk is het tekort binnen het sociaal domein flink opgelopen. Dat is heel naar en hierover trekken we met alle gemeenten aan de bel bij het Rijk. Ondertussen gaan we niet zitten afwachten wat het Rijk uiteindelijk gaat doen. We zijn hard aan het werk om ondanks alles de zorg voor iedereen toch bereikbaar en betaalbaar te houden en doen onze uiterste best om goede zorg te blijven verlenen. We zetten daarbij vooral in op preventie, omdat dit bijdraagt aan een positieve gezondheid op de langere termijn. Het inzetten van een praktijkondersteuner POH-GGZ is daarvan een mooi voorbeeld."

De gemeente moet ook blijven kijken naar de positieve gezondheid van haar eigen medewerkers. "We vinden het belangrijk om onze diensten voor de volle 100 procent te leveren. Daardoor wordt er ontzettend hard gewerkt, met soms maar heel weinig bezetting en dat is niet goed. Het college maakt zich echt grote zorgen of we onze basistaken nog wel kunnen blijven vervullen, zeker omdat we veel structurele lasten hebben en alleen incidentele meevallers. Eén van die basistaken is handhaving en veiligheid. Daar zitten we nu veel te krap, dus daarop moeten we in het komende jaar investeren, terwijl dat nauwelijks kan. We mogen dan de veiligste gemeente van Nederland zijn, we moeten er wel wat voor doen om dat ook blijven."

In het afgelopen jaar is er veel gesproken over het Kwaliteitsplan Openbaar Groen, het project waarmee dorpen voor een groot zelf kunnen bepalen hoe hun groene leefomgeving eruit ziet. "In deze krappe tijden moet je keuzes maken. Dat betekent dat we de plannen rondom het openbaar groen, waarvoor de dorpen ons input hebben gegeven, in kunnen vullen op de manier waarop ze dat graag zouden willen. Ook wat betreft het achterstallig onderhoud van de speelvoorzieningen gaan we een inhaalslag maken. De overige ambities op maai beleid en biodiversiteit moeten we wel bijstellen, maar door samen de schouders eronder te zetten, moeten we toch een heel eind kunnen komen."

Niet alle inkomsten van de gemeente komen vanuit het Rijk. Er zijn ook eigen structurele inkomsten, zoals de ozb, en incidentele middelen via de reserves. Steeds vaker moeten we onze reserves aanspreken voor onze structurele kosten. "Maar omdat we vinden dat het ook belangrijk is om soms iets extra's te doen, zeker omdat onze inwoners door corona dit jaar veel hebben moeten missen, hebben we ook geld gereserveerd voor het organiseren van een grote gezamenlijke activiteit voor zowel inwoners als toeristen." Hiermee doelt het college op het feit dat het volgend jaar 50 jaar geleden is dat de Boerenopstand ontstond. "We willen die gebeurtenis, die Tubbergen op een zeer bijzondere manier op de kaart zette, gebruiken als kapstok voor een heel breed scala aan allerlei activiteiten van voor en door onze inwoners, variërend van fietstochten, lokale exposities, voordrachten, online activiteiten, schoolprojecten en een theaterspektakel waaraan iedereen zijn steentje kan bijdragen op dezelfde manier als we van plan waren om dit jaar 75 jaar vrijheid te vieren."

Het college is blij dat ook hiervoor middelen zijn gevonden. "Dat we zoiets moois in een tijd als dit toch kunnen doen, komt doordat we altijd een vrij sobere begroting hebben en we al een aantal jaren hebben voorgesorteerd op de tekorten die er door de houding van het Rijk zouden gaan ontstaan. Daardoor is het ons gelukt om ook voor 2021 een sluitende begroting te kunnen presenteren."

Leeswijzer

In deze leeswijzer worden een aantal zaken toegelicht zodat u de begroting makkelijker kunt lezen. Allereerst een korte toelichting op de opbouw van de begroting. De begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Hoe werken we samen: de vertaling naar hoe samenleving en gemeente samen aan de slag voor leefbare dorpen.
2. Het Maatschappelijk Akkoord (MAT) met daarin de onderdelen:
  - Kernagenda's: in de kernagenda's zijn per kern de ambities en vraagstukken terug te vinden waar in de huidige collegeperiode aan gewerkt gaat worden. Hierbij is aangegeven wat wij als gemeente hier in 2021 aan bij willen en kunnen bijdragen qua geld en capaciteit.
  - Programma's met bijbehorende kern overstijgende thema's: hierin wordt voor overstijgende beleidsthema's aangegeven wat er voor de huidige collegeperiode op de agenda staat en welke bijdrage de gemeente in 2021 doet.
3. Basisbegroting: hierin komen alle reguliere en jaarlijks terugkerende zaken aan de orde.
4. De verplichte paragrafen
5. De financiële begroting
6. Bijlagen

Er is een wederzijds relatie tussen de ambitiebegroting en de basisbegroting. Er zijn namelijk zaken vanuit de basisbegroting die een directe link met de ambitiebegroting hebben en vice versa.

- Projecten die voortkomen uit ambities kunnen na uitvoering en afronding structurele lasten met zich meebrengen in de beheerfase. De financiering van het project vindt plaats vanuit de ambitiebegroting (incidenteel), terwijl de structurele lasten afvloeien naar de basisbegroting en een plek krijgen onder één van de elf programma's.
- Activiteiten en inspanningen (reguliere capaciteit en middelen) vanuit de basisbegroting kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelen in de ambitiebegroting. Daarnaast kan ook (reguliere) capaciteit aan de basisbegroting worden onttrokken om te worden ingezet voor de ambities (projecten en processen).

Basisbegroting

In de basisbegroting komen de reguliere, jaarlijks terugkerende zaken aan de orde. Deze basisbegroting is opgedeeld in de volgende elf programma's:

- Programma Bestuur & middelen
- Programma Dienstverlening & burgerzaken
- Programma Veiligheid
- Programma Openbare ruimte & mobiliteit
- Programma Economie
- Programma Onderwijs
- Programma Sport & accommodaties
- Programma Cultuur & recreatie
- Programma Sociaal domein
- Programma Milieu
- Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

De ambities uit het MAT die eigenlijk een intensivering, uitbreiding of aanscherping van de reguliere taken betreffen, hebben een plek gekregen in de basisbegroting. Evenals de inspanningen die vanuit de ambitiebegroting worden overdragen naar de basisbegroting.

Van perspectiefnota 2021 naar begroting 2021

Inleiding

Om een gestructureerd beeld te geven van de opbouw en het verloop van het meerjarige saldo volgen we onderstaande opzet:

Allereerst ziet u in paragraaf 1 het beginsaldo van deze begroting 2021 weergegeven. Dit saldo vindt zijn oorsprong in de perspectiefnota 2021 en vormt de basis waarmee verder wordt gewerkt.

In paragraaf 2 schetsen we het beeld van het ontstaan van het begrotingssaldo aan de hand van de zogenaamde mutaties op de uitvoering van het bestaande (dus vastgestelde) beleid.

In paragraaf 3 staan we stil bij een aantal specifieke mutaties. Deze specifieke mutaties hebben niet in alle gevallen financiële consequenties, maar ze herbergen wel een aantal mogelijke risico's of zijn in politiek-bestuurlijke zin zo relevant dat een nadere toelichting nodig is.

Tot slot geven we in paragraaf 4 een overzicht van de beschikbare incidentele middelen waaronder de stand van zaken van de (belangrijkste) reserves.

1. Meerjarig perspectief perspectiefnota 2021

Zoals u van ons gewend bent, zoeken we in elk van de P&C-documenten in financiële zin aansluiting bij het laatst vastgestelde document. Voor de begroting 2021 betekent dit dat we aansluiting zoeken bij het saldo van de perspectiefnota 2021.

(bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Herzien meerjarig saldo perspectiefnota 2021	225	15	104	349

2. Mutaties bestand beleid

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verschillende mutaties op basis van bestand beleid. Dit kunnen autonome ontwikkelingen zijn of zaken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Mutaties bestand beleid (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Meicirculaire gemeentefonds				
- hogere algemene uitkering	253	382	137	-49
- inburgering	-27	-59	-65	-65
- participatie	-139	-79	-60	-85
- voogdij/18+	12	12	12	12
Nagekomen actualisatie maatstaven	250	250	250	250
Loon en prijsbijstelling				
- maatschappelijke opvang	-20	-20	-20	-20
- vrouwenopvang	-5	-5	-5	-5
- algemeen	-125	-125	-125	-125
Ozb	44	48	54	60
Lagere doorbelasting Noaberkracht	22	22	22	22
Omgevingsdienst Twente	-183	-183	-183	-183
Sociaal domein - regulier	-250	-298	-310	-246
Sociaal domein - corona	-111	-112	-70	0
Overige kleine mutaties	27	-16	29	41
Totaal mutaties bestand beleid	-252	-183	-334	-393

Meicirculaire 2020 - Algemene uitkering

De hogere inkomsten zijn een gevolg van hogere accessen (ontwikkeling van de rijksuitgaven),

incidentele compensatie Btw-compensatiefonds (BCF) en mutaties in eenheden en gewichten (aantal inwoners, aantal bijstandsonvangers, etc.). De voorlopige belastingcapaciteit 2020 zorgt voor een verlaging van de algemene uitkering, omdat de gemeentelijke belastingcapaciteit is toegenomen (hogere WOZ- waarden).

Het saldo van de hogere algemene uitkering is geen pure "winst". We dienen rekening te houden met de taakmutaties die benoemd zijn door het Rijk. Taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd of onttrokken, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt. Wanneer ze nieuw zijn worden ze eenmalig afzonderlijk benoemd om inzicht te creëren waaraan het Rijk meer of minder geld gaat besteden. Maar het uitgangspunt van de gehele algemene uitkering is en blijft dat de middelen vrij aanwendbaar zijn. Binnen de gemeente Tubbergen kennen we de lijn dat voor deze taakmutaties een stelpost wordt opgenomen in afwachting van te ontwikkelen beleid. Zodra door college en raad wordt ingestemd met het ontwikkelde beleid kan een beroep worden gedaan op deze stelpost(en). Indien ervoor wordt gekozen geen beleid te ontwikkelen dan kan de stelpost vrijvallen ten gunste van de algemene middelen of en laste worden gebracht.

De taakmutaties die in de meicirculaire 2020 zijn benoemd en die van toepassing zijn op de gemeente Tubbergen zijn:

Taakmutatie Inburgering:

Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Zowel de incidentele bijdrage in de invoeringskosten als de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten wordt verstrekt via een integratie-uitkering. De benodigde middelen voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen worden verstrekt via een specifieke uitkering van het Ministerie van SZW. Het bedrag dat gemeenten in 2020 ontvangen betreft de incidentele bijdrage in de invoeringskosten en wordt over gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners. De bedragen die gemeenten vanaf 2021 ontvangen betreffen de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten. De verdeling van de integratie-uitkering zal naar verwachting in de decembercirculaire 2020 worden bijgesteld, als van zowel het aantal inwoners als het aantal personen met een niet- westerse migratieachtergrond nieuwe gegevens voorhanden zijn.

Taakmutatie Participatie:

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2020. De Wsw-middelen zijn geactualiseerd. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals we die kennen uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijf kansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2020 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2019 en de blijf kansen voor de jaren 2020 en verder.

Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de integratie-uitkering door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen Nieuw begeleiding. De drempelbedragen zijn in deze circulaire geïndexeerd vanwege de loon- en prijsbijstelling en zijn € 9.000 in 2020 en € 7.700 vanaf 2021. De drempelbedragen geven weer wat het gemiddelde bedrag is dat in het betreffende jaar beschikbaar is voor de begeleiding van beschermt werk. Iedere gemeente ontvangt ten minste budget voor de financiering van de begeleiding van één beschutte werkplek.

Taakmutatie Voogdij/18+: De integratie-uitkering Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (T-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (Q). Daarmee wordt – ondanks de beperking van gegevens die twee jaar teruggaan - zo goed mogelijk aangesloten bij de actuele kostenverschillen tussen gemeenten. Er zijn nieuwe gegevens (jaar 2019) over voogdij/18+ beschikbaar welke gebruikt zijn voor de verdeling van de bedragen voor 2021. Zoals gebruikelijk zijn deze nieuwe gegevens ook doorgetrokken in latere jaren. In de nieuwe bedragen per gemeente is rekening gehouden met de loon- en prijsbijstelling 2020.

Door het gebruik van actuele gegevens en een reservering in verband met afgesproken compensatieregelingen neemt de integratie-uitkering Voogdij/18+ vanaf uitkeringsjaar 2021 met structureel € 38,154 miljoen toe. Deze toename kan grotendeels worden gedekt met de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 2020 aan deze integratie-uitkering. Het verschil van € 17,775 miljoen wordt zoals gebruikelijk onttrokken aan de algemene uitkering, sub cluster Jeugdhulp. Vandaar het

geringe effect in de jaren 2021 en verder.

Nagekomen mutaties maatstaven

Na ontvangst en analyse van de meicirculaire 2020 heeft het Rijk een aantal maatstaven aan de hand waarvan de algemene uitkering wordt berekend bijgesteld. Dit betekent voor onze gemeente een hogere algemene uitkering.

Taakmutatie loon- en prijsbijstelling sociaal domein

In de meicirculaire 2018 is met ingang van uitkeringsjaar 2019 ± € 7 miljard overgeheveld van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering. Voor 2019 is in de meicirculaire van vorig jaar over dat bedrag nog één keer een aparte Loon-Prijs-mutatie (LPO) verstrekt. In deze meicirculaire 2020 gebeurt dat niet meer voor uitkeringsjaar 2020 en volgende. De gemeenten moeten zich redden met het accres. Dat kan ook omdat de uitkeringsbasis 2019 (T-1) waar het accres over wordt berekend met voornoemde € 7 miljard is toegenomen, zodat in absolute cijfers het accres is toegenomen.

Dit betekent dat de loon- en prijsbijstelling voor het sociaal domein uit de hogere algemene uitkering van deze meicirculaire 2020 betaald moet worden. Om dus de balans te behouden moet tegelijk met de hogere inkomsten ook de hogere uitgaven worden geraamd, anders reken je je rijk. Structureel wordt rekening gehouden met € 125.000 vanaf 2021. Het jaar 2020 is reeds geraamd in de begroting 2020.

Daarnaast speelt m.i.v. 2021 voor het eerst de doorbetaling van de loon- en prijsbijstelling uit het accres aan de centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang (€ 20.000 jaarlijks) en vrouwenopvang (€ 5.000 jaarlijks).

Ozb

De verwachte inkomst onroerendezaakbelasting valt in 2021 hoger uit dan oorspronkelijk begroot. In het tweede programmajournaal van 2020 is toegelicht dat de inkomst onroerendezaakbelasting voor 2020 hoger was dan begroot en dat de inkomst naar boven bijgesteld werd. Aangezien de inkomst 2020 de basis is voor de berekening van de inkomst voor 2021, valt deze inkomst ook meerjarig hoger uit dan in eerste instantie gedacht. Hierdoor ontstaat ook vanaf het jaar 2021 een voordeel op de onroerendezaakbelasting.

Lagere doorbelasting Noaberkracht

De formatie bij team belastingen is eind 2020 met 1,7 fte afgenomen. Het voordeel van deze besparing is vanaf het jaar 2021 volledig ten gunste van Noaberkracht gekomen. Echter worden er door deze besparing ook minder uren besteed aan specifieke producten en raakt de besparing op deze manier de gemeentebegroting. Een deel van het voordeel dat behaald wordt zal daarom vanaf het jaar 2021 ten gunste van de beide deelnemende gemeenten moeten komen. Het betreft hier een bedrag van € 50.000. Voordeel voor de gemeente Tubbergen € 22.000.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Vanaf 1 januari 2019 draagt de Omgevingsdienst Twente (ODT) zorg voor de uitvoering van milieutaken voor zover deze betrekking hebben op taken die behoren tot de zogenoemde variant 4. Bij de start van de omgevingsdienst is afgesproken dat de inbreng van middelen bij de dienst wordt gebaseerd op de werkelijk beschikbare formatie (peiljaar 2017).

De eerste jaren werkt de ODT met een zogenoemde inputfinanciering. Hierbij wordt de jaarlijkse bijdrage bepaald aan de hand van de ingebrachte formatie. Vervolgens wordt op basis van een jaarplan inzicht gegeven in de verwachte uitvraag voor dat jaar. Deze jaarplanning wordt doorgerekend op basis van het verwachte aantal producten en de indicatieve normuren (Twentse norm). De afrekening vindt achteraf plaats op basis van werkelijk bestede uren door de ODT.

Voor Noaberkracht betekent dit dat de berekende benodigde formatie jaarlijks meer bedraagt dan er aan formatie beschikbaar is gesteld.

Uit de Q2 rapportage van de ODT blijkt dat voor 2020 reeds 80% van de ingebrachte uren zijn gebruikt. Er zijn voor 2020 onvoldoende middelen beschikbaar om alle werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Hierbij is uitgegaan van de huidige inzet, de werkvoorraad die nog bij de ODT ligt en de

verwachting van een verdere uitvraag over 2020.

De ODT heeft een prognose gemaakt welke producten zij over 2020 nog verwachten te kunnen leveren (mits er voldoende middelen beschikbaar worden gesteld). Hierbij wordt er vanuit gegaan dat voor toezicht circa 2/3 van de geplande controles kan worden uitgevoerd. Op basis van deze prognose wordt verwacht dat de benodigde uren voor 2020 moet worden bijgesteld naar 13.974 uren. De oorspronkelijke planning gaat uit van 11.892 benodigde uren terwijl in werkelijkheid 9.269 uren beschikbaar zijn.

Dit betekent dat het verschil tussen de ingebrachte middelen en de verwachte inzet voor 2020 op basis van de indicatieve uren toeneemt van 2.623 naar 4.705 uur. Dit tekort komt overeen met een bedrag van circa € 385.000. Op basis van de verdeelsleutel gaat het om een bedrag van circa € 168.000 voor Tubbergen over 2020. Hiervan is circa 1.500 uur (€123.000) incidenteel om achterstanden ten aanzien van vergunningverlening/meldingen weg te werken.

	Beschikbaar 2020	UP2020	Prognose 2020	Waarvan incidenteel	Structureel
Vergunningen	2.511	5.515	6.556	1.500	5.000
Toezicht	4.710	5.321	5.222		6.650
Handhaving	1.065	282	1.260		1.746
Advies	983	774	936		983
Projecten					
Totaal	9.269	11.892	13.974	1.500	14.379

Oorzaak toename, samengevat:

- Toename aantal bodemmeldingen
- Introductie vormvrije MER beoordeling
- Toename aantal administratieve controles, controles bodemmeldingen en klachten
- Uren benodigd voor projecten, niet ingebracht
- Toename aantal handhavingszaken
- Uitvoering strafrechtelijke onderzoeken door eigen BOA
- Toename van uren per product is incl. indirecte uren als administratie, planning en coördinatie; de inbreng betrof alleen directe uren

Toelichting

Toename uitvraag ODT

In vergelijking met het peiljaar 2017 is er een toename te zien van het aantal producten dat bij de ODT wordt uitgevraagd zodat structureel meer middelen nodig zijn.

Vergunning

Bij vergunningverlening wordt de toename met name veroorzaakt door het aantal bodemmeldingen en vormvrije mer beoordelingen. In de loop van 2017 is het instrument van de vormvrije mer-beoordeling geïntroduceerd. Hiervoor waren destijds geen uren beschikbaar. Ten opzichte van 2017 neemt de uitvraag toe van circa 4.100 naar 5.000 uur. De beschikbare formatie bedraagt 2.511 uur.

Toezicht & Handhaving

Voor toezicht is sprake van een toename van het aantal administratieve controles, controles bodemmeldingen en klachten. Verder zijn er geen uren beschikbaar voor het uitvoeren van projecten. Binnen Noaberkracht werden projecten uitgevoerd binnen de uren die vrij kwamen door de zelfcontroles bij de rundveehouderijen. De prognose is dat het project energie in 2020 ca 600 uur vergt. Ook in de komende jaren zullen uren moeten worden gereserveerd voor projecten.

Als de ODT het UP2020 zou uitvoeren, rekening houdend met projecten en toename van de producten neemt de uitvraag ten opzichte van het peiljaar 2017 toe van 4.710 naar circa 6.650 uur.

Voor handhaving is sprake van een toename van het aantal zaken. In meer gevallen dan voorheen wordt een last onder dwangsom opgelegd. Ook worden strafrechtelijke onderzoeken door de boa van de ODT uitgevoerd waar voorheen dit in samenwerking met de milieupolitie werd opgepakt.

Wanneer het aantal controles conform het uitvoeringsprogramma wordt uitgevoerd zal ook het aantal handhavingzaken toenemen. Verder wordt regio breed een trend zichtbaar dat de ODT op basis van de Landelijke Handhaving Strategie sneller overgaat tot de volgende stap in handhaving. Als gevolg hiervan moet rekening worden gehouden met toename van de structurele inzet van 1.065 naar 1.746 uur.

Advies

Voor advies blijft de uitvraag binnen de beschikbare formatie van 983 uur.

Totaal

Het uitgaan van de werkelijk benodigde structurele aantal uren van 14.379 afgezet tegen de ingebrachte uren van 9.269 betekent een toename van 5.110 uur. In geld komt dit neer op een bedrag van € 419.000. Het aandeel Tubbergen hierin bedraagt 183.000 structureel.

Verskil tussen de werkelijk bestede uren en de beschikbare uren?

De bepaling van de beschikbare formatie voor de taken die zijn overgegaan naar de ODT is gebaseerd op historische cijfers, inschattingen en de Producten en Diensten Catalogus (PDC) 5.0. Deze PDC werd door de netwerk RUD gebruikt om producten onderling af te rekenen en hadden uitsluitend betrekking op de uren in verband met de inhoudelijke toetsing/uitvoering van een product. Voor zover producten binnen de netwerk RUD werden uitgevoerd is de formatie bepaald aan de hand van de PDC 5.0. Voor taken van vergunningverlening die binnen Noaberkracht werden uitgevoerd is uitgegaan van de werkelijke beschikbare formatie, welke lager lagen dan de PDC5.0.

In voorbereiding op de ODT heeft de ODT een indicatieve norm opgesteld. Een belangrijk verschil is dat de PDC 5.0 uitsluitend betrekking heeft op de inhoudelijke toetsing/uitvoering van een product terwijl de indicatieve norm het totaal betreft van de uren die nodig zijn om het product te leveren vanuit het primaire proces. De indicatieve norm bevat ook uren voor administratie, planning en coördinatie. en projectmatige voorbereiding van landelijke projecten zoals bv stoppersregeling ammoniak, informatieplicht energie, luchtwassers en ketentoezicht.

Bij het bepalen van de beschikbare formatie is uitsluitend rekening gehouden met de uren voor inhoudelijke toetsing/uitvoering van de producten. Dit verklaart deels het verschil tussen de werkelijk bestede uren en de beschikbare uren.

Verskil tussen de werkelijk bestede uren en de uren gebaseerd op de Twentse norm.

Voorafgaande aan de start van de ODT is de Twentse norm opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van ervaringen bij andere Omgevingsdiensten en beschikbare kengetallen. Deze Twentse norm is door het Algemeen Bestuur van de ODT als indicator voor de dienstverlening vastgesteld waarbij de ODT de opdracht heeft gekregen deze te evalueren.

Op dit moment is het nog niet mogelijk om een sluitende verklaring te geven voor het verschil tussen de werkelijke urenbesteding en de berekende uren op basis van de Twentse norm. Zodra de evaluatie is uitgevoerd zal hierover meer duidelijkheid kunnen worden gegeven.

Sociaal domein

Hieronder het totaaloverzicht van alle mutaties binnen het programma onderwijs, sport, cultuur & sociaal domein (basisbegroting) begroting 2021. De mutaties zijn als gevolg van autonome ontwikkelingen of corona-gerelateerd en zijn veelal doorwerkingen uit de tweede programmajournaal 2020. Daarnaast is op onderdelen loon- en prijsindexatie van toepassing voor het jaar 2021.

(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Leerlingenvervoer	-24	-24	-24	-24
Kinderopvang - corona	-20	0	0	0
Vrij toegankelijke voorzieningen	-9	-9	-9	-9
Bijstand – corona	-111	-112	-70	0
Bijstand – autonoom	-86	-86	-86	-86
SW – rijksvergoeding	-21	-87	-98	-27
Participatie en re-integratie	-12	-12	-12	-12
Abonnementen SD	-7	-7	-7	-7
Vrouwenopvang/Maatschappelijke opvang	0	0	0	0
Hulpmiddelen/trapliften/woningaanpassingen	-108	-108	-108	-108
Huishoudelijke ondersteuning	-58	-58	-58	-58
Wmo ondersteuning individueel	27	27	27	27
Wmo ondersteuning groep	74	74	74	74
Kleine verschillen	-6	-8	-9	-16
Uitvoeringsplan	0	0	0	0
Totaal mutaties	-361	-410	-380	-246

Leerlingenvervoer (€ 24.000 nadeel)

Er is op dit moment geen aanleiding om de meerjarenraming voor het leerlingenvervoer bij te stellen. De geldende indexatie (NEA-index) voor het jaar 2021 is op dit moment nog niet bekend, er wordt voorsnog rekening gehouden met 3%. Dit zorgt voor een structureel nadeel van € 23.000.

Muziekonderwijs (neutraal)

In 2020 is voor het laatste jaar subsidie ontvangen van de Provincie Overijssel voor cultuureducatie op basis van de cultuurnota met betrekking tot de periode 2017-2020. Met ingang van het jaar 2021 zal vanuit de Provincie Overijssel een nieuwe cultuurnota gepresenteerd worden. Op basis van de nieuwe cultuurnota zal de gemeente Tubbergen een subsidieaanvraag indienen. Zodra meer bekend is over de ambities, doelen en subsidiebedragen wordt hierover in de P&C-cyclus gerapporteerd.

Kinderopvang (€ 20.000 nadeel)

Dit betreffen de kosten voor de inspecties van de kinderopvangcentra. De inspecties worden uitgevoerd door de GGD Twente. De inspecties die in 2020 niet zijn ingevoerd als gevolg van het coronavirus worden in 2021 ingehaald. Dit zorgt voor een incidenteel nadeel van € 20.000.

Bijstandsuitkeringen

WWB, IOAW en IOAZ

In het tweede programmajournaal 2020 hebben we de verwachting uitgesproken dat er een instroom zal zijn in de bijstandsuitkeringen op grond van de WWB, IOAZ en IOAZ van ca. 11 uitkeringen. De verwachting is dat deze instroom gedurende het jaar 2020 in het cliëntenbestand zal blijven en dat

vanaf 2021 gefaseerde uitstroom zal gaan plaatsvinden (met een ondergrens van 120 uitkeringen die wordt bereikt in 2024). Dit zorgt voor een nadeel van € 111.000 in 2021 tot € 70.000 in 2023. Deze bijstelling is corona-gerelateerd.

Daarnaast is de prognose voor de hoogte van de uitkering per uitkeringsgerechtigde in 2020 lager dan de raming, dit leidt tot een structureel voordeel van € 24.000 structureel (autonome ontwikkeling).

Loonkostensubsidies

In 2020 is een forse toename waargenomen in de uitgaven met betrekking tot de loonkostensubsidies garantiebannen (gemiddeld € 21.000 per maand t.o.v. € 12.000 in 2019). Deze toename wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal inwoners in deze doelgroep. De doelgroep zou voor het op slot gaan van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) heen in de Wsw terecht zijn gekomen. De verwachting is dat dit een structurele ontwikkeling is, dit zorgt voor een nadeel van € 110.000 per jaar (autonome ontwikkeling).

Nieuw Beschut

Het is nog niet bekend wat de taakstelling voor de gemeente Tubbergen met betrekking tot nieuw beschut zal zijn in 2021. In 2020 heeft de gemeente geen extra taakstelling gekregen, de huidige taakstelling is 3 personen. Deze taakstelling is gerealiseerd en de raming hiervoor blijft gehandhaafd.

Gebundelde uitkering (BUIG)

In oktober ontvangt de gemeente Tubbergen van het Rijk bericht over de definitieve budgetten 2020. Bij het vaststellen van deze definitieve budgetten, zal rekening worden gehouden met de dan actuele conjuncturele situatie. Wat deze toezegging precies betekent is op dit moment niet duidelijk. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zou kunnen vasthouden aan de normale procedure en de definitieve budgetten in oktober vaststellen op basis van de te zijner tijd actuele realisaties en de dan actuele CPB-werkloosheidsramingen. Het is nog maar de vraag hoeveel onzekerheid deze CPB-ramingen op dat moment nog zullen bevatten. Hoe groter de onzekerheid in deze ramingen, hoe groter het risico voor de gemeente Tubbergen. Daarom worden de nader voorlopige budgetten 2020 voorsnog niet verwerkt in het meerjarig saldo van de gemeente Tubbergen, maar worden de bekendmakingen in oktober afgewacht.

Sociale werkvoorziening (€ 21.00 nadeel 2021; € 88.000 nadeel 2022; € 98.000 nadeel 2023; € 27.000 nadeel 2024)

Rijksvergoeding

In de meicirculaire 2020 zijn de bijgestelde subsidiebedragen per arbeidsjaar bekendgemaakt evenals het verwachte aantal arbeidsjaren (en dus de geprognostiseerde uitstroom) waar het Rijk mee rekent. De term arbeidsjaar geeft de subsidie-eenheid aan die gekoppeld is aan een fte Wsw, waarop mede de hoogte van het Wsw-deel in de rijksvergoeding wordt gebaseerd.

De rijksvergoeding per arbeidsjaar is voor het jaar 2021 gestegen van € 25.467 naar € 27.711, ten opzichte van de septembercirculaire 2019. Dit betreft de compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen (LPO). Daarnaast zijn de verwachtingen over het aantal arbeidsjaren in de gemeente Tubbergen bijgesteld (meicirculaire 2020 gem. aantal AJ 3 per jaar lager dan septembercirculaire 2019). Ook wijken de verwachtingen van het Rijk wijken af van de lokale situatie in de gemeente Tubbergen, met name meerjarig.

De huidige bedragen die in de meerjarenraming van de gemeente Tubbergen zijn opgenomen bestaan uit het aantal AJ o.b.v. de verwachting van de Soweco vermenigvuldigd met het bedrag per arbeidsjaar uit de septembercirculaire 2019. In deze begroting 2021 wordt de raming geactualiseerd op basis van de hernieuwde verwachting van de Soweco over het aantal arbeidsjaren en de bedragen per arbeidsjaar uit de meicirculaire 2020. Na inzet van de openstaande stelpost Wsw (meicirculaire 2020) is de mutatie als volgt:

(bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Mutatie	-21	-88	-98	-27

Indexatie vrouwenopvang en maatschappelijke opvang

Vrouwenopvang

De middelen voor vrouwenopvang worden door het Rijk via de decentralisatie-uitkering (DU) binnen het gemeentefonds uitgekeerd aan de centrumgemeente (gem. Enschede). De DU wordt door het Rijk niet geïndexeerd, de individuele gemeenten ontvangen compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen via het accres. De afgelopen jaren is de indexatie op de subsidies van de instellingen van de vrouwenopvang door de gemeente Enschede bekostigd uit eigen middelen. Met ingang van 2021 wordt een jaarlijkse indexatiebijdrage gevraagd van de individuele gemeenten. Deze bedraagt voor de gemeente Tubbergen € 5.000 in 2021. Bij de verwerking van de meicirculaire is dit bedrag structureel vanuit het accres op een stelpost gezet. Deze stelpost wordt nu ingezet ter dekking van de kosten.

Maatschappelijke opvang

Voor de middelen maatschappelijke opvang geldt dezelfde systematiek als bij vrouwenopvang het geval is. Echter, deze taak is voor de gemeente Tubbergen belegd bij centrumgemeente Almelo. Vanuit Almelo is (nog) geen verzoek tot indexatiebijdrage ontvangen.

Hulpmiddelen (€ 102.000 nadeel)

Het nadeel op hulpmiddelen is grotendeels een doorwerking uit het jaar 2020 en heeft meerdere oorzaken:

- Rolstoelvoorzieningen (€ 3.000 nadeel): er zijn kleine wijzigingen in het aantal en soort uitstaande rolstoelen.
- Vervoersvoorzieningen (€ 34.000 nadeel): er worden minder voorzieningen zonder trapondersteuning verstrekt en meer voorzieningen met trapondersteuning, daarnaast is er een lichte stijging van het aantal vervoersvoorzieningen in de huurconstructie. Dit zorgt voor een nadeel van ca. € 14.000. Verstrekkingen in eigendom/pgb-verstrekkingen, onderhoudskosten en financiële tegemoetkomingen vervoer zorgen voor een nadeel van ca. € 20.000.
- Woonvoorzieningen (neutraal): er is geen stijging waarneembaar in het aantal woonvoorzieningen in de huurconstructie, dan wel verstrekkingen in eigendom.
- Trapliften (€ 40.000): er is een jaarlijkse stijging waarneembaar van het aantal verstrekte trapliften als gevolg van langer thuis blijven wonen.
- Woningaanpassingen (€ 25.000): in 2020 zijn een aantal (duurdere) woningaanpassingen geweest, er zal langere tijd monitoring moeten plaatsvinden om te zien of dit een structurele verandering is. Voorzichtigheidshalve wordt de raming met € 25.000 verhoogd.
- Indexatie van de tarieven zorgt voor een nadeel van € 6.000.

Huishoudelijke ondersteuning (€ 58.000 nadeel)

Op basis van de cijfers uit 2020 zijn er minder cliënten die een indicatie regie nodig hebben dan waar op begrotingsbasis 2020 meerjarig rekening mee is gehouden. Dit zorgt voor een voordeel van ca. € 33.000. Daarnaast is een indexatie van de tarieven van toepassing, de hoogte van de indexatie is op dit moment nog niet bekend. Vooralsnog gaan we uit van een indexatie van 5%, dit zorgt voor een nadeel van € 91.000. Per saldo dus een nadeel van € 58.000 op huishoudelijke ondersteuning.

Abonnementstarief Wmo (neutraal)

In 2020 heeft de vertraging van het nieuwe systeem voor gegevensuitwisseling tussen gemeenten en het CAK ervoor gezorgd dat er tot en met juni 2020 in ieder geval nog geen eigen bijdrage is geïnd voor inwoners uit de gemeente Tubbergen. Daarnaast heeft de minister van VWS besloten om voor de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage te innen in verband met de gevolgen van corona op de ondersteuning. Als gevolg van deze twee ontwikkelingen is het op dit moment niet mogelijk een reële prognose te maken van de te verwachten inkomsten voor 2021. De bestaande raming wordt daarom gehandhaafd.

Wmo ondersteuning individueel (€ 27.000 voordeel)

In 2020 (Q1 en Q2) ligt het aantal indicaties hoger dan begroot, deze doorwerking in 2021 en verder betekent een voordeel van € 27.000 structureel.

Wmo ondersteuning groep (€ 74.000 voordeel)

In 2020 (Q1 en Q2) ligt het aantal indicaties lager dan in 2019, deze doorwerking in 2021 en verder betekent een voordeel van € 74.000 structureel.

Veilig Thuis Twente

De formatie Veilig Thuis Twente (VTT) wordt per 1 januari 2021 structureel uitgebreid met 6 fte. Deze uitbreiding is noodzakelijk om een duurzame oplossing om de maatwerktaken van VTT binnen de wettelijke termijnen uit te voeren, waarbij aandacht is voor herstel van schade en borging naar een duurzame veiligheid. Dit draagt bij aan het stoppen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De extra bijdrage voor de gemeente Tubbergen bedraagt € 20.000. In de septembercirculaire 2020 zijn de centrumgemeenten geïnformeerd over extra middelen voor de inzet van Veilig Thuis. Daarbij is door de centrumgemeente Enschede aangegeven dat de middelen toereikend zijn en dat er geen extra bijdrage van de gemeente Tubbergen benodigd is. Dit onder voorbehoud van het besluit van de Bestuurscommissie OZJT over de inzet van de middelen.

(Financiële) Stand van zaken uitvoeringsplan sociaal domein

Het verloop van de beoogde besparing (begroting 2019) en de behaalde besparing (2019 en 2020) is als volgt:

(bedragen x €1.000)	2019	2020	2021	2022
Beoogde besparing begroting 2019	94	375	520	545
Behaalde besparing 2019 (PJ1)	-94	-94	-94	-94
Resterende beoogde besparing 2020	0	281	426	451
Behaalde besparing 2020 (PJ1)	0	-235	-90	-90
Resterende beoogde besparing 2020	0	46	336	360

Sociaal domein – corona

Uit de financiële mutaties binnen het sociaal domein en de toelichting daarop blijkt dat een deel van de meerkosten binnen het sociaal domein een gevolg is van de Corona pandemie. Het betreft hier de volgende twee kostenposten:

- Inspecties kinderopvangcentra (1 jaar)
- Bijstand (3 jaar)

Overige kleine(re) verschillen

Het betreft hier meerder kleine(re)verschillen.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven mutaties op basis van bestaand beleid en deze te verwerken in het herziene meerjarige saldo.

Rekening houdend met de aangegeven en toegelichte mutaties op basis van bestaande beleid ontstaat het volgende herziene meerjarige saldo:

(bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Herzien meerjarig saldo perspectiefnota 2021	225	15	104	349
Totaal mutaties bestaand beleid	-252	-183	-334	-393
Herzien meerjarig saldo na mutaties bestaand beleid	-27	-168	-230	-44

Voor een juiste interpretatie van de cijfers en om het herziene meerjarige saldo in de juiste context te

zien moeten wel de volgende opmerkingen worden geplaatst. In dit herziene meerjarige saldo op basis van bestaand beleid is uitgegaan van:

- Volledige invulling uitvoeringsplan sociaal domein (voorheen transformatieplan). Rekening houdend met de reeds gerealiseerde invullingen 2020 resteert nog een taakstelling van € 336.000 in 2021 oplopend naar een structureel bedrag van € 360.000 vanaf 2022.
- Voor de jaren 2022 en 2023 gaan we, vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek, uit van het doortrekken van de extra rijksvergoeding voor de jeugdzorg van € 300.000 per jaar.
- Volledige invulling van de opbrengsten op grond van ombuigingsmaatregelen gebaseerd op de denkrichtingen uit de perspectiefnota 2020.
- Reservering ruimte om de te verwachten nadelige herverdeeleffecten van de herijking van het gemeentefonds op te vangen. De gereserveerde ruimte loopt op van € 200.000 in 2022 naar een structureel bedrag van € 500.000 vanaf 2024 (€ 25 per inwoner).
- Een structurele stelpost voor nieuw beleid van € 50.000 vanaf het jaar 2021.

3. Specifieke mutaties

In deze paragraaf staan we stil bij ontwikkelingen die verder gaan dan het bestaande (dus vastgestelde) beleid maar wel degelijk omvangrijke financiële consequenties (kunnen) hebben en ook zeker gezien de politiek bestuurlijke impact de nodige toelichting behoeven. Daarnaast bestaat er een bepaalde mate van keuzevrijheid. We gaan achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

- Structurele stelpost voor nieuw beleid
- Nieuw beleid structureel
- Nieuw beleid incidenteel
- Lokale lasten

Structurele stelpost voor nieuw beleid

Zoals aangegeven hebben we vanaf het jaar 2021 de beschikking over een structurele stelpost voor nieuw beleid van € 50.000. Ondanks het feit dat we in de perspectiefnota 2021 richting hebben gegeven aan de besteding van de stelpost blijft deze stelpost aan te merken als vrije ruimte. Er is immers nog geen besluit over genomen. Gezien het negatieve meerjarige perspectief en de dreigende niet sluitende (meerjaren)begroting stellen wij daarom voor deze stelpost voor nieuw beleid niet aan te wenden voor nieuw beleid maar aan te merken als vrij ruimte en in te zetten ter dekking van het negatieve meerjarige perspectief.

Voorgesteld wordt de stelpost voor nieuw beleid ten bedrage van € 50.000 in te zetten ter dekking van het negatieve herziene meerjarige perspectief.

Rekening houdend met de aangegeven inzet van de structurele stelpost voor nieuw beleid dan ontstaat het volgende beeld van het herziene meerjarige perspectief:

(bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
Herzien meerjarig saldo perspectiefnota 2021	225	15	104	349
Totaal mutaties bestaand beleid	-252	-183	-334	-393
Beschikbare vrije ruimte (nieuw beleid)	50	50	50	50
Herzien meerjarig saldo na mutaties bestaand beleid	23	-118	-180	6

Conclusies herzien meerjarig saldo na inzet stelpost nieuw beleid

Na inzet van de (resterende) structurele stelpost voor nieuw beleid kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er is sprake van een sluitende begroting 2021 met eveneens een op termijn sluitende meerjarenbegroting.
- Er is ruimte gereserveerd om de mogelijke negatieve herverdeeleffecten van de herijking gemeentefonds op te vangen. Oplopend naar een structureel bedrag van € 500.000 wat

overeenkomt met een bedrag van € 25 per inwoner.

- We gaan ervan uit dat de structurele taakstelling uitvoeringsplan sociaal domein oplopend naar een structureel bedrag van € 360.000 in 2023 volledig wordt ingevuld. Zoals in het inhoudelijke deel van deze begroting is aangegeven is aanvullende inzet noodzakelijk om deze taakstelling inderdaad te realiseren.
- De structurele stelpost voor nieuw beleid is in zijn geheel ingezet om de (meerjaren)begroting sluitend te krijgen. Er is dus geen structurele ruimte voor nieuw beleid.

Nieuw beleid structureel

Omvang en prioritering

Voordat we ingaan op onze voorstellen hoe om te gaan met nieuw beleid moeten we even terug naar de aangegeven richtinggevende prioritering betreffende het nieuw beleid uit de perspectiefnota 2021. De omstandigheden en daarmee ook het perspectief uit de perspectiefnota 2021 is namelijk gewijzigd waardoor deze richtinggevende prioritering opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden. Zowel voor wat betreft de omvang als ook de aangegeven prioritering.

Volgens ons moet de omvang van de lijst als eerste worden aangevuld. Deze aanvulling van de lijst met nieuw beleid is vooral een gevolg van de extra noodzakelijke inzet op het uitvoeringsplan sociaal domein en dan met name de structurele borging van gebleken effectieve inspanningen. Het blijkt dat een aantal van de opgestarte inspanningen leidt tot de beoogde besparing van kosten binnen het sociaal domein. Als concreet voorbeeld kunnen we de praktijkondersteuner jeugd in de huisartsenpraktijk noemen. In de perspectiefnota 2021 hebben we de behaalde besparing benoemd en ook aangegeven dat wanneer deze inspanning gecontinueerd gaat worden, daar structureel budget voor nodig is. Op dat moment (de perspectiefnota 2021) hadden we nog de verwachting dat de dekking voor dit structurele budget gevonden kon worden binnen de te behalen besparing op het budget voor de jeugdzorg. Inmiddels blijkt echter dat het totale kostenverloop van de jeugdzorg nog te grillig is om de beoogde besparing te kunnen realiseren. Door monitoring van de pilot praktijkondersteuner jeugd blijkt wel dat er sprake is van minder verwijzingen via de huisartsen. Dekking binnen de jeugdzorg budgetten voor bijvoorbeeld de praktijkondersteuner is op dit moment dus niet mogelijk.

Het gevolg hiervan is dat de aangegeven prioritering voor nieuw beleid uit de perspectiefnota 2021 feitelijk moet worden aangepast, c.q. uitgebreid, met de structureel benodigde middelen voor inzet van de praktijkondersteuner ten bedrage van € 75.000.

Gezien het belang van de praktijkondersteuner stellen we voor de praktijkondersteuner toe te voegen aan de richtinggevende prioritering uit de perspectiefnota 2021 en deze de hoogste prioriteit toe te kennen.

Aangezien het doel van de inspanning “ozb compensatie maatschappelijke instellingen” feitelijk ligt in het ondersteunen van de vele vrijwilligers bij de verschillende instellingen zou het college de omschrijving van de inspanning graag wat breder zien. En wel in die mate dat niet alleen maatschappelijke instellingen met vastgoed (die ozb betalen) worden bereikt maar ook maatschappelijke instellingen zonder vastgoed. Het college stelt voor de naam en daarmee de reikwijdte te wijzigen in “toekomstbestendige maatschappelijke instellingen”.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de herziene richtinggevende prioritering en deze te betrekken bij het voorstel voor nieuw beleid structureel in de volgende paragraaf.

Voorgesteld wordt de naam en daarmee de reikwijdte van de bestaande inspanning “ozb compensatie maatschappelijke instellingen” te wijzigen in “toekomstbestendige maatschappelijke instellingen”.

Rekening houdend met deze beide voorstellen ontstaat de volgende richtinggevende prioritering voor wat betreft het structurele nieuw beleid.

Omschrijving (bedragen x €1.000)	2021	2022	2023	2024
1. POH-GGZ	75	75	75	75
2. Handhaving	70	70	70	70
3. Duurzaamheid	99	99	99	99
4 .Toekomstbestendige Maatschappelijke Instellingen	70	70	70	70
Totaal	314	314	314	314

Voorstel structureel nieuw beleid

Het feit dat de structurele stelpost voor nieuw beleid is ingezet ter dekking van het negatieve herziene meerjarige perspectief betekent dat er geen vrije structurele ruimte is voor nieuw beleid. Het college kiest ervoor om het voorliggende nieuwe beleid in deze begroting 2021 te voorzien van incidentele dekking met daarbij de kanttekening dat actief op zoek wordt gegaan naar structurele dekking. Bij het aanwenden van de deze, nog te zoeken, structurele dekking is de aangegeven prioritering uit de vorige paragraaf leidend. De eerste uitkomsten van deze actieve zoektocht betrekken we bij het opstellen van de perspectiefnota 2022 of zoveel eerder als mogelijk. Uiteraard houden we de gemeenteraad op de hoogte van de voortgang.

Het college kiest er bewust voor om het aangedragen nieuw beleid voor twee jaar van incidentele dekking te voorzien. Enerzijds om voldoende tijd te creëren om de (financiële) effecten van de hiervoor genoemde zoektocht naar structurele ruimte daadwerkelijk te kunnen realiseren. Deze tijd is nodig om te kunnen komen tot een zorgvuldige, weloverwogen en integrale afweging van noodzakelijke keuzes.

Daarnaast is het college van mening dat op deze manier ook rekening wordt gehouden met de verkiezingen in 2022. Door het nieuwe beleid voor een periode van twee jaar van incidentele dekking te voorzien en tevens op zoek te gaan structurele dekkingsmogelijkheden worden noodzakelijke en belangrijke zaken in gang gezet terwijl de keuze over structurele voortzetting ook deels bij het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad wordt gelegd. Het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad krijgen hiervoor de nodige tijd omdat de dekking voor de jaren 2021 en 2022 is geregeld. Uiteraard faciliteert het huidige college deze keuze over mogelijke structurele voortzetting (vanaf het jaar 2023) via een overdrachtsdocument.

Kijkend naar de aard en de achtergrond van het aangedragen nieuw beleid valt op dat het in nagenoeg alle gevallen feitelijk gaat om reguliere basistaken. Taken die normaliter onderdeel behoren te zijn van de basisbegroting en te zijn voorzien van structurele dekking. Het is zuur te moeten constateren dat we door oorzaken die buiten onze invloedssfeer liggen niet in staat zijn dit te realiseren. De laatste jaren worden gemeenten namelijk geconfronteerd met een toenemend takenpakket terwijl de structurele financiering achterblijft. De nieuwe taken binnen het sociaal domein zijn hier het meest duidelijke voorbeeld van: het Rijk hevelt taken over naar gemeenten maar kort de beschikbare budgetten eerst met 30% tot 40%. Daarnaast wordt gemeenten geconfronteerd met generieke taakstellingen zoals de opschalingskorting en met (dreigende) negatieve herverdeeleffecten van de algemene uitkering. Tot slot verlangt het Rijk van dat gemeenten meewerken aan- en inzetten op ambities en doelstellingen die het Rijk graag gerealiseerd ziet zoals duurzaamheid terwijl de financiering voor deze (extra) taken achterwege blijft.

Al deze financiële tegenvallers maken dat gemeenten er niet aan ontkomen te snijden in reguliere basistaken, het niveau van dienstverlening aan de burgers en het verhogen van de lokale lastendruk. Dit is in de gemeente Tubbergen niet anders. In de begroting 2020 is immers een totaal pakket aan ombuigingsmaatregelen van bijna € 700.000 in 2020 oplopend naar een structureel bedrag van bijna € 900.000 in 2023 doorgevoerd. Onderdeel van dit pakket aan ombuigingsmaatregelen was ook het (deels) schrappen van de vrije ruimte voor nieuw beleid. Dit betekent dat we naast het schrappen in reguliere basistaken, het niveau van dienstverlening aan onze burgers en het verhogen van de lokale lastendruk ook geen financiële ruimte hebben voor het realiseren van ambities en het inspelen op

ontwikkelingen.

Het voorzien van incidentele dekking van het voorliggende nieuw beleid voor een periode van twee jaar geeft het volgende beeld:

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Bedrag
POH-GGZ 2 jaar	150
Handhaving 2 jaar	140
Duurzaamheid 2 jaar	198
Toekomstbestendige maatschappelijke instellingen 2 jaar	140
Totaal	628

Voorgesteld wordt in te stemmen met het incidenteel voor een periode van twee jaar dekken van het aangedragen nieuw beleid en de totale kosten hiervan ten € 628.000 bedrage van te dekken uit de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Wat de gevolgen van deze onttrekking zijn voor de stand van de reserve incidenteel beschikbaar algemene middelen wordt later dit financiële hoofdstuk beschreven.

Voorstel incidenteel nieuw beleid

Naast aangedragen structureel nieuw beleid zoals in de vorige paragraaf behandeld, is er ieder jaar ook sprake van incidenteel nieuw beleid. Dat is dit jaar niet anders. Het betreft hier de volgende zaken:

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Bedrag
Leader	170
Special Olympics	28
Lijn 1 uitvoeringsplan sociaal domein	47
Lijn 2 uitvoeringsplan sociaal domein	40
Ruilverkaveling / boerenopstand	100
MAT Albergen - centrumplein	40
Totaal	425

De eerste twee posten waren al eerder in beeld maar moeten nog wel worden voorzien van formele besluitvorming. Vandaar dat ze hier en nu worden benoemd maar niet verder worden toegelicht. De bijdrage betreffende de Special Olympics Nationale Spelen (SONS) moet (voor een deel) ook daadwerkelijk in 2021 beschikbaar zijn omdat we naar verwachting te maken krijgen met voorbereidingskosten.

De laatste vier zaken zijn wel (deels) nieuw ten opzichte van de perspectiefnota en worden daarom toegelicht.

Uitvoeringsplan sociaal domein

In samenvattende zin heeft het uitvoeringsplan (en de opgestarte inspanningen) bewezen bij te dragen aan de oorspronkelijke bedoeling (een positieve gezondheid en betaalbare en bereikbare zorg, hulp en ondersteuning voor onze inwoners).

Het blijkt echter ook dat de financiering van (de inspanningen uit) het uitvoeringsplan op dit moment onvoldoende is. Zowel om de inspanningen uit het uitvoeringsplan in zijn oorspronkelijke omvang en tempo uit te voeren, maar zeker ook op onderdelen waar intensivering gewenst c.q. noodzakelijk is. Daarnaast zijn er inspanningen die structureel moeten worden geborgd. Het betreft hier feitelijk drie (financiële) uitdagingen:

1. Extra (incidentele) capaciteit om de inspanningen uit het uitvoeringsplan in zijn oorspronkelijke omvang en tempo uit te voeren.
2. Extra (incidentele) capaciteit om een aantal inspanningen te kunnen intensiveren.
3. Structurele borging van gebleken succesvolle inspanning(en). Meegenomen bij structureel nieuw beleid.

Extra (incidentele) capaciteit om de inspanningen uit het uitvoeringsplan in zijn oorspronkelijke omvang en tempo uit te voeren

Als gevolg van de coronacrisis lopen een behoorlijk aantal inspanningen vertraging op (zie hiervoor ook de toelichting op de diverse inspanningen in het tweede programmajournaal 2020, ambitie Samen redzaam, gezond meedoen), mede omdat de gemeente een groot deel van deze inspanningen samen met partners moet uitvoeren. De prioriteit van die partners (bijv. onderwijs) ligt op dit moment vaak niet bij de inspanningen die in het uitvoeringsplan sociaal domein zijn opgenomen. Dit heeft als gevolg dat de huidige geplande inspanningen opschuiven en dus in een kortere tijd uitgevoerd moeten worden waardoor er een capaciteitsprobleem ontstaat. Daarnaast lopen we op onderdelen aan tegen een capaciteitsprobleem binnen Noaberkracht wegens ziekte van een aantal medewerkers.

Door de bovenstaande twee oorzaken ligt er daarom op dit moment een te grote ambitie voor de huidige capaciteit binnen het sociaal domein.

Om inderdaad de inspanningen uit het uitvoeringsplan van de gemeente Tubbergen in zijn huidige oorspronkelijke omvang en tempo te kunnen uitvoeren en daarmee de doelen van het uitvoeringsplan binnen de gestelde termijnen te kunnen behalen, is een budget benodigd van € 261.000. Dit benodigde budget kan voor een bedrag van € 150.000 worden gedekt uit de nog resterende incidentele middelen voor het uitvoeringsplan.

Dit betekent dat voor het ontbrekende bedrag van € 111.000 nog dekking benodigd is. Aandeel Tubbergen € 47.000.

Extra (incidentele) capaciteit om een aantal inspanningen te kunnen intensiveren

Zowel landelijk als lokaal wordt meer aandacht gevraagd voor preventie (o.a. op het gebied van overgewicht, genotsmiddelen e.d.). De manier waarop wij werken met onze partners en inwoners, bijvoorbeeld via MijnDorp2030, biedt kansen om hierop te intensiveren en daarmee meer aandacht te vragen voor preventie. Dit zal met name plaatsvinden binnen de actielijn "Langer gezond". De actielijn "Langer gezond" gaan we dan ook intensiveren door het promoten en concretiseren van positieve gezondheid.

Daarnaast zien we op onderdelen een link tussen de verschillende ambities van de gemeente, dit vraagt om een integrale aanpak. Een voorbeeld is de sociale hypotheek, waarbij een fysiek investering wordt gekoppeld aan een sociaal rendement. Om deze integraliteit tussen de ambities meer te benadrukken en ook deze fysieke investeringen te kunnen laten bijdragen aan de doelstellingen van het uitvoeringsplan sociaal domein, zal hierop geïntensiveerd moeten worden. In eerste instantie denken wij vooral te moeten inzetten op extra capaciteit om het vorenstaande gedachtengoed "tussen de oren te krijgen". Wij denken hiervoor voor het komende jaar een halve fte extra nodig te hebben. Dit betekent een extra incidentele kostenpost van € 40.000.

Ruilverkaveling/ Boerenopstand

In 2021 is het precies 50 jaar geleden dat Tubbergen in opstand kwam tegen de manier waarop de overheid de ruilverkaveling wilde uitvoeren. Met de 'Boerenopstand' ging onze gemeente de

geschiedenisboeken in als de gemeente waar men zelf nadenkt en zich de wet niet van bovenaf laat voorschrijven. Daarmee is de Boerenopstand niet alleen een gebeurtenis die Tubbergen op een bijzondere manier op de kaart zette, maar is het vooral een uiting van het DNA van onze dorpen. Maar ook een levensles.

Zonder verleden geen toekomst. Het is de geschiedenis die je maakt tot wat je bent. Dat geldt ook voor onze gemeente. Juist door wat er in het verleden is gebeurd, en daarmee bedoelen we niet alleen de Boerenopstand, maar bijvoorbeeld ook de 'Tubbergsche Politie-quaestie', waarbij ooit de dorpsharmonie zich verzette tegen het buitensporig politiegeweld en daarmee middels Kamervragen een landelijk voorbeeld werd. Of de manier waarop onze plaatsgenoot dr. Schaepman heeft gestreden voor de algemene militaire dienstplicht, de vrijheid van onderwijs, de leerplicht en uitbreiding van het kiesrecht. Ook de manier waarop we nu omgaan met de stikstofproblematiek is hiervan een voorbeeld.

Kortom: 'Samen sterk en van onderop' is de rode draad die in de geschiedenis van onze gemeente steeds weer te zien is. Dit alles vormde onbewust de grondslag voor de unieke manier waarop wij in de gemeente Tubbergen met elkaar samenwerken, voor MijnDorp2030. Niet de Boerenopstand op zich, maar het DNA van onze gemeente, de manier waarop wij ons altijd hebben ingezet om het samen, van onderaf te doen en ons de wet niet te laten voorschrijven, staat synoniem voor de manier waarop we in onze gemeente Tubbergen met elkaar samenwerken.

Juist na een jaar als dit, waarin we door corona in onze vrijheid beknot zijn, zien wij de 50e verjaardag van de Boerenopstand als een aanleiding om te leren van onze geschiedenis, ons te realiseren wie we zijn en waar we vandaan komen. We willen deze gebeurtenis gebruiken als kapstok voor een herdenkingsjaar van, voor en door onze inwoners. Een jaar waarin we rond dit thema tal van activiteiten organiseren, variërend van fietstochten, lokale exposities, voordrachten, thema-avonden, online activiteiten, filmprojecten, schoolprojecten en een theaterspektakel waaraan iedereen zijn steentje kan bijdragen op dezelfde manier als we van plan waren om dit jaar 75 jaar vrijheid te vieren. Ook is dit een thema waarbij grote evenementen zoals Glasrijk, maar ook de horeca en andere ondernemers zich kunnen aansluiten.

We hebben hierover inmiddels gesproken met de Provincie. Zij zien de meerwaarde van dit project en willen dit co-financieren. We reserveren hiervoor € 100.000.

Maatschappelijk Akkoord Tubbergen – Albergen centrumplein

In de perspectiefnota 2021 heeft het college nadere richting gegeven aan de verschillende maatregelen en inspanningen uit het MAT, en dan met name voor de kernagenda's. Het betrof hier dus ook geen nieuwe maatregelen en inspanningen maar bestaande die verder zijn uitgewerkt en gereed zijn voor een volgende fase. Duidelijkheid over financiering en dekking hoort daar ook bij. In deze actualisatie is ook het centrumplan Albergen opgenomen waaraan de werkgroep centrumplein Albergen de afgelopen periode heft gewerkt. In de perspectiefnota is daar een voorlopige reservering van € 75.000 aan toegekend met de opmerking dat de nadere uitwerking wordt betrokken bij het opstellen van de begroting 2021. Deze nadere uitwerking wijst uit dat er een aanvullend bedrag van € 40.000 benodigd is om het centrumplan Albergen uit te voeren om inderdaad de beoogde kwaliteitsimpuls te bereiken.

De speerpunten voor het nieuwe centrumplein zijn: ontmoeting, verblijf, groen, gezelligheid, winkels, markt, boodschappen doen, bereikbaarheid en ontsluiting, parkeren, geen/minder verhoogde trottoirs, drempels, eenheid/verbinding van het totale traject en straatverlichting. Voor Albergen betekent dit een verbetering op het gebied van leefbaarheid, toegankelijkheid, duurzaamheid, groen en ecologie, functionaliteit.

Het nieuwe dorpsplein wordt dan gebruikt door de bezoekers van de omliggende winkels. Daarnaast wordt het dorpsplein gebruikt door de middenstand tijdens de markt en op andere dagen wanneer er bijv. een viskraam staat. Ook worden dorpsactiviteiten zoals rommelmarkten of Oranjefeesten of iets dergelijks op het plein gehouden. Het biedt ook extra parkeergelegenheid bij bijzondere evenementen zoals carnaval en avondwakes. Recreatieve passanten zullen het plein gebruiken als stop-/verblijfplek.

Voorgesteld wordt in te stemmen met het aangegeven en toegelichte incidentele nieuw beleid en de totale kosten hiervan ten bedrage van € 425.000 te dekken uit de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Wat de gevolgen van deze onttrekking zijn voor de stand van de reserve incidenteel beschikbaar algemene middelen wordt later dit financiële hoofdstuk beschreven.

Kwaliteit Openbaar Groen (KOG)

In de raadsvergadering van 9 november 2020 is het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) Tubbergen 2020-2027 vastgesteld. Dekking voor dit plan is samen met het onderhoud en vervanging van speeltoestellen en biodiversiteit geregeld in de perspectiefnota 2021. In deze perspectiefnota is namelijk een bedrag van incidenteel € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor KOG, speeltoestellen en biodiversiteit voor een periode van ongeveer 4 jaar. Dit incidentele bedrag van € 1,0 miljoen is gestort in een nieuwe bestemmingsreserve "onderhoud en vervanging openbaar groen en speeltoestellen en biodiversiteit". Op deze manier (een nieuwe reserve) wordt de raad in de gelegenheid gesteld om de uitvoering te volgen. Dit betekent echter ook dat de betreffende jaarschijf uit het KOG ieder jaar bij de betreffende jaarbegroting via een raadsbesluit van dekking uit de bestemmingsreserve moet worden voorzien. Dat doen we dus nu.

In het vastgestelde uitvoeringsplan KOG is een kostenraming voor de komende 4 jaren in beeld gebracht. Op basis hiervan moet er voor het jaar 2021 een budget van € 251.935 beschikbaar worden gesteld en onttrokken worden uit de nieuwgevormde reserve:

2021		
Invalshoek	1e Ambitie(s)	Kostenraming in €
KOG uitvoeringsprogramma	Leefbaarheid, biodiversiteit	46.300
Ontmoeten, spelen, sporten	Leefbaarheid	24.300
Berm,- sloot- en wadibeheer	Biodiversiteit, klimaatadaptatie	103.275
Omvormingen beheer en onderhoud	Beheerstechnische inrichting	58.060
Aansluiten civieltechnische projecten	Biodiversiteit, klimaatadaptatie	20.000
Totaal 2021		251.935

In het uitvoeringsplan KOG is een gedetailleerd overzicht opgenomen van projecten per kern.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de uitvoering van de jaarschijf 2021 uit het KOG en de kosten daarvan ten bedrage van € 251.935 te onttrekken aan de bestemmingsreserve onderhoud en vervanging openbaar groen en speeltoestellen en biodiversiteit.

Lokale lasten

In dit onderdeel 'Lokale lasten' geven we in het kort een overzicht van de gevolgen van de besluitvorming uit deze conceptbegroting voor de verschillende tarieven die van belang zijn voor de lokale lasten(druk).

Voor het indexeren van de **ozb tarieven** gaan we uit van het consumentenprijsindexcijfer over de periode juni tot en met juni voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar. Voor het jaar 2021 gaat het dus om het prijsindexcijfer juni 2019 – juni 2020. Deze prijsindex bedraagt 1,1%.

Daarnaast is als onderdeel van de ombuigingsmaatregelen besloten om extra ozb inkomsten te

genereren door een extra structurele stijging van 1% per jaar met ingang van het jaar 2021. Daadwerkelijke besluitvorming hierover vindt van jaar tot jaar plaats in de desbetreffende jaarbegroting. In totaliteit bedraagt de stijging derhalve 2,1% wat betekent dat de onroerendezaakbelasting voor een woning met een gemiddelde woningwaarde van € 250.000 stijgt van € 326,40 in 2020 naar een bedrag van € 333,25 in 2021.

Voor de **afvaltarieven** hanteren we op basis van bestaand beleid 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat we de kosten die we maken voor de afvalinzameling en afvalverwerking doorberekenen in de tarieven. Voor het jaar 2021 zijn de verschillende tarieven als volgt vastgesteld:

Vastrecht	€ 90
Bedrag per lediging grote bak	€ 10,60
Bedrag per lediging kleine bak	€ 6,50
Chipkaart lediging verzamelcontainer (bovengronds)	€ 0,85
Chipkaart lediging verzamelcontainer (ondergronds)	€ 1,20

De verhoging van het vastrecht met € 10 (van € 80 naar € 90) is een gevolg van hogere lasten en lagere inkomsten binnen het product afval. Vooral de problematiek van “vervuild” PMD wat afgekeurd wordt speelt ons parten. De afgekeurde PMD moet worden verwerkt als restafval wat hogere kosten met zich meebrengt. Als gevolg van deze afkeuring missen we ook de opbrengsten van “goedgekeurd” PMD. Daarnaast zorgen ook de ontwikkelingen van de papierinzameling voor tegenvallers binnen het product afval. Lagere inkomsten door de lagere papierenprijs en hogere inzamelingskosten. De kosten van heffing en invordering door Noaberkracht pakken daarentegen lager uit dan voorgaande jaren. Omdat we kansen zien om het vervuilde en afgekeurde PMD terug te dringen merken we een deel van de hogere kosten en lagere inkomsten als incidenteel aan en dekken we deze uit de voorziening afval. Het gaat hier om een bedrag van ongeveer € 64.000.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de verhoging van het vastrecht met € 10 per aansluiting en een onttrekking aan de voorziening afval van € 64.000.

De hoogte van het **rioolrecht** is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023. Belangrijke input voor dit nieuwe GRP zijn de gevolgen van de zogenaamde klimaatadaptie. Tijdens een aantal informele en informatieve bijeenkomsten zijn de leden van de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Tijdens deze bijeenkomsten is duidelijk geworden dat de gevolgen van de klimaatadaptie de nodige inspanningen en investeringen gaan vergen die ook geld gaan kosten en dus doorwerken in de tarieven. Een eerste inschatting gaat uit van een extra kostenpost vanaf 2019 van € 700.000. We kiezen er voor deze kosten in afwachting van meer duidelijkheid nog niet door te berekenen in het tarief aan de burger. Dit is ook mogelijk omdat we beschikken over een specifieke reserve riool. Ook de inflatiecorrectie van 1,1% laten we in afwachting van meer duidelijkheid achterwege.

Voorgesteld wordt de hoogte van het rioolrecht voor het jaar 2021 ongewijzigd te laten ten opzichte van het jaar 2020.

Samenvattend ontstaat het volgende beeld van de verschillende tarieven en de **lokale lastendruk** voor het jaar 2021:

	2019	2020	2021	verschil	
				in €	in %
OZB (woning € 250.000)	€ 315,00	€ 326,40	€ 333,25	€ 6,85	2,10%
Rioolrecht eigenaar	€ 263,80	€ 263,80	€ 263,80	€ 0,00	0,00%
Afval					
- vastrecht	€ 80,00	€ 80,00	€ 90,00	€ 10,00	12,50%
Totaal	€ 658,80	€ 670,20	€ 687,05	€ 16,85	2,51%

4. Incidenteel beschikbare algemene middelen waaronder de (belangrijkste) reserves

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van onze beschikbare algemene incidentele middelen. Hierbij is rekening gehouden met de voorstellen zoals die eerder in dit hoofdstuk zijn gedaan. Voor een totaaloverzicht van al onze reserves (en voorzieningen) verwijzen wij u naar het overzicht reserves en voorzieningen dat als bijlage bij deze begroting is opgenomen. In dit totale overzicht zijn ook de reserves (en voorzieningen) opgenomen die op grond van eerdere besluitvorming door uw raad al van een bestemming zijn voorzien.

We beginnen echter met de zogenaamde programmagelden (project en procesgelden) voor de verschillende uitdagingen.

Programmagelden duurzaamheid

In de perspectiefnota 2021 is aangegeven dat we nog een bedrag aan programmagelden duurzaamheid beschikbaar is van € 579.000. Inmiddels hebben daar de volgende mutaties op plaatsgevonden:

Taakmutaties vanuit de algemene uitkering

Klimaatmiddelen Transitievisie Warmte (een deel naar Noaberkracht gegaan)	€ 159.000
Klimaatmiddelen Wijkaanpak	€ 10.000
Klimaatmiddelen Energieloketten	€ 25.000

Uitgaven

Inhuur externe expertise	- € 11.000
Voorfase wijkplannen "van het gas af"	- € 23.000
Totaal mutaties	€ 160.000

Hierna is het beschikbare bedrag € 739.000

Daarnaast blijkt het budget voor procesgeld thema duurzaamheid die eerder ten laste van de middelen voor duurzaamheid zijn gebracht niet volledig te worden aangewend. Deze vloeien dus weer terug naar de programmagelden. Het betreft hier een budget van € 25.000.

Een doorkijk naar de besteding van de programmagelden Duurzaamheid in 2021-2022:

Asbestregeling	€ 50.000
Oudere woningen verduurzamen	€ 100.000
Uitwerken participatie energietransitie	€ 200.000
Stimuleringsregeling zon op dak	€ 100.000
Wijkuitvoeringsplannen	€ 100.000
Communicatie en participatie	€ 40.000
Verduurzamen scholen en maatschappelijke instellingen	€ 30.000
Totaal	€ 620.000

De bedragen zijn indicatief en uitwisselbaar.

Naerschikking van budgetten en de doorkijk resteert er aan programmageden Duurzaamheid een ruimte van € 144.000 voor eventuele initiatieven.

Project- en procesgeden maatschappelijk vastgoed in relatie tot demografie

In de perspectiefnota 2021 is aangegeven dat "na verplichtingen" er geen middelen resteerden aan programmageden maatschappelijk vastgoed (project- en procesgeld). Tijdens het opstellen van deze begroting is de status hiervan ongewijzigd.

Project- en procesgeden inbreiding voor uitbreiding

In de perspectiefnota 2021 is aangegeven dat "na verplichtingen" nog een bedrag van €821.000 resteerde aan programmageden inbreiding voor uitbreiding (project- en procesgeld). Tijdens het opstellen van deze begroting is de status hiervan ongewijzigd. Wel is het college van mening dat er naast aandacht voor inbreidingsplannen ook blijvend aandacht en ruimte moet zijn voor uitbreiding. Dit uiteraard om in de behoefte te voorzien. Het college zou daarom graag zien dat de omschrijving van deze gelden en daarmee ook de reikwijdte wat breder wordt getrokken zodat niet alleen voor initiatieven op het gebied van inbreiding een beroep op deze gelden kan worden gedaan maar ook voor initiatieven op het gebied van uitbreiding (bijvoorbeeld grondaankopen). Vandaar dat het college voorstelt de naam van de project- en procesgeden te wijzigen in "programmageden inbreiding en uitbreiding".

Voorgesteld wordt de naam en daarmee de reikwijdte van de bestaende project- en procesgeden inbreiding voor uitbreiding te wijzigen in programmageden inbreiding en uitbreiding.

Daarnaast is er het beschikbaar gestelde bedrag van €500.000 voor de "stimuleringsregeling binnenstedelijke vernieuwing". Het resterende deel van deze stimuleringsregeling is ongewijzigd ten opzichte van de perspectiefnota 2021. Restant €339.000.

Weerstandsvormogen (de algemene reserve)

Evenals voorgaande jaren blijven we in de begroting 2021 uitgaan van de vastgestelde ratio weerstandscapaciteit van 1,5. Deze ratio komt overeen met een benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit van € 3.450.000. Dit is ruim € 1,5 miljoen lager dan de afgelopen jaren en dus ook lager dan waar we in de perspectiefnota 2021 rekening mee hebben gehouden. Belangrijkste reden voor deze lagere benodigde weerstandscapaciteit is het feit dat we het risico "het niet kunnen verkopen van gemeentelijke vastgoed" naar beneden konden bijstellen om de simpele reden dat het gemeentelijk vastgoed in Tubbergen dat zou kunnen worden verkocht veel lager is dan aanvankelijk werd aangenomen. We lopen dus ook minder risico.

Daarnaast hebben zich na het vaststellen van de perspectiefnota 2021 aantal mutaties voorgedaan die we nu in beeld brengen.

Algemene reserve	(bedragen x € 1.000)
Stand perspectiefnota	4.950
Bij: winstnemingen grondcomplexen 2020	-259
Bij: saldo 2e PJ 2020	95
Herziene stand algemene reserve	4.786
Ratio 1,4	3.450
Surplus	1.336

Conform bestaand beleid hevelen we het surplus (het deel boven de ratio van 1,5) van de algemene reserve over naar de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Voorgesteld wordt in te stemmen met de herziene stand van de algemene reserve en het surplus boven de vastgestelde ratio van 1,5 ten bedrage van € 1.336.000 over te hevelen naar de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Reserve riool

We hebben de beschikking over een incidenteel bedrag van € 1,5 miljoen om de gevolgen van de klimatologische omstandigheden (deels) op te vangen. Aangegeven is dat deze reservering wordt betrokken bij het opstellen van het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (behandeling gemeenteraad november 2018). Tijdens deze behandeling is heel nadrukkelijk de link gelegd met de zogenaamde "stress tests". De eerste uitkomsten van deze "stress tests" geven een beeld van de noodzakelijke investeringen aan het rioolstelsel. De ruimte in het tarief en de middelen in deze reserve maken dat tariefstijgingen de komende jaren, anders dan de reguliere indexering volgens het CBS, achterwege kunnen blijven.

Extra weerstandsvermogen sociaal domein

We hebben in de begroting 2021 nog de beschikking over een bedrag aan extra weerstandsvermogen sociaal domein van € 513.000. Naast het opvangen van mogelijke risico's als gevolg van de uitvoering van het bestaande beleid binnen het sociaal domein is deze reserve ook bedoeld om eventuele faseringsverschillen in de realisatie van het uitvoeringsplan sociaal domein te kunnen opvangen.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

In de perspectiefnota 2021 hebben we aangegeven dat we, rekening houdend met de voorstellen uit die perspectiefnota, nog de beschikking hebben over een reserve incidenteel beschikbare algemene middelen van € 2,069 miljoen.

Voor de duidelijkheid en volledigheid: in dit bedrag aan echte incidentele vrije ruimte is reeds rekening gehouden met de voorlopige reservering voor de nieuwe leaderperiode (€ 170.000) en de eenmalige bijdrage voor de Special Olympics (€ 28.000). Deze beide intensiveringen moeten echter nog wel van formele besluitvorming worden voorzien vandaar dat ze specifiek zijn opgenomen in de paragraaf incidenteel nieuw beleid eerder dit hoofdstuk.

Na vaststelling van de perspectiefnota hebben zich aantal mutaties voorgedaan die we nu in beeld brengen.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen	(bedragen x € 1.000)
Stand perspectiefnota	2.069
Bij: surplus algemene reserve	1.336
Herziene stand	3.405
- Nieuw beleid 2 jaar	-628
- Nieuw beleid incidenteel	-227
Totaal nieuw beleid	-855
Herziene stand na nieuw beleid	2.550

Totaaloverzicht beschikbare algemene incidentele middelen

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de beschikbare algemene incidentele middelen. Hierbij is rekening gehouden met de verschillende voorstellen en denkrichtingen die in deze begroting zijn gedaan.

Beschikbare algemene incidentele middelen	Miljoen €
- Weerstandcapaciteit ratio 1,5 (algemene reserve en reserve grondbedrijf)	3,450
- Extra weerstandsvermogen sociaal domein	0,513
- Reserve riool	1,500
- Project- en procesgelden duurzaamheid	0,144
- Project- en procesgelden maatschappelijk vastgoed in relatie tot demografie	0,000
- Project- en procesgelden inbreiding voor uitbreiding	0,820
- Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen	2,550
Totaal beschikbare algemene incidentele middelen	8,977

Maatschappelijk Akkoord Tubbergen (MAT)

Inleiding Maatschappelijk Akkoord Tubbergen (MAT)

De opbouw van het MAT ziet er als volgt uit:

- **Hoe werken wij samen:** de doorontwikkeling in de manier van samenwerken met de samenleving (o.a. instrumentenkoffer, participatieprocessen en Omgevingswet).
- **Kernagenda's:** per kern de ambities en vraagstukken waar in 2021 aan gewerkt gaat worden.
- **Kern overstijgende agenda's:** agenda voor de overstijgende beleidsthema's waar in 2021 aan gewerkt gaat worden.

Hoe werken wij samen?

Begroting 2021: Hoe werken wij samen?

Wij geloven in de kracht van onze dorpen, onze inwoners, onze ondernemers en onze maatschappelijke organisaties. Samen denken we na over leefbaarheid en maken we keuzes voor de toekomst. De inwoners spelen hierin de hoofdrol. De inwoners kunnen in veel gevallen problemen beter oplossen dan de overheid. Die handschoen pakken de inwoners veelvuldig op. In MijnDorp2030 denken alle kernen na over de leefbaarheid in hun dorp. Ideeën worden omgezet in concrete acties en samen is de agenda voor de komende periode opgesteld. Van de gemeente vraagt het om niet alles dicht te regelen, maar juist initiatieven te faciliteren, te inspireren en motiveren om nieuwe en betere antwoorden te vinden op gemeenschappelijke uitdagingen. Een daadkrachtige partner is wat we willen zijn, die ruimte geeft en voorwaardenscheppend is voor het initiatief. Deze manier van werken zijn we de afgelopen jaren met elkaar aangegaan en willen wij voortzetten en verbeteren.

Wat willen we bereiken?

Om in de toekomst de juiste ondersteuning te bieden aan de samenleving, vraagt dit van de gemeente om een doorontwikkeling in de manier van werken met de samenleving. De eerste periode heeft in het teken gestaan van aanjagen en stimuleren. Ideeën zijn ontwikkeld en de eerste concrete acties zijn een feit. De fase waarin we ons in 2021 bevinden richt zich ook op spiegelen, keuzes maken en prioriteiten stellen. De juiste dingen doen voor de leefbaarheid in de dorpen. In eerste instantie heeft de samenwerking met de samenleving vooral vorm gekregen via MijnDorp2030. In 2019 is het een manier van werken die verankerd moet worden in de gehele organisatie. Van onze eigen ambtelijke organisatie vraagt dit een bewustwordingsproces en een aanpassing op onze manier van werken. Wij willen daarin het volgende bereiken.

1. *Bij alle veranderingen en/of initiatieven waarbij wij keuzemogelijkheden hebben, vindt een bewuste afweging van onze rol plaats.* Wie willen we zijn en wat betekent dit in de rol die wij aannemen. Deze rol is maatwerk: soms voeren we de regie, in andere gevallen zijn wij ook één van de spelers. Er bestaat niet één ideale of beste rol. Dit kan per beleidsvorming, kern en initiatief verschillen.
2. *Van debat naar dialoog: bij elk initiatief of project wordt een dialoog gevoerd over de meerwaarde en de duurzaamheid.* Als gemeente spiegelen, stellen wij vragen ter overweging bij elk initiatief. Wij willen een volwaardige gesprekspartner zijn. Vanuit het goede gesprek de juiste inhoud op tafel. Hierbij is de rol van de raad ook aan verandering onderhevig. De raad wil daarom het besluitvormingsproces meer laten aansluiten bij de samenleving.
3. *Op thema's als duurzaamheid en gezondheid stimuleren wij initiatieven vanuit de samenleving.* Toelichting: deze thema's hebben extra stimulans nodig, omdat het op deze thema's moeilijker blijkt om initiatieven op te ontwikkelen. Op de andere beleidsthema's, zoals voorzieningen, zijn we hierin al meer vertrouwd.
4. *Wij zijn een daadkrachtige partner voor de lokale samenleving.* Daadkracht is doen wat nodig is, met voortdurend een focus op de resultaten en effecten die we met elkaar willen bereiken. Hierbij past geen risicomijdend gedrag en regelzucht, maar lef, creativiteit, denken in mogelijkheden en uitdagingen en ruimte voor de samenleving om met elkaar te kunnen vaststellen of we onze ambities behalen. De samenleving weet wat ze van de gemeente kan verwachten en de gemeente voldoet hieraan. Dit is ook de manier van werken die wij bij de invulling van de Omgevingswet gaan toepassen. Dit vraagt ook voor de samenleving en alle medewerkers van Noaberkracht om dezelfde visie en het juiste gereedschap, zodat wij met plezier de juiste dingen doen voor de samenleving. Daarom willen wij ook inzetten op de juiste kennis, vaardigheden en competenties.
5. *De rol van de buurtmannen en -vrouwen wordt versterkt en er wordt ingezet op een "MAT proof" organisatie.* De gemeente wil de rol en betekenis van buurtmannen en -vrouwen als partner voor de dorpen versterken. De buurtmannen en -vrouwen zijn een waardevolle verbinding tussen samenleving en gemeente. Zij vormen de toegang, de schakel tussen beide partijen en zorgen voor partnerschap in de samenwerking.
6. *Een andere manier van werken vraagt ook om het verkennen van andere manieren van*

*financier*en. De gemeente wil graag samen met inwoners, ondernemers en organisaties experimenteren met de burgerbegroting en de Right to Challenge. Bij de burgerbegroting mogen inwoners zelf beslissen waaraan het gemeentelijk budget wordt besteed. Right to Challenge houdt in dat inwoners taken van de overheid kunnen overnemen als zij denken dat het anders, beter en/of goedkoper kan.

7. *Implementeren van de Omgevingswet*. Het landelijke uitgangspunt is om vanuit ambitie en algemene regels gebiedsgericht te gaan werken. De Omgevingswet is veel meer dan een juridische exercitie. De wet vraagt van gemeenten een andere manier van denken en werken door de integrale benadering van de leefomgeving, meer bestuurlijke afwegingsruimte, meer nadruk op participatie en samenwerking, en de benadering vanuit de initiatiefnemer. Hierbij wordt nauw aangesloten bij de werkwijze die vanuit MijnDorp2030 ontstaan is.

Tweede fase MijnDorp2030/Maatschappelijk Akkoord Tubbergen: op energie voortbouwen

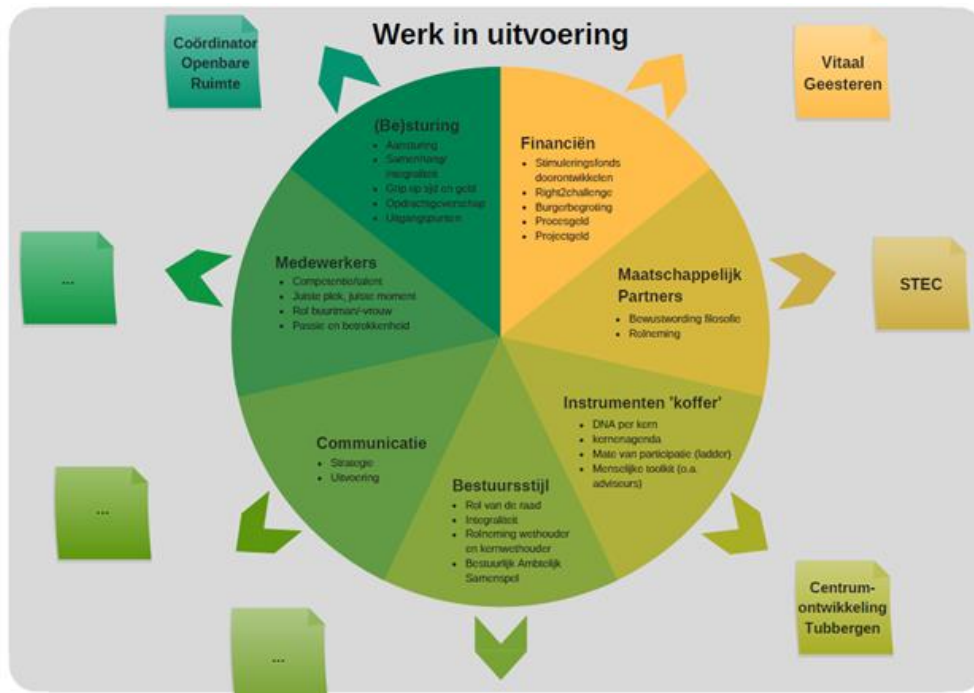
De processen MijnDorp2030 en het MAT maken veel energie los in de kernen. Samen met inwoners kijken we naar wat belangrijk is om de kernen binnen onze gemeente op lange termijn leefbaar te houden. Iedere kern werkt, in haar eigen tempo, met haar eigen kernagenda aan de opgaven voor het dorp. We zien veel initiatieven en projecten tot ontwikkeling komen. We zien in meer en mindere mate dat ook een verbinding wordt gelegd met onze grotere maatschappelijke opgaven. Dat is positief. De uitdaging voor de komende jaren is gelegen in het nog sterker leggen van deze verbanden en het gesprek daarover voeren met de kernen. Dat vraagt een andere rolname: meer vanuit gelijkwaardigheid samenwerken.

We zijn daarmee in een tweede fase van het proces MijnDorp2030/MAT gekomen, waarbij we nieuwe keuzes moeten maken en onze huidige kaders tegen het licht houden. In 2020 zijn verschillende heisessies gehouden met college en gemeenteraad en er zijn gesprekken gevoerd met inwoners over het huidige proces van MijnDorp2030 en het MAT. Er is gesproken over wat goed gaat en welke verbeterpunten er zijn. Dit is gedaan op de onderdelen proces en rolname, inhoud en financiën. Verschillende aandachtspunten zijn naar voren gekomen die in 2021 verder worden uitgewerkt. Belangrijkste aandachtspunten waar het college samen met de gemeenteraad aandacht voor wil hebben en met inwoners het gesprek over heeft gevoerd zijn:

1. Aan de voorkant het gesprek voeren
2. Het gesprek voeren op inhoud (maatschappelijke doelen voorop)
3. Aandacht voor wat op lange termijn van belang is voor een dorp
4. Draagvlak voor een initiatief
5. Mate van cofinanciering.

Hoe gaan we dat bereiken?

De ontwikkelingen in en met samenleving leiden tot een andere vorm van organisatie, een andere werkwijze, andere vormen van samenwerking en financiering. Als gemeentelijke organisatie moeten we hier mee aan de slag. Het is nodig om binnen de gehele organisatie te professionaliseren en dat bestaat uit de volgende onderdelen: bestuursstijl, communicatie, medewerkers, financiën, (be)sturing, maatschappelijke partners en een instrumentenkoffer. Hieronder is het schematisch weergegeven en staat beschreven aan welke punten we moeten werken om nog meer dan nu een daadkrachtige partner van de samenleving te kunnen zijn.

Om de manier van werken te bestendigen in de gehele organisatie gaan wij in 2021 inzetten op:

1. 'Instrumentenkoffer':

- Ontwikkeling van een instrumentenkoffer 1.0: we ontwikkelen instrumenten die we kunnen gebruiken bij de samenwerking met de samenleving. De koffer bestaat in ieder geval uit de volgende onderdelen:
  - Wijze van samenwerking met de samenleving.
    - Handleiding om een bewuste afweging te maken bij alle beleidsvormingen en initiatieven uit de samenleving, waarbij wij keuzemogelijkheden hebben, over de wijze van samenwerking (meer aan de voorkant).
  - Instrument waardebeoordeling door ontwikkelen en toepassen.
  - (Menselijke) toolkit (vouchers) waar de buur(t)mannen en -vrouwen en andere medewerkers uit kunnen putten om de kernen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen, op basis van de behoefte (bijvoorbeeld de inzet van adviseurs).

2. Bestuursstijl:

- Betrekken gemeenteraad en rolbeoordeling: de gemeenteraad is betrokken bij initiatieven uit de samenleving en bepaalt hun rol hierin.
- Verkennen hoe het besluitvormingsproces beter kan aansluiten op de nieuwe manier van werken. Zodat ook zichtbaarheid, laagdrempeligheid van de raad en de rol van volksvertegenwoordiger naar volksverbinder beter tot zijn recht komt.

3. Medewerkers:

- Doorontwikkeling samenlevingsgerichte competenties: werken aan een "MAT-proof" organisatie.
  - De vakspecialisten zijn zich bewust van de stakeholders en communiceren proactief passend bij de behoefte van de stakeholders.
  - Het taalgebruik van medewerkers sluit aan bij de leefwereld van de partners en inwoners.
  - Meer bewuste rolneming door medewerkers ten aanzien van partners en inwoners.
  - Meer integrale afweging bij bestuurlijke advisering

4. Financiering:

- Het eenduidig en transparant organiseren van financieringsvormen voor de samenleving als randvoorwaarde om nieuwe vormen in de toekomst te kunnen toetsen en ontwikkelen (bijvoorbeeld het verbreden van het stimuleringsfonds sociaal domein naar een leefbaarheidsfonds).

5.(Be)sturing:

- Herijken van de uitgangspuntennotitie MijnDorp2030. Wij en ook de samenleving hebben ons doorontwikkeld. Dit vraagt ook om een herijking van de uitgangspunten.

De sturing op deze inspanningen vindt deels plaats binnen het programma Participatieprocessen en deels binnen het programma Ontwikkeling Noaberkracht (verder uitgewerkt in de begroting Noaberkracht).

Omgevingswet

Afgelopen jaar is besloten dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet opschuift naar 1 januari 2022. Naast de wetwijziging met juridische gevolgen sluit de Omgevingswet aan op de manier waarop wij participeren in de samenleving. Het raakt een groot aantal beleidsvelden en stelt de inbreng van de gemeenschap centraal. Op bepaalde gebieden werken wij nu al volgens de geest van de wet. Dat zullen we in 2021 zeker doorzetten om goed voorbereid te zijn op de inwerkingtreding van de wet.

Kort samengevat bestaat de opgave grofweg uit drie elementen:

- Beleidsvernieuwing. De inzet van zes kerninstrumenten voor het hele fysieke domein: omgevingsvisie, decentrale regels (zoals het omgevingsplan op gemeentelijk niveau), programma's, algemene rijksregels, omgevingsvergunning en het projectbesluit. De gemeente Tubbergen gaat begin 2021 de Omgevingsvisie afronden en zal medio 2021 de Uitgangspuntennotitie voor het Omgevingsplan opleveren.
- Organisatie en werkwijze. De wet vraagt van gemeenten een andere manier van denken en werken door de integrale benadering van de leefomgeving, meer bestuurlijke afwegingsruimte, meer nadruk op participatie en samenwerking en de benadering vanuit de initiatiefnemer. De gemeente Tubbergen zorgt in 2021 voor verdere opleiding en bewustwording van het personeel en het door ontwikkelen van werkwijzen. Ook zal het projectteam de consequenties van de inwerkingtreding op de organisatie en daarmee de financiën en de formatie in kaart brengen.
- Informatie en techniek. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is het nieuwe online loket dat de centrale plek is waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving straks samenkomt. Hier kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. De gemeente Tubbergen is in 2020 voor aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. In 2021 wordt er geoefend en doorontwikkeld zodat op 1 januari 2022 het goed ingeregeld is.

Financiële kaders

Hoe werken wij samen?	Bedragen × € 1.000			t/m september 2020		
	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Inspanningen						
Borgen integraliteit ambities *	5	0	5	0	0	0
Besluitvormingsproces aansluiten nieuwe manier v werken *	5	1	4	0	0	0
MijnDorp2030, inzet buurtmannen/buurtvrouwen	20	20	0	0	0	0
MijnDorp2030, stimuleringsfonds, kleine initiatieven	240	19	221	221	-6	227
MijnDorp2030, faciliteiten en communicatie	59	11	48	48	7	41
MijnDorp2030, communicatie	20	7	13	13	6	7
Financiering experimenten *	8	0	8	0	0	0
Besturing herijking uitgangspuntennotitie *	4	0	4	0	0	0
Instrumentenkoffer inzicht in de processen *	6	0	6	27	0	27
Procesgeld ondersteuning via menselijke toolkit	113	0	113	113	0	113
Huiskamer Manderveen zelfstandig leven gezond bewegen 2017	553	120	434	434	5	428
Totaal Participatieprocessen	1.033	178	856	856	13	842

* Budgetten zijn samengevoegd tot het budget Doorontwikkeling proces MijnDorp2030

Kernagenda's

Inleiding op de kernagenda

Het Maatschappelijk Akkoord (MAT) bestaat uit kernagenda's en kern overstijgende agenda's. Elke kern heeft een kernagenda opgesteld. Deze is tot stand gekomen door de kernavonden en de ontwikkelingen in MijnDorp2030. In de kernagenda's zijn per kern de ambities en vraagstukken terug te vinden waar we als gemeente en inwoners gezamenlijk aan werken. De inhoud van deze kernagenda's is terug te vinden in de begrotingsapp: link opnemen.

De financiële bijdrage van de gemeente aan plannen en projecten, is eveneens terug te vinden in deze begrotingsapp onder kernagenda's als onderdeel van het MAT. In de begrotingen en dus ook in deze begroting 2021 wordt volstaan met het noemen van aanvullende besluitvorming betreffende de kernagenda's. Hierbij is aangegeven wat wij als gemeente in 2021 willen en kunnen bijdragen. Eventuele voorstellen die gaandeweg het jaar vanuit de kernagenda's ontstaan worden via een apart raadsbesluit aan de gemeenteraad voorgelegd.

Actuele financiële ontwikkelingen

Albergen centrumplein

In de perspectiefnota 2021 heeft het college nadere richting gegeven aan de verschillende maatregelen en inspanningen uit het MAT, en dan met name voor de kernagenda's. Het betrof hier dus ook geen nieuwe maatregelen en inspanningen maar bestaande die verder zijn uitgewerkt en gereed zijn voor een volgende fase. Duidelijkheid over financiering en dekking hoort daar ook bij. In deze actualisatie is ook het centrumplan Albergen opgenomen waaraan de werkgroep centrumplein Albergen de afgelopen periode heft gewerkt. In de perspectiefnota is daar een voorlopige reservering van € 75.000 aan toegekend met de opmerking dat de nadere uitwerking wordt betrokken bij het opstellen van de begroting 2021. Deze nadere uitwerking wijst uit dat er een aanvullend bedrag van € 40.000 benodigd is om het centrumplan Albergen uit te voeren om inderdaad de beoogde kwaliteitsimpuls te bereiken.

De speerpunten voor het nieuwe centrumplein zijn: ontmoeting, verblijf, groen, gezelligheid, winkels, markt, boodschappen doen, bereikbaarheid en ontsluiting, parkeren, geen/minder verhoogde trottoirs, drempels, eenheid/verbinding van het totale traject en straatverlichting. Voor Albergen betekent dit een verbetering op het gebied van leefbaarheid, toegankelijkheid, duurzaamheid, groen en ecologie, functionaliteit.

Het nieuwe dorpsplein wordt dan gebruikt door de bezoekers van de omliggende winkels. Daarnaast wordt het dorpsplein gebruikt door de middenstand tijdens de markt en op andere dagen wanneer er bijv. een viskraam staat. Ook worden dorpsactiviteiten zoals rommelmarkten of Oranjefeesten of iets dergelijks op het plein gehouden. Het biedt ook extra parkeergelegenheid bij bijzondere evenementen zoals carnaval en avondwakes. Recreatieve passanten zullen het plein gebruiken als stop-/verblijfplek.

Kernagenda's - financieel

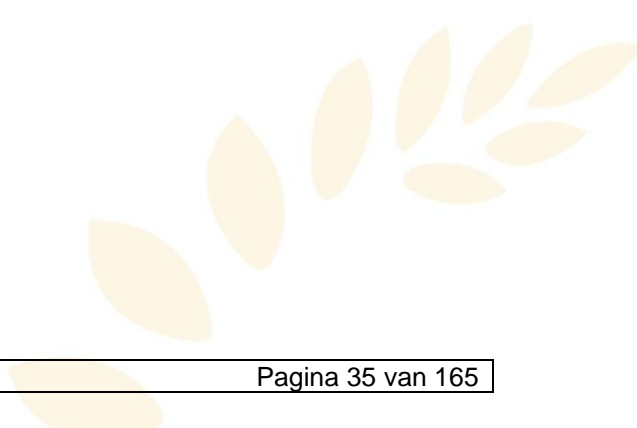
Financiële kaders kernagenda's

In deze begroting 2021 wordt voorgesteld aan aanvullend bedrag van € 40.000 beschikbaar te stellen voor het centrumplein Albergen. Dekking via de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Kern overstijgende agenda

Inleiding op kern overstijgende agenda

In de volgende hoofdstukken ziet u de kern overstijgende agenda's. Elke kern overstijgende agenda kent kern overstijgende thema's. De kern overstijgende thema's zijn in 2019 ontstaan door de input uit de thematour, de bestaande overleggen met maatschappelijke organisaties en thema's die zijn besproken tijdens de kernavonden. In de kern overstijgende thema's wordt voor overstijgende beleidsthema's aangegeven wat er in 2021 op de agenda staat en welke bijdrage de gemeente in 2021 doet.

Samen redzaam, gezond meedoen

Inleiding Samen redzaam, gezond meedoen

De komende periode 2019-2022 staat in het teken van de transformatie om de toenemende druk op het sociaal domein te verlichten. We willen onze samenleving, onze kernen en onze inwoners in hun kracht te zetten met als doel een positievere gezondheid. Tegelijkertijd willen we de ondersteuning en zorg kwalitatief goed, betaalbaar en bereikbaar houden. Om dit te realiseren werken we de komende periode aan de volgende zaken.

Wat gaan we hiervoor als gemeente doen?

Wat willen we bereiken?

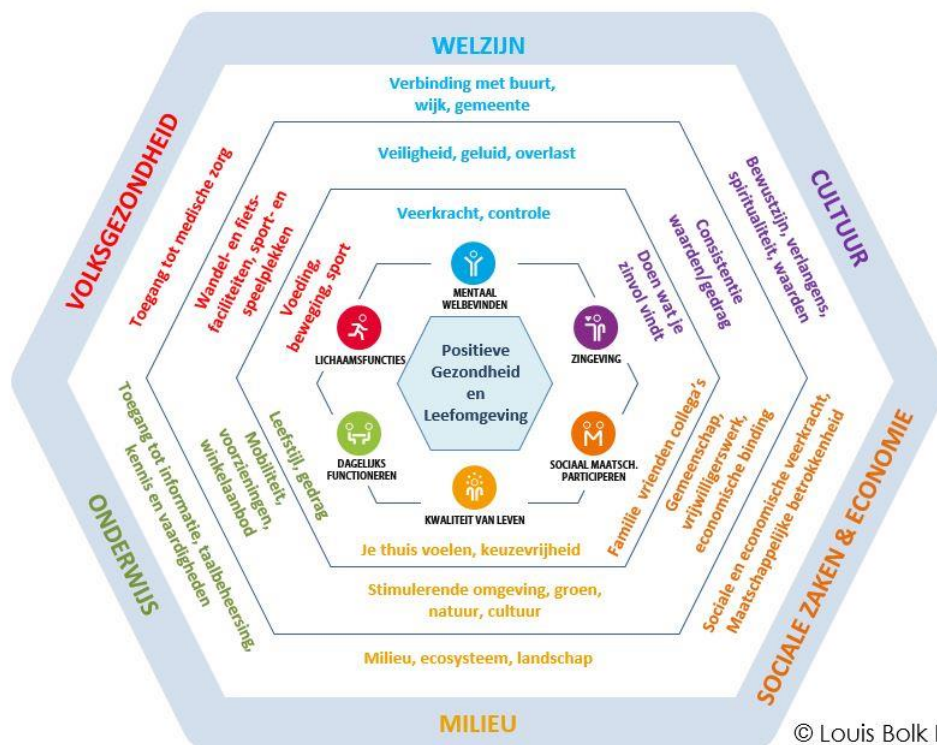

Wat willen we bereiken?

Onze insteek is de gedachte dat inwoners een goed gevoel van welbevinden hebben. Los van de maatschappelijke waarde die dat heeft, is het zo dat inwoners die zich goed voelen, minder snel een hulpvraag hebben en ondersteuning nodig hebben. Daarom is de onderliggende gedachte dat we als gemeente inzetten op positieve gezondheid.

Positieve Gezondheid[1] is de uitwerking in 6 dimensies van de bredere kijk op gezondheid. Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Dit is te vertalen naar de leefomgeving van inwoners en het faciliteren van positieve gezondheid. Dit doen we door passende algemene voorzieningen en ondersteuning te bieden, een goede leefomgeving in te richten en het leggen van verbindingen in de samenleving. Als gemeente zien wij ook vooral hier onze rol. Onderstaande figuur laat dat mooi zien.

Integraal model voor Positieve Gezondheid en Leefomgeving (voorbeeldinvulling)

De insteek van positieve gezondheid[2] sluit naadloos aan bij de zaken die we als gemeente nastreven namelijk:

- mensen veel meer in contact te brengen met hun kracht in plaats van ze aan te spreken op hun zwakte,
- persoonsgerichte zorg te bieden en echt aan te sluiten op persoonlijke behoeften,
- de regie bij de mensen zelf te laten en ze te helpen hun eigen beslissingen te nemen.

Daarnaast is het van belang de ondersteuning en zorg bereikbaar en betaalbaar te houden. We willen kwalitatieve goede ondersteuning en zorg bieden, vanuit de gedachte 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur voor die inwoners die het nodig hebben.

Wat gaan we hiervoor als gemeente doen?

In het plaatje hieronder is te zien hoe de ondersteuning en zorg rondom een inwoner, is opgebouwd uit een aantal lagen. Per laag wordt er gewerkt aan versterken van de positieve gezondheid van onze inwoners en het bereikbaar en betaalbaar houden van de ondersteuning en zorg.

Om de gestelde ambitie te bereiken is het ook essentieel om meer inzicht en overzicht te krijgen in de interventies en de resultaten en effecten hiervan. Op dit moment zijn een behoorlijk aantal interventies gestart. We kunnen aangeven wat we doen, echter de effecten van de interventies zijn nog niet altijd inzichtelijk. Besturing van het sociaal domein vraagt hier wel om. Het vraagt continu om te analyseren of we de juiste dingen doen. Leveren de interventies de gewenste resultaten op, vragen veranderingen in het sociaal domein om het bijsturen, versnellen of stoppen van bepaalde interventies? Hiervoor starten we het project *Grip op sociaal domein*.

Een ander belangrijk onderdeel is het actief sturen op houding en gedrag. De veranderopgave bestaat voornamelijk uit een veranderende houding en gedrag bij de professional (inclusief gemeente), de inwoner, de mantelzorger en de vrijwilliger. Dit vereist vanuit de onze kant uitleg en coaching op houding en gedrag en heldere communicatie met alle partijen over wat we van elkaar kunnen verwachten. Daarom starten we met *werkateliers* waarin professionals, inwoners en ambtenaren gezamenlijk na denken over de uitdagingen die er liggen. In de ateliers worden manieren bedacht om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Daarbij wordt ook kritisch gekeken naar hoe zaken nu gaan, hoe we bij kunnen sturen en hoe een ieder daar aan kan bijdragen.

Meetbaarheid

De gekozen aanpak binnen het uitvoeringsplan sociaal domein, waarbij concrete oplossingen moeten leiden tot een vermindering van de kosten is verbonden aan een aantal uitgangspunten zoals genoemd in de begroting 2019. Deze uitgangspunten zijn een gelijkblijvend cliëntenbestand, gelijkblijvende problematiek, gelijkblijvend beleid en de "kostprijs" 2019. Veranderingen hierbinnen hebben invloed op het te bereiken resultaat. Voor meerdere thema's binnen de interventieaanpak is samenwerking en draagvlak nodig met en van externe partijen. Zonder medewerking hebben niet alle interventies evenveel kans van slagen.

[1]Machteld Huber, Institute for positive health, <https://iph.nl/positieve-gezondheid/>

[2] <https://iph.nl/positieve-gezondheid/wat-brengt-het/>

Langer gezond

Wat willen we bereiken?

- Meer of gelijk aantal inwoners ervaren een goede gezondheid
- Meer of gelijk aantal inwoners bewegen voldoende
- Meer kinderen van ouders met een lage opleiding zijn lid van een sportvereniging
- Meer kinderen zijn meestal weerbaar
- Minder jongeren onder 18 hebben alcohol gedronken de laatste 4 weken

(NB. De staat van de bevolking van de gemeente Tubbergen is nu al nagenoeg optimaal wanneer dat

wordt vergeleken met andere Twentse gemeenten. Het gaat nu vooral om het behouden van de goede staat.)

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wat gaan we er voor doen?</i>	<i>Wat is de eerste / volgende stap?</i>
<p><i>Sport als middel</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sport moet als middel dienen om maatschappelijke doelen te bereiken - vitale sportverenigingen. 2. Verbinding leggen tussen sport en andere doelgroepen en onderwijs. 3. Samenwerking tussen verenigingen onderling, meer omniverenigingen. 	<p>Verder uitvoering geven aan het lokaal sportakkoord. Sport als doel en sport als middel is hierbij een onderdeel.</p>	<p>Het lokaal sportakkoord is opgeleverd en in 2021 gaan we verder met de uitvoering hiervan waarbij sport als middel een onderdeel is. De gevolgen corona zorgen ervoor dat de focus eerst ligt op sport als doel (de basis op orde) en vervolgens op sport als middel.</p>
<p><i>Cultuurvisie</i></p> <p>We actualiseren de gemeentelijke cultuurvisie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opstellen van een cultuurakkoord waarbij cultuur als middel voor het beïnvloeden van de (positieve) gezondheid een onderdeel is. 2. De resultaten uit het cultuurakkoord kunnen effect hebben op de nieuw te sluiten prestatieafspraken met cultuurorganisaties opnieuw bekeken. 3. De resultaten van het cultuurakkoord kunnen ook van invloed op het behoud van cultureel materieel en immaterieel erfgoed. 	<p>Plan van aanpak opstellen. Voor het opstellen van een cultuurakkoord betrekken wij de cultuurorganisaties en inwoners.</p>
<p><i>Samenwerking met het onderwijs verstevigen</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Betere samenwerking met het onderwijs en verbeteren doorgaande ontwikkeling. 2. We evalueren het effect van de subsidies voor preventie in het onderwijs. 	<p>Samen met het onderwijs in gesprek blijven over gedeelde uitdagingen aan de hand van de visie op positieve gezondheid en het maatschappelijk kader (deze actie is afhankelijk van corona, de focus ligt in eerste instantie op het geven regulier onderwijs).</p>
<p><i>Preventie voor alcohol en drugs</i></p> <p>Preventie voor alcohol en drugs krijgt extra aandacht.</p>	<p>Een visie en beleid vaststellen op alcohol, drugs en handhaving.</p>	<p>In gesprek gaan met de raad en de samenleving. Raadsavond om bewustzijn te creëren en input op te halen voor de nieuwe visie inspraakavond(en) met de samenleving en</p>

		deskundigen om bewustzijn te creëren en input op te halen voor de nieuwe visie en de 10-jarige planning.
<i>Geschied instrument kansrijke start</i> Een gezonde en kansrijke start in de eerste 1.000 dagen van het kind.	We gaan als niet-GIDS gemeente aan de slag met 'Kansrijke start'.	We gaan een lokale coalitie Kansrijke start vormen met ketenpartners
<i>Inclusie en diversiteit (inclusief fysieke toegankelijkheid en bruikbaarheid van het maatschappelijk vastgoed)</i>	Een bijdrage leveren aan het worden van een inclusievere gemeente waarin niemand belemmeringen ervaart om mee te doen in het sociaal, maatschappelijke en economische leven. De gehandicaptenraad speelt hierin een belangrijke rol. Zij schouwen de gebouwen en brengen hierover advies uit. Dit vervolgen we door zowel intern als extern: 1) Bewustzijn te creëren. 2) Gesprekken op gang te brengen. 3) Een gemeentelijke visie en agenda op inclusie te formuleren waarmee de basis wordt gelegd voor écht inclusief beleid in onze gemeente.	De gehandicaptenraad schouwt de gebouwen en brengt hierover advies uit. Tevens heeft de gemeente het VN Manifest Inclusieve gemeente ondertekent om te komen tot een inclusieve agenda. Hiervoor wordt in eerste instantie intern gestart met gesprekken op gang te brengen en bewustzijn te creëren.
<i>Positioneren en concretiseren positieve gezondheid</i>	Positieve gezondheid is de rode draad in het uitvoeringsplan sociaal domein. Wij willen het uitvoeringsplan door ontwikkelen door het concretiseren van het begrip positieve gezondheid. Zowel intern als extern moet duidelijk worden wat positieve gezondheid is en welke bijdrage men daaraan kan leveren.	Opstellen van een visie op positieve gezondheid.

Versterken sociale basis

Wat willen we bereiken?

We hebben het aantal inwoners met een hulp- of ondersteuningsvraag in beeld welke worden verwezen naar een niet professionele algemene voorziening in plaats van een professionele algemene voorziening, dan wel maatwerkvoorzieningen.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wat gaan we daarvoor doen?</i>	<i>Wat is de eerste/volgende stap?</i>
<i>Onderzoek Algemene Voorzieningen</i> De mogelijkheden onderzoeken naar meer algemene voorzieningen die maken dat inwoners minder gebruik hoeven te maken van maatwerkvoorzieningen.	Onderzoeken wat de behoefte is van het ontwikkelen en inzetten van algemene voorzieningen.	Samen met een aantal pilot kernen de behoefte aan voorzieningen in beeld brengen en eventuele aanvullende voorzieningen opzetten.
<i>Dagbesteding per kern</i> Iedere kern heeft een passende invulling voor dagbesteding die iedere inwoner van de kern als eerste aangeboden krijgt.	Het project algemene voorzieningen brengt de behoefte aan voorzieningen in beeld. Op basis daarvan gaan we kijken of en welke dagbesteding per kern nodig is.	De eerste stap is afhankelijk van het onderzoek naar de behoefte voor het ontwikkelen en inzetten van algemene voorzieningen.
<i>Ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen</i> Een vrijwilligers- en verenigingsondersteuning die aansluit bij de behoefte van de verenigingen en inwonersinitiatieven.	1. Ophalen van de behoefte via MijnDorp2030, het sport en cultuurakkoord 2. Een gedragen plan van aanpak uitwerken en implementeren.	De pilot verenigingsondersteuner sport uitvoeren en evalueren. Daarnaast de behoefte bij algemene voorzieningen en cultuur in beeld brengen en op basis daarvan een voorstel voor verenigingsondersteuning cultuur en algemene voorzieningen vormgeven.
<i>Verbreden stimuleringsfonds naar leefbaarheidsfonds (onderdeel van werkatelier)</i>	Ingericht leefbaarheidsfonds door te starten met het analyseren welke financieringsvormen zijn passend en wat is de behoefte van de inwonersinitiatieven.	Op basis van de evaluatie een voorstel maken of en hoe het leefbaarheidsfonds (of een andere financieringsvorm) ingericht kan worden.
<i>Sociale Hypotheek</i>	Evalueren van de pilot sociale hypotheek Rossum. Analyse van huidige maatschappelijk vastgoedprojecten en een onderscheid maken tussen wat is een vastgoedopgave en een maatschappelijke opgave. In beeld brengen welke opgaven er in het sociaal domein liggen en op welke	Evalueren van de pilot sociale hypotheek Rossum.

	wijze een dorp via maatschappelijk vastgoed hieraan een bijdrage kan leveren.	
	Instrument sociale hypotheek verder uitwerken.	

Zorg meer nabij

Wat willen we bereiken?

- De cliënttevredenheid Jeugd is toegenomen (CEO)
- De cliënttevredenheid Wmo is toegenomen (CEO)
- De bekendheid van cliëntondersteuning is toegenomen (CEO)
- % aantal afgegeven maatwerkvoorzieningen t.o.v. aantal inwoners verminderd (wordt reeds gemonitord)
- Het % indicaties afgegeven door een huisarts i.r.t. het totaal aantal jeugdindicaties is lager dan 2019
- Het aantal verwijzingen door huisartsen naar JGGZ is afgenomen ten opzichte van 2019

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wat is de eerste/volgende stap?
<i>Eén toegang sociaal domein</i> De samenhang en samenwerking tussen professionele algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen wordt geïntensiveerd door de realisatie van één gemeentelijke toegang.	Doorontwikkeling van één toegang waaronder: - Monitoring inzet van sociaal werk (waaronder sociaal werk mantelzorg), de producten en pilots in één toegang in relatie tot de behoefte van de inwoner. - Tevredenheid van de inwoners over één toegang.	- Monitoring van de inzet van de sociaal werk, de producten en de pilots. - Tevredenheidsonderzoek onder de inwoners.
<i>Integrale schuldenaanpak (vroeg er op af)</i> Wij werken aan een integrale schuldenaanpak, waardoor schulden van vele inwoners van de gemeente Tubbergen worden opgelost of worden voorkomen.	Monitoring van de pilot vroeg er op af rondom o.a. vroeg signalering, het oplossen/afbetalen van schulden.	De maatschappelijke en financiële effecten in beeld brengen van de pilot. (de uitvoering van de pilot is regulier werk)
<i>Integratieproces statushouders</i> <i>Veranderopgave Inburgering naar aanleiding van de nieuwe wet die ingaat per 01-07-2021</i>	Er is een project Veranderopgave Inburgering gestart dat moet leiden tot een soepele invoering van de nieuwe wet. Daarbij wordt naast een regionale aanpak in het kader van inkoop	1. Regionaal wordt de inkoop van de taaltrajecten geëffectueerd. 2. De lokale invulling voor de inburgering krijgt vorm samen met lokale en (sub)regionale ketenpartners

	taaltrajecten ook een lokale invulling gegeven aan het lokale beleidsplan.	
<i>Pilot 'praktijkondersteuner Jeugd in de huisartsenpraktijk'.</i>	Structurele inbedding van de POH-GGZ door - Overeenkomst te sluiten tussen huisartsen, werkgever en gemeente. - Werkafspraken te maken over de inzet POH-GGZ. - Vastgelegde wijze van monitoring en evaluatie op te stellen.	Structurele inbedding van de POH GGZ waaronder regelen van het werkgeverschap, overeenkomst en werkafspraken met huisartsen en de monitoring opzetten. Vanwege de financiële situatie is in eerste instantie gekozen voor incidentele dekking van de POH-GGZ. Wel wordt actief op zoek gegaan naar structurele dekking
<i>Aanpak tegen huiselijk geweld en kindermishandeling</i> We stimuleren en professionaliseren de vroegtijdige aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de samenwerking met ketenpartners (=meldcode).	1. Vastgesteld actieplan lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. 2. Uitgevoerd actieplan. 3. Monitoringsrapportage Veilig Thuis Twente (VTT).	Monitoring van de uitvoering.
<i>Armoedepreventie</i> We investeren in armoedepreventie. De inzet kan heel divers zijn. We kijken daarbij ook naar armoede onder zelfstandige ondernemers en naar de inzet van ervencoach voor agrariërs.	Actualisatie en implementatie van het armoedebeleid (mede op basis van het KWIZZ-onderzoek)	In 2019 heeft het KWIZZ onderzoek plaatsgevonden. In 2020 is gestart met de actualisatie van het armoedebeleid. Wij zijn en gaan daarvoor in gesprek met ervaringsdeskundigen, de doelgroep zelf en de raad. In 2021 vindt de implementatie van het armoedebeleid plaats.
<i>Algemene wasvoorziening</i> Wasvoorziening in de vorm van een algemene voorziening.	Monitoren van de ontwikkelingen bij WaST en onderzoeken of de werkervaringsplekken bij WaST uitgebreid kunnen worden en of de kosten daarvan ondergebracht kunnen worden onder de Participatiewet.	De eerste tijd gaat de aandacht uit naar de basis op orde krijgen in plaats van dat ingezet wordt op de doorontwikkeling richting de Participatiewet. Dit in verband met de gevolgen corona.
<i>Vroeg signalering van personen met verward gedrag.</i>	De pilot Wijk GGD wordt voortgezet tot einde 2021. Op basis van de evaluatie komt een voorstel voor eventuele structurele borging van de Wijk GGD. Er is een pilot Casustafels waar de problematiek personen verward gedrag	Voortzetting van de Wijk GGD in het preventieve netwerk ter voorkoming van escalatie bij personen met verward gedrag. Uitrol Casustafel met ketenpartners.

	door ketenpartners in een vroeg stadium wordt gesignaleerd.	
<i>Zelfvoorzienend systeem vervoer MaaS</i> We werken aan een zelfvoorzienend systeem voor het plannen, boeken, betalen en het reizen voor onze cliënten en uiteindelijk voor al onze inwoners. Met 'MaaS' verdwijnen de grenzen tussen het doelgroepenvervoer en het regulier vervoer. (MaaS-project).	Uitvoering geven aan de pilot waarbij stapsgewijs de doelgroep en het vervoersaanbod wordt uitgebreid. Het effect van de app wordt gedurende 2021 zichtbaar en gemonitord.	Implementatie en monitoring van de app.
<i>Pedagogische Gezinsbegeleiding JGZ</i>	In plaats van de OJA aanpak starten wij het product Pedagogische Gezinsbegeleiding als pilot (PGJ). PGJ is een vorm van pedagogische opvoedondersteuning. Op basis van evaluaties worden de effecten gemonitord	De JGZ voert PGJ uit waarbij zij samen met ouders in korte tijd: 1. Een oplossing vinden voor opvoedingsmoeilijkheden. 2. Inzicht krijgen in de aard van de (opvoeding)problematiek binnen het gezin en op basis daarvan (zo nodig) toeleiding realiseren naar hulp die daarbij past.

Meer inwoners kunnen meedoen

Wat willen we bereiken?

- Er is voor elke inwoner een passende voorziening en/of regeling beschikbaar, waardoor zij zo optimaal mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving.
- Het % Tubbergse inwoners (18+) welke een (zeer) goede gezondheid ervaren blijft gelijk of neemt toe. In 2020 wordt een nieuwe Volwassenen- en ouderenmonitor uitgevoerd.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat is de eerste/volgende stap?
<i>Transformatie uitvoering Participatiewet.</i> Transformatie arbeidsmarktparticipatie.	Het opleveren van een advies voor de doorontwikkeling binnen de Participatiewet met daarbinnen: <ul style="list-style-type: none"> •Heldere visie op wat we willen bereiken op het gebied van participatie. •Vanuit de visie diverse scenario's met voor- en nadelen. •Een advies over de positie en taken van Soweco. •Een advies over de dienstverlening en eventuele voortzetting van het contract met Almelo voor de uitvoering van de bovengenoemde taken. 	Bespreken en besluit op scenario's.

	Een doorkijk naar het vervolg per scenario met oog voor de consequenties van het gekozen scenario en welke stappen op hoofdlijnen gezet moeten worden.	
<i>Aanpak voortijdig schoolverlatende jongeren (Twentse belofte)</i>	<p>Voor de periode 2021-20125 is het nieuwe regionale plan vastgesteld. Er zijn drie ambities voor 2024:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terugbrengen. 2. Percentage voortijdig schoolverlaters verhogen (dat na een jaar weer terug op school of aan het werk is). 3. Beter ondersteunen van jongeren voor wie de overstap naar vervolgonderwijs en/of arbeidsmarkt extra lastig is door hun achtergrond en dus meer risico lopen. <p>Op basis van de doelstellingen en ambities uit dit nieuwe regionale plan, wordt een lokaal plan opgesteld.</p>	Na goedkeuring van het regionale plan bij het ministerie en helderheid over de extra gevraagde middelen, gaan we het regionale plan uitvoeren en vertalen naar een lokaal plan.
<p><i>Decentralisatie beschermd wonen per 2022</i></p> <p>In aanloop naar 2022 onderzoeken wij of en welke vormen van beschermd wonen we kunnen realiseren, zodat inwoners zo dichtbij mogelijk passende ondersteuning kunnen ontvangen.</p>	Aanpak implementatie decentralisatie beschermd wonen.	Uitwerken van de aanpak in regionaal verband en vertaling naar de lokale situatie.
<p><i>Coördinator externe verwijzingen</i></p> <p>Door het aanstellen van een coördinator externe verwijzingen beter passende maatwerkvoorzieningen voor onze inwoners.</p>	<p>In 2021 start de coördinator met het opbouwen van een goede relatie met de externe verwijzers om samen te komen tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in de externe verwijzingen. - Bijzonderheden zien, herkennen en bespreekbaar maken. - Afstemming over de best passende maatwerkvoorziening. <p>Gedurende 2021 evalueren wij het effect van de inzet van de coördinator externe verwijzingen op o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstemming over de best passende maatwerkvoorziening geïndiceerd via externe verwijzers. • Afgifte van indicaties voor 	Netwerk opbouwen met de externe verwijzers om van daaruit inzicht te krijgen in de verwijzingen.

	complexere en/of duurdere maatwerkvoorziening.	
<p><i>Zorglandschap 2.0 (inclusief monitoring zorgtoeleiding Twents ondersteuningsmodel)</i> Wij hanteren het Twents model. Dit betekent dat voor een inwoner met een ondersteuningsbehoefte, eerst wordt gekeken wat diegene zelf, of met behulp van de omgeving kan. Daarna wordt gekeken welke voorzieningen kunnen worden ingezet. Eén gezin, één plan' is daarbij het leidende principe bij het keukentafelgesprek. Dit geldt binnen de Wmo 2015, Jeugdwet en Participatiewet.</p>	<p>Participeren in het regionale project zorglandschap 2.0 en vertalen naar een lokale visie en aanpak op zorglandschap 2.0 De uitkomsten van de monitoring van de uitvoering van het Twents Inkoopmodel en de ontwikkeltafels worden hierin meegenomen.</p>	<p>Deelnemen aan de regionale overleggen zorglandschap 2.0 en op basis daarvan te komen tot een lokale visie en aanpak.</p>
<p><i>Pilot wijkverpleging verbinding sociaal domein (Integrale aanpak ouderzorg tussen wet- en regelgeving).</i> Wij werken aan een integrale ouderenzorg, waarin cliënten en alle betrokken partijen zoals gemeenten en zorgaanbieders ervaren tussen de verschillende wet- en regelgeving en betrokken organisaties, het voor iedereen duidelijk is voor welke onderwerpen ze waar terecht kunnen en de doorstroom van zorg en ondersteuning tussen de verschillende wet- en regelgeving soepel verloopt.</p>	<p>Op regionaal niveau is gestart met de pilot wijkverpleging verbinding sociaal domein. Het doel van dit project is om scherp te krijgen wat nodig is om goede ketensamenwerking in de wijk (wijkverpleging, huisartsen en sociaal domein,) te realiseren. Goede voorbeelden worden uitgediept en geconcretiseerd, om dit daarna verder lokaal te gaan uitrollen.</p>	<p>Uitwerken van de aanpak in regionaal verband, goede voorbeelden worden uitgediept, om dit daarna verder (lokaal) uit te rollen.</p>
<p><i>Bewaken en signaleren van ontwikkelingen binnen de integrale Samenwerkingsagenda (regionaal, voorheen Menzis agenda) (waaronder de pilot integrale cliëntondersteuning)</i></p>	<p>Regionaal participeren we in de Integrale Samenwerkingsagenda. We nemen deel aan het project integrale cliëntondersteuning.</p>	<p>Vormgeven integrale cliëntondersteuning in relatie tot lokale ontwikkeling één toegang.</p>
<p><i>Maatregelen (leerlingen)vervoer</i> Verkenning van de maatregelen inzake vervoer met betrekking tot kwaliteit, kosten en verschuiving naar algemene voorzieningen</p>	<p>Inventarisatie op basis van feiten en cijfers inclusief een advies voor een vervolg.</p>	<p>Formuleren van een opdracht naar aanleiding van de analyse.</p>
<p><i>Project interne verwijzingen</i></p>	<p>Beter grip en inzicht op de interne indicatiestellingen door: - Afstemming over de best passende maatwerkvoorziening. - Toetsing van indicaties voor complexere en/ of duurdere maatwerkvoorzieningen.</p>	<p>Analyse van de verbeterpunten op het proces bij interne indicatiestelling.</p>

Samen redzaam, gezond meedoen - financieel

Samen redzaam, gezond meedoen	Bedragen × € 1.000			t/m september 2020		
	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Inspanningen						
Belang en behoud van cultureel erfgoed	11	0	11	11	0	11
Meer aandacht, om deel te nemen ad samenleving *	52	0	52	0	0	0
Ondersteuning voorzieningen, verenigingen en activiteiten *	61	3	57	0	0	0
Uitvoeringsplan sociaal domein*	258	8	249	337	17	320
Samenwerking in zorg en welzijn	10	10	0	0	0	0
Structureel plaatsen PW doelgroep bij Soweco *	11	0	11	0	0	0
Uitwerken doorlopende leerlijn *	38	0	38	0	0	0
Pilot Wijk GGD	18	15	3	58	30	28
Pilot Praktijkondersteuner huisartsen	75	41	34	64	30	35
Totaal Samen redzaam, gezond meedoen	532	77	455	469	76	394

* Budgetten zijn samengevoegd tot het budget Uitvoeringsplan sociaal domein

(Financiële) Stand van zaken uitvoeringsplan sociaal domein

Het uitvoeringsplan sociaal domein bevat de aanpak om te interveniëren op het gebied van het sociaal domein. Daarmee wordt een nieuwe fase in de transitie en transformatie van het sociaal domein gemarkeerd. Dit is nodig om ook op korte en (middel)lange termijn een betaalbaar en bereikbaar stelsel van zorg, hulp en ondersteuning te kunnen waarborgen voor de inwoners van de gemeente Tubbergen. In de begroting 2019 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld om uitvoering te kunnen geven aan dit plan, daarnaast zijn meerjarige besparingsopgave ingeboekt die dit uitvoeringsplan in totaliteit moet opleveren. Inmiddels zijn verschillende inspanningen uit het uitvoeringsplan opgestart en zijn ook de eerste (maatschappelijke en financiële) effecten bekend. Waar middels deze inspanningen een besparing is gerealiseerd binnen het sociaal domein, zijn deze bespaarde bedragen in mindering gebracht op de taakstelling. Dit geeft voor de gemeente Tubbergen tot op heden het volgende beeld:

(bedragen x €1.000)	2019	2020	2021	2022
Beoogde besparing begroting 2019	94	375	520	545
Behaalde besparing 2019 (PJ2)	-94	-94	-94	-94
Resterende beoogde besparing 2020	0	281	426	451
Behaalde besparing 2020 (PJ1)	0	-235	-90	-90
Resterende beoogde besparing 2020	0	46	336	360

Zoals hierboven te zien is hebben de eerste inspanningen uit het uitvoeringsplan geleid tot de beoogde besparing, waardoor een deel van de besparingsopgave is ingevuld. Anderzijds zijn er ook diverse ontwikkelingen waaruit blijkt dat verdere inzet en mogelijk op onderdelen zelfs een intensivering noodzakelijk c.q. gewenst is, om de doelen van het uitvoeringsplan te kunnen behalen. Dit niet alleen om de besparingsopgave te kunnen invullen, maar ook omdat blijkt dat de tekorten binnen het sociaal domein (met name jeugd) blijven oplopen.

Zoals reeds in het financiële hoofdstuk vermeld blijkt ook dat de financiering van (de inspanningen uit) het uitvoeringsplan op dit moment onvoldoende is. Zowel om de inspanningen uit het uitvoeringsplan in zijn oorspronkelijke omvang en tempo uit te voeren, maar zeker ook op onderdelen waar intensivering gewenst c.q. noodzakelijk is. Daarnaast zijn er inspanningen die structureel moeten worden geborgd. Hieronder volgt een korte toelichting:

1. Extra (incidentele) capaciteit om de inspanningen uit het uitvoeringsplan in zijn oorspronkelijke omvang en tempo uit te voeren.
2. Extra (incidentele) capaciteit om een aantal inspanningen te kunnen intensiveren.
3. Structurele borging van gebleken succesvolle inspanning(en).

Een toelichting op bovenstaande drie lijn alsmede de financiële gevolgen hiervan zijn meegenomen in het financiële hoofdstuk.

Werk aan de winkel

Inleiding Werk aan de winkel

Ondernemen en bedrijvigheid is in Tubbergen een belangrijk thema. Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waarin het goed wonen, werken, leven en recreëren is. Het is van groot belang dat het Tubbergse bedrijfsleven (Agro en food, MKB, detailhandel en vrijetijdseconomie) sterk blijft. Ondernemers zorgen voor banen en investeringen, maar vervullen ook op maatschappelijk vlak een zeer belangrijke rol in onze samenleving. Denk daarbij aan verschillende sponsorrelaties met ons rijke verenigingsleven en bij evenementen. Ondernemers zijn de motor van onze samenleving. Een goed ondernemersklimaat, waarbij de dienstverlening aan en bereikbaarheid van ondernemers goed is, helpt het bedrijfsleven om ook in de toekomst goed te kunnen functioneren. Ondernemers zijn dus van wezenlijk belang voor onze samenleving. Wij zetten ons er dan ook voor in dat het Tubbergse bedrijfsleven sterk blijft en versterkt wordt.

Een partnerschap tussen ondernemers en gemeente zorgt voor een betere dienstverlening. Je bent dan immers tijdig van elkaars plannen, ideeën en suggesties op de hoogte, zodat hier zo goed mogelijk rekening kan worden gehouden. Als gemeente staan wij open voor andere vormen van samenwerking met onze ondernemers en hebben oog voor hun behoeften. Ook de regionale en (inter)nationale samenwerking hoort daarbij. Kortom, het creëren van sterke lokale, landelijke en internationale verbindingen.

Binnen deze ambitie zien wij de volgende thema's:

- Leren
- Ondernemen
- Vrijtijdseconomie

Leren

Wat willen we bereiken?

- Vergroting van de bewustwording bij jongeren waar hun talenten liggen, ze behouden voor de regio, arbeidsparticipatie te bevorderen. Tegelijkertijd het faciliteren van het bedrijfsleven om met kennis van jong talent vanuit zowel middelbaar onderwijs als hoger onderwijs (van mbo tot universitair) te groeien en te innoveren.
- Verbinden van ondernemers, onderwijs en overheid.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
Wat gaan we ervoor doen?	Wie is aan zet?	Wat is de volgende stap voor 2021?	Wat is de rol van de gemeente daarin?	Wat is er voor nodig in 2021?
Versterken van de relatie en samenwerking met het middelbaar en hoger onderwijs.	De gemeente faciliteert al in financiële zin en in de vorm van (denk)capaciteit. Andere initiatieven worden (mede) gefaciliteerd door de gemeente.	Uitbouwen van de samenwerking met onderwijs, ook buiten regio (denk aan Windesheim). Verder faciliteren van samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers middels de kennis- en innovatiemakelaar.	Faciliteren en stimuleren	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.

Faciliteren van techniekdagen.	Onderwijs, Ondernemers, Gemeente	Organiseren van techniekdagen samen met onze partners en stakeholders.	Faciliteren en stimuleren	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en aanvullende inzet nodig.
Verbinden van Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek en Overheid (4 O's)		<p>- Samen met agrarische ondernemers, LTO en onderwijsinstellingen innovatie aanjagen in deze sector: 2021 zal vooral in het teken staan van doorontwikkeling en verbreden van de Agro HUB. Vooral inzet op communicatie en "vermarkten" van de hub staat centraal. We willen meer agrarische ondernemers de kans geven er gebruik van te maken. Er wordt gekeken of dit ook op Noord Oost Twentse (NOT) schaal kan gaan gebeuren.</p> <p>- Het vergroten van de kennis van bestaande, en succesvolle, initiatieven om een sneeuwbaaleffect te creëren: In de Agro HUB kunnen agrarische ondernemingen met hun vraagstukken terecht en wordt verbinding gelegd met onderwijsinstellingen. Verder wordt middels de kennis- en innovatiemakelaar wordt op individuele basis en op basis van behoefte de verbinding gelegd tussen het vraagstuk van de ondernemer en kennis en kunde binnen verschillende onderwijsinstellingen.</p> <p>- Het meer inzetten van studenten binnen gemeentelijke projecten of het laten uitvoeren van onderzoek over vraagstukken binnen de gemeente: Ook in 2021 worden weer onderzoeken uitgevoerd samen met</p>	Faciliteren en stimuleren	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en aanvullende inzet nodig.

		onderwijs en zetten we opnieuw in op zijn van een aantrekkelijke plek voor afstudeerders en stagiairs.		
--	--	--	--	--

Ondernemen

Wat willen we bereiken?

- Tubbergen heeft een goed ondernemersklimaat waarbij ondernemers en gemeente als partners opereren.
- Compacte toekomstbestendige winkelleefgebieden (centra) in de drie verzorgingskernen (Albergen, Geesteren en Tubbergen) waar de eerste levensbehoeften verkrijgbaar zijn.
- Een goed vestigingsklimaat voor start ups/nieuwe bedrijven en bestaande bedrijven.
- Gemeente als regievoerder op ontwikkeling van bedrijventerreinen (grondbeleid) in alle kernen op basis van concrete behoefte.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig in 2021?</i>
<p><i>Ondernemers en gemeente zetten zich gezamenlijk in voor een goed ondernemersklimaat door verbinding en contacten met ondernemers.</i></p> <p>Hierbij is aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Dienstverlening - Operationele en strategische gesprekspartner; - Open houding ambtelijk apparaat 	Ondernemers, Gemeente	Afspraak: twee keer per jaar gezamenlijk om tafel om te bespreken waarop ingezet wordt. Inzetten op blijvend communiceren werkwijze gemeente (bestaan bedrijfsconsulent en OST).	Bijeenkomst faciliteren	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelde n geen aanvullende inzet nodig.
<p><i>Continue doorontwikkeling van het bedrijvenconsulentschap en dienstverlening</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Continue door ontwikkelen van de ingezette lijn t.a.v. bedrijvenconsulentschap en dienstverlening door de ingezette 'frisse houding' blijvend in het hele ambtelijke apparaat door te zetten. •Positieve grondhouding bij vragen en verzoeken van starters voor vestiging en/of 	Gemeente	Continue aandacht voor frisse houding binnen ambtelijk apparaat; ook vanuit bestuurders Indien gewenst faciliteren bij bevorderen bewustzijn inwoners koop in je eigen kern Periodiek overleg met ondernemersvereniging en om samenwerking te borgen.		Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelde n geen aanvullende inzet nodig.

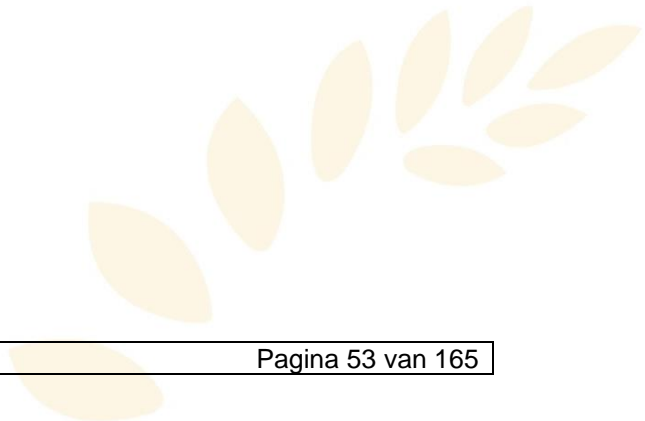
<p>bestaande ondernemers voor uitbreiding.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Bevorderen bewustzijn inwoners kernen onder het motto: 'koop in je eigen kern als je dit ook in de toekomst wilt blijven kunnen doen': Wellicht vervolg geven aan uitkomsten inzet gebiedsregisseur en aanbevelingen die hieruit komen. •Samenwerking tussen ondernemersverenigingen, de ondernemers en de gemeente verbeteren waarbij de gemeente de rol van aanjager op zich neemt om deze behoefte verder te verkennen en vorm te geven. 				
<p><i>Verbeteren vestigingsklimaat bedrijven en centrumontwikkelingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Scheppen van aantrekkelijke randvoorwaarden (spelregels en bouwstenen) voor aantrekken nieuwe (centrum)ondernemers door het toestaan van experimenteerruimte en een aantal pilotprojecten. •Mogelijkheden onderzoeken om, ten behoeve van het creëren van compacte (koop)centra, als gemeente actief te opereren in de vastgoedmarkt. Gemeentelijke herverkaveling. •De rol van de gemeente bij het grondbeleid bedrijventerreinen, samen met de partners, opnieuw onder de loep nemen en indien gewenst de huidige aanpak wijzigen. (Als gemeente regie nemen en een actieve rol innemen ten aanzien 	<p>Gemeente</p>	<p>Indien er vraag is, experimenteerruimte en pilotprojecten toestaan. Er wordt onderzocht wat de concrete behoefte aan bedrijfsgrond.</p>		<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.</p>

<p>van grondbeleid om bedrijven te kunnen behouden in de kernen van de gemeente. Grondrisico, eventueel gedeeld met ondernemers, mag.) Concrete behoefte regelmatig in kaart brengen. (bijv. behoefteonderzoek onder start ups, uitbreiders en ZZP'ers). •Onderzoeken op welke wijze de gemeente en ondernemers het vestigingsklimaat voor startups en bestaande bedrijven kunnen verbeteren. De gemeente zet in op een maximale benutting van de beleidsruimte en wet-regelgeving. •Onderzoeken wat de actuele (lokale) behoefte aan bedrijfsgrond is. Behoeftteonderzoek vormt de basis voor (strategische) keuzes op zowel de korte als lange termijn.</p>				
---	--	--	--	--

Vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

- Een vitale en toekomstbestendige vrijetijdssector.
- Kwalitatief goed toeristisch voorzieningenniveau.
- Strategische samenwerking op regionaal niveau (Twente).
- Het bevorderen van cultuurparticipatie onder jongeren.
- Het versterken van de culturele netwerkvorming.
- Het stimuleren van culturele deskundigheidsbevordering

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021?</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig in 2021?</i>
<i>Het opnemen van een projectbudget ten behoeve van seizoen verlengende projecten en activiteiten</i>	Gemeente	Naar aanleiding gevolgen corona: De gemeente neemt een projectbudget op ten behoeve seizoen verlengende projecten en activiteiten.	Faciliteren	€ 20.000
<p><i>Bijdrage leveren aan kwalitatieve verbetering en versterking toeristische voorzieningen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gemeente brede toekomstbestendige vrijetijd economische strategie, gebaseerd op: trends/ontwikkelingen, vraag/aanbod en de gewenste profileringen marketingactiviteiten voor gemeente Tubbergen. • Een kwalitatieve verbetering aanbrengen binnen de toeristische voorzieningen waaronder het aanbrengen van fysieke informatielocaties (1) en het thematisch ontwikkelen van de bestaande routenetwerken (2) (fietsen, wandelen, paardrijden en mountainbiken). 	Gemeente met ondersteuning van stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de sector volgt niet langer een separate strategie. De strategie wordt opgenomen in de omgevingsvisie. • Continu proces. 	Initiatienemer schrijft strategie	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.

<p><i>Consulentschap vrijetijdssector</i> Het vrijetijd economisch product van Tubbergen maakt onderdeel uit van Twente. Gemeente Tubbergen zet de samenwerking met de andere 13 Twentse gemeenten op structurele basis voort.</p>	<p>Gemeente</p>	<p>Medewerking verlenen aan en faciliteren van het beleid van de vrijetijdssector. Jaarlijks intensieve contactmomenten met ondernemers en vertegenwoordigers uit de sector en advisering over beleid. Waar mogelijk meer ruimte bieden om seizoen verlengende activiteiten mogelijk te maken.</p>	<p>Faciliteren en adviseren</p>	<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.</p>
<p><i>Uitvoering 'Cultuurprofiel 2017-2021.</i> Gemeente Tubbergen ontvangt over de periode 2017 t/m 2020 subsidie van Provincie Overijssel. Aan de subsidie zijn voorwaarden verbonden. De voorwaarden zijn vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan 2017 t/m 2021 cultuurprofiel Tubbergen 'de weg naar één glashelder cultureel netwerk'. In het meerjarenbeleidsplan staan activiteiten benoemd die bijdragen aan de genoemde doelen (wat willen we bereiken). Tubbergen zet de samenwerking met de andere 13 Twentse gemeenten op structurele basis voort.</p>	<p>Gemeente en culturele organisaties</p>	<p>Met ondersteuning van de cultuurmakelaar en Stichting Glasrijk Tubbergen in 2021 '25 jaar Glasrijk' een podium bieden.</p>	<p>Faciliteren en (deels) uitvoerend</p>	<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.</p>

Werk aan de winkel - financieel

Financiële kaders Ambitie Werk aan de winkel

Werk aan de winkel	Bedragen × € 1.000			t/m september 2020		
	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Inspanningen						
Scheppen van aantrekkelijke randvoorwaarden (spelregels en bouwstenen) voor aantrekken nieuwe (centrum)ondernemers door het toestaan van experimenteerruimte en een aantal pilotprojecten, inzet van de gebiedsregisseur.	70	5	65	65	11	54
Procesgeld thema ondernemersklimaat (voor vier jaar)	60	0	60	60	8	52
Het beeldmerk 'Glinsterend Tubbergen': financieel bijdragen aan Stichting Toeristisch Glinsterend Tubbergen als marketingorganisatie voor gemeente Tubbergen t.b.v. de vermarkting van gemeente Tubbergen haar belangrijkste culturele, historische en natuurlijke waarden, evenementen en haar ondernemers (verblijfsrecreatie, dagrecreatie, culinair aanbod en streekproducten).	80	40	40	71	41	30
Werkbudget 3Os	0	0	0	50	12	38
Totaal Werk aan de winkel	210	45	165	246	72	173

Bereikbaar en aantrekkelijk

Inleiding Bereikbaar en aantrekkelijk

Binnen deze ambitie zien wij de volgende thema's

- Bereikbaarheid
- Landelijk gebied

Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

- Verbeteren veiligheid en bereikbaarheid voor fietsers.
- Verbeteren mogelijkheden om te reizen met het openbaar vervoer.
- Uitbreiden communicatie over verkeersgedrag.
- Betere ontsluiting van Tubbergen via de route via Zenderen en Borne.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig voor 2021?</i>
<i>De bestaande openbaar vervoer voorziening verbeteren of uitbreiden met nieuwe verbindingen of mogelijkheden.</i>	Gemeente en Provincie	Kwaliteitsbewaking van het OV in het algemeen is een continu proces en daarmee wordt doorgegaan.	Gesprekspartner voor provincie	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
<i>Deelnemen aan een projectgroep van provincie Overijssel en/of rijksoverheid en/of gemeenten over de verkeersproblematiek in Zenderen en Borne.</i>	Provincie Overijssel en/of Gemeente Borne	Deelnemen aan een projectgroep en de belangen van de gemeente Tubbergen hierin vertegenwoordigen.	Overlegpartner in projectgroep	Belangen Tubbergen borgen Continueren 100 uur in 2021

Landelijk gebied

Wat willen we bereiken?

- Een innovatievere Agro en Food sector.
- Een bijdrage leveren aan de kringlooplandbouw door invulling ambitie Mineral Valley Twente (MVT).
- Toekomstgerichte erven (buitengebied).
- Samenwerken aan biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021?</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig in 2021?</i>
<i>Actief participeren in de netwerkorganisatie Mineral Valley Twente (MVT)</i>	Partners MVT	Deelname aan proeftuinen en actief participeren in de netwerkorganisatie MVT	Initiator en participeren	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
<i>Consulentschap agro- en foodsector</i>	Gemeente i.s.m. ondernemers en LTO.	- Onderzoek en inzichten verkrijgen voor kansen/knelpunten buitengebied (inzicht toekomstbestendigheid binnen de Omgevingsvisie en Gebiedsgerichte Aanpak Noordoost-Twente (GGA-NOT)). - Ervencoaches blijven een rol spelen in de transitie buitengebied. Inzet van de 'ervencoach' om de individuele erfeigenaar actief te benaderen - Bedrijven bezoeken en contacten onderhouden met overkoepelende organisatie. De consultant is de sparringpartner voor de agro sector	Initiator en trekker	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.

<p><i>Natuur en samenleving</i></p>	<p>Gemeente i.s.m. groene organisaties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan de versterking van het coulisselandschap door het inzetten van de landschapsdeal (aandacht voor uitvoering door Tubbergse partijen). - In 2021 wordt in overleg met de natuurorganisaties in Tubbergen een "Natuurexpodag" georganiseerd. 	<p>Initiator en faciliteren</p>	<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.</p>
<p><i>Deelname LEADER-NOT 2021 -2027</i></p>	<p>LEADER-GROEP NOT</p>	<p>Continueren LEADER voor een nieuwe periode; 2021-2027</p> <p>Maatschappelijke, economische, sociale en agrarische vraagstukken vragen om een integrale benadering. Veel hangt met elkaar samen en vraagt om een overstijgende aanpak. De huidige speerpunten voor LEADER, te weten aantrekkelijk leefklimaat (1), nieuw ondernemerschap (2) en innovatief ontmoeten (3) bieden voldoende mogelijkheden om voor een nieuwe periode naar deze vraagstukken te kijken, nl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onverminderd inzetten op leefbaar en economische sterk buitengebied waarbij er aandacht is voor (andere) economieën op het platteland, cultuur, streekidentiteit, jongeren en jongvolwassenen; - Gezamenlijk kijken naar een gebiedsgerichte en integrale aanpak van opgaven in het landelijk gebied, waarbij leefbaarheid, economie en identiteit van de streek uitgangspunten zijn; - Samenwerken en verbinden van onderaf 	<p>Faciliteren, participatie</p>	<p>De provincie Overijssel heeft inmiddels middelen gereserveerd voor de nieuwe LEADER-periode 2021-2027. Om als NOT-gebied hiervoor in aanmerking te komen dient een cofinanciering door de gemeenten te worden gedaan. Voor de drie plattelandsgemeenten in Noordoost-Twente (Oldenzaal doet op projectbasis mee) betekent dit een eenmalige cofinanciering van € 170.000 per gemeente.</p>

		<p>(bottom-up principe) zijn de kernwaarden waarbij ondernemers, stichtingen, dorpsraden en andere initiatiefnemers breed maatschappelijk samenwerken. Om deel te nemen bedraagt de cofinanciering voor Tubbergen 170.000 (eenmalig). Door de bijdrage van de EU, de provincie en de eigen bijdrage van de indieners genereert deze cofinanciering minimaal €1 miljoen.</p>		
<p><i>Participeren in de Gebiedsgerichte Aanpak Noordoost-Twente (GGA-NOT)</i></p>	<p>In eerste instantie Partnership met provincie Overijssel, waterschap Vechtstromen, NOT-gemeenten</p>	<p>Via de Gebiedsgerichte Aanpak Noordoost-Twente (GGA-NOT) inzicht krijgen in de kansen en bedreigingen van het landelijk gebied. Brede sociaal/economische insteek met als kernpunten stikstof, natuur/biodiversiteit, energietransitie/ klimaatverandering, landbouw en voedsel. De paraplu hierbij is de vastgestelde Omgevingsvisie. Het eindresultaat is een dynamische uitvoeringsagenda. In 2021 is het Plan van Aanpak GGA-NOT klaar en volgen uitvoeringsprojecten.</p>	<p>Participeren</p>	<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeldten geen aanvullende inzet nodig.</p>

Bereikbaar en aantrekkelijk - financieel

Financiële kaders Ambitie Bereikbaar en aantrekkelijk

Bereikbaar en aantrekkelijk	Bedragen × € 1.000			t/m september 2020		
	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Inspanningen						
Innovatievere agro en foodsector: ondersteuning van het ondernemerschap door inzet agrarisch consultant als sparringpartner voor ondernemers en onderzoek naar de mogelijkheden voor innovatie.	15	0	15	15	0	15
Toekomstgerichte erven: inzet van de 'ervencoach' om de individuele erfeigenaar actief te benaderen/opdrachtoomschrijving ervencoach i.s.m. de NOT-gemeenten.	38	15	23	20	0	20
Biodiversiteit: uitvoering geven aan versterking coulisselandschap/landschapsdeal en opstellen agenda voor biodiversiteit.	20	0	20	20	1	19
Procesgeld thema Mobiliteit (voor vier jaar).	20	0	20	20	0	20
Procesgeld thema Landelijk gebied (voor vier jaar).	100	0	100	100	0	100
Totaal Bereikbaar en aantrekkelijk	193	15	178	175	1	174

Duurzaam leven

Inleiding Duurzaam leven

Wij zetten ons in om alle kernen aantrekkelijk te houden op het gebied van wonen en leven en willen de gevolgen van klimaatverandering beperken.

Binnen deze ambitie zien wij de volgende twee thema's:

- Duurzaamheid
- Wonen en Ruimte
- Maatschappelijk vastgoed

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Het thema duurzaamheid is een dynamisch beleidsterrein dat volop in ontwikkeling is en aan verandering onderhevig. We constateren dat er de afgelopen jaren de nodige inspanningen zijn geleverd. Zo is een aantal inspanningen uit de ambitiebegroting reeds uitgevoerd die inmiddels geborgd zijn in de lijn (actielijn afval). We zien tegelijkertijd ook dat er voor de komende jaren extra taken en uitdagingen op ons afgekomen zijn. Denk onder meer aan de Regionale Energie Strategie, de warmtevisie en het opstellen van wijkuitvoeringsplannen. We concluderen daarmee dat de actielijnen zoals oorspronkelijk ingezet in de begroting 2019 niet meer volledig en actueel zijn waardoor bijstelling van de actielijnen wordt voorgesteld. Daarbij is rekening gehouden met de huidige trends en ontwikkelingen.

Communicatie en bewustwording

Uit cijfers blijkt dat het thema duurzaamheid nog niet sterk leeft onder de bevolking. Zij hechten eerder prioriteit aan thema's die concreet spelen in de directe woon- en leefomgeving. Het thema duurzaamheid staat waarschijnlijk nog te ver van onze inwoners af, terwijl het uiteindelijk onze inwoners in de toekomst zeker zal raken. Wij zien het dan ook als onze taak om de komende jaren nog sterker in te zetten op bewustwording en communicatie. Hierbij richten we ons op de noodzaak en effecten van de grootschalige energietransitie, maar vooral ook op het stimuleren van kleinere initiatieven van onderop, met aandacht voor de mogelijkheden voor energieopwekking én energiebesparing.

Programma Duurzaamheid in relatie tot corona

Voor de lange termijn zijn vooralsnog geen directe inhoudelijke consequenties te benoemen vanwege corona. Wel bestaat het risico dat duurzaamheidsinitiatieven en – projecten in prioriteit achterop raken omdat andere prioriteiten worden gesteld, meer gericht op de kortere termijn (lokaal, regionaal, maar ook vanuit de kernen zelf). Ook in dit perspectief is inzet op communicatie en bewustwording van belang.

Uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord: wat moeten we nog meer verwachten?

Met de instemming van het Klimaatakkoord hebben gemeenten een duidelijk signaal afgegeven dat uitwerking van drie randvoorwaarden noodzakelijk is: haalbaar-/betaalbaarheid voor de samenleving, de juiste bevoegdheden en een tegemoetkoming in de uitvoeringslasten. Om invulling te geven aan deze laatste voorwaarde, is afgesproken dat er een onderzoek komt naar de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord. Het onderzoek loopt en heeft voorlopig geleid tot een overzicht van taken en bijbehorende uitvoeringslasten voor gemeenten, provincies en waterschappen. Eind 2020 wordt een advies opgeleverd over de hoogte van de uitvoeringslasten en de wijze waarop deze zouden kunnen worden bekostigd. In 2021 volgt een gesprek tussen rijk en decentrale overheden over de resultaten en duiding van dit advies. De uitkomsten zullen worden meegenomen en waar nodig leiden tot bijsturing van het programma.

Actielijnen 2021-2022

Voor de komende periode 2021-2022 richten we ons voor de ambitie Duurzaamheid op de volgende actielijnen:

ACTIELIJN 1: ENERGIE: WIND EN ZON

Deze actielijn richt zich op de doelstelling dat in 2050 100% van de energie duurzaam is opgewekt. Zoals vastgelegd in de concept RES wil de gemeente in NOT-verband in 2030 335 GWh elektriciteit duurzaam opwekken (14% van huidig totaal energieverbruik, incl. gas). Hierbij bundelen we de krachten in Noordoost Twente en Twente. Belangrijkste opgaven in deze actielijn vormen het invulling en uitwerking geven aan de Regionale Energie Strategie en het versterken van de communicatie en participatie bij de energietransitie waarbij als uitgangspunt geldt: lusten en lasten lokaal.

ACTIELIJN 2: ENERGIE: WARMTE

Deze actielijn is gericht op de doelstelling dat in 2050 alle huishoudens en bedrijven in de gemeente Tubbergen van het aardgas af zijn. Hiervoor is een warmtevisie opgesteld en een routekaart uitgezet. Samen met inwoners willen we werken aan haalbare en betaalbare oplossingen. Ook willen we ons inzetten voor het stimuleren en faciliteren van biogas.

ACTIELIJN 3: DUURZAAM VAN ONDEROP

Deze actielijn is gericht op het aanjagen en stimuleren van initiatieven van onderop. De duurzaamheidsambities vullen we namelijk samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties in. Zij hebben een belangrijk aandeel in het realiseren van een uiteindelijk energieneutraal Tubbergen. Het thema duurzaamheid komt in de kernen steeds meer op de agenda. Om initiatieven en werkgroepen een stap verder te helpen nemen we een aanjagende en stimulerende rol in, zodat projecten ook daadwerkelijk van de grond komen.

ACTIELIJN 4: CIRCULAIRE INKOOP

Deze actielijn is er op gericht om bij inkoop van de gemeente meer rekening te houden met de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen. Er wordt beleid gemaakt hoe hier invulling aan te geven. Daarbij hebben gemeenten Tubbergen en Dinkelland op 3 februari 2020 het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend.

ACTIELIJN 5: ASBEST ERAF, ZON EROP

Vanuit de gemeente worden activiteiten in het kader van de Versnellingsaanpak asbestdakensanering door Rijk en Provincie, proactief gevolgd. De gemeente haakt aan bij activiteiten die passen bij onze doelstelling.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

ACTIELIJN 1: ENERGIE: WIND EN ZON	
<i>In 2050 moet 100% van de energie duurzaam zijn opgewekt. Zoals vastgelegd in de concept RES wil de gemeente in NOT-verband in 2030 335 GWh elektriciteit duurzaam opwekken (14% van huidig totaal energieverbruik, incl. gas). Hierbij bundelen we de krachten in Noordoost Twente en Twente.</i>	
Wat gaan we in 2021 doen?	
Wat gaan we er voor doen?	Wat is daarin de rol van de gemeente?
Samen met Dinkelland, Losser en Oldenzaal invulling geven aan de grootschalige energietransitie (wind en zon).	Samen optrekken met Losser, Oldenzaal en Dinkelland
Invulling en uitwerking geven aan de Regionale Energie Strategie.	Samen optrekken met de 14 Twentse gemeenten
Meer inzet op bewustwording en communicatie rondom de energietransitie	Trekker

Meer inzet op participatie rondom de energietransitie en de ontwikkeling van instrumenten om de lusten en lasten lokaal te laten zijn.	Trekker
Verkennen mogelijkheden van een ontwikkelende rol van de gemeente bij de energietransitie.	Trekker
Opstellen stimuleringsregeling voor het stimuleren van zon op dak.	Trekker
ACTIELIJN 2: ENERGIE: WARMTE	
<i>In 2050 moeten alle huishoudens en bedrijven in de gemeente Tubbergen van het aardgas af. Samen met inwoners willen we werken aan haalbare en betaalbare oplossingen.</i>	
Wat gaan we in 2021 doen?	
Wat gaan we er voor doen?	Wat is daarin de rol van de gemeente?
Invulling en uitwerking geven aan de warmtevisie.	Trekker i.s.m. werkgroepen duurzaamheid
Opstellen en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen.	Trekker i.s.m. werkgroepen duurzaamheid
Faciliteren Biogas(rotonde).	
ACTIELIJN 3: DUURZAAM VAN ONDEROP	
<i>De duurzaamheidsambities vullen we samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties in. Zij hebben een belangrijk aandeel in het realiseren van een uiteindelijk energieneutraal Tubbergen. We willen initiatieven van onderop proactief aanjagen, stimuleren en ondersteunen waar mogelijk.</i>	
Wat gaan we in 2021 doen?	
Wat gaan we er voor doen?	Wat is daarin de rol van de gemeente?
Ondersteunen en aanjagen van werkgroepen duurzaamheid in de kernen; gesprekspartner zijn voor stichting Essenkracht	Aanjagen
Stimuleren en faciliteren van initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties	Aanjagen
Inrichten en verdere invulling van het Energieloket 3.0 Tubbergen	Trekker i.s.m. Energie van Noordoost Twente
Communicatie en bewustwording op mogelijkheden voor energieopwekking en –besparing	Trekker i.s.m. Energie van Noordoost Twente
Verkennen en invoeren van instrumenten ter stimulering van het verduurzamen van oudere woningen	Trekker

ACTIELIJN 4: CIRCULAIRE INKOOP	
<i>Bij inkoop van de gemeente houden we meer rekening met de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen.</i>	
Wat gaan we in 2021 doen?	
Wat is de volgende stap voor 2021?	Wat is daarin de rol van de gemeente?
Opstellen en uitvoeren actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.	Trekker
Uitvoeren beleid Circulaire inkoop	Trekker
ACTIELIJN 5: ASBEST ERAF, ZON EROP	
<i>Vanuit de gemeente worden activiteiten in het kader van de Versnellingsaanpak asbestdakensanering door Rijk en Provincie, proactief gevolgd. De gemeente haakt aan bij activiteiten die passen bij de doelstelling.</i>	
Wat gaan we in 2021 doen?	
Wat is de volgende stap voor 2021?	Wat is daarin de rol van de gemeente?
Verkennen van de mogelijkheden voor invoering van een asbestregeling om asbestdakensanering te versnellen in aansluiting op de provinciale regeling.	Trekker

Wonen en ruimte

Wat willen we bereiken?

- We willen bereiken dat de woningmarkt in Tubbergen aansluit bij de concrete behoefte. We willen dat elke toevoeging aan de markt 'raak' is.
- We willen plannen ontwikkelen die niet alleen op de korte termijn voorzien in actuele, concrete behoefte, maar ook op de middellange termijn verstandig zijn.
- We houden aandacht voor differentiatie per kern en willen samen met de kernen het gesprek (blijven) aangaan om invulling te geven aan de woonprogrammering.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021?</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig in 2021?</i>
Ontwikkeling en stimulering van plannen die voorzien in de behoefte op korte en middellange termijn.	Gemeente met MijnDorp2030 en woningstichting. Projectontwikkelaars voor zover het initiatieven van derden betreft.	Gesprek continueren en plannen van aanpak met de 'Mijn Dorpen' om per kern te komen tot locaties met concrete bouwplannen die zijn afgestemd op de concrete behoefte van de desbetreffende kern.	<ul style="list-style-type: none"> •Aanjagende rol. •Primaire inzet op kwalitatieve toedeling. •Mogelijkheid tot inzet middelen uit stimuleringsfonds daar waar nodig. •Zo nodig actieve grondpolitiek (innemen strategische grondpositie). •Maatwerk per kern. 	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
Afstemming met stakeholders en woonwerkgroepen over de behoefte in de kernen.	Gemeente met MijnDorp2030.	Gesprek continueren en plannen van aanpak met de 'Mijn Dorpen' om per kern te komen tot locaties met concrete bouwplannen die zijn afgestemd op de concrete behoefte van de desbetreffende kern.	<ul style="list-style-type: none"> •Aanjagende rol. •Primaire inzet op kwalitatieve toedeling. •Maatwerk per kern. 	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van clustering van maatschappelijke voorzieningen en de kansen voor herontwikkeling tot woningbouw benutten.	Gemeente met MijnDorp2030.	Gesprek continueren en plannen van aanpak met de 'Mijn Dorpen' om per kern te komen tot locaties met concrete bouwplannen die zijn afgestemd op	<ul style="list-style-type: none"> •Aanjagende rol. •Maatwerk per kern. 	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.

		de concrete behoefte van de desbetreffende kern.		
--	--	--	--	--

Maatschappelijk vastgoed

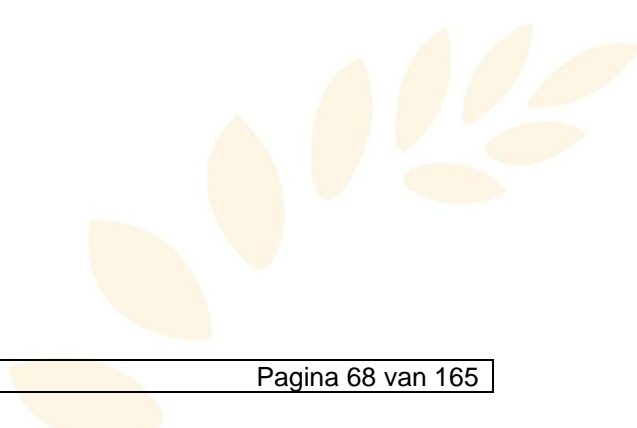
Wat willen we bereiken?

- Gezamenlijk met de dorpen een gemeenschappelijke visie vormen op basis waarvan we een handreiking kunnen opstellen over hoe om te gaan met clustering van maatschappelijk vastgoed.
- Nieuwe afspraken toekomstbestendige exploitatie en beheer SSRT.
- Robuuste sportstructuur.

Wat gaan we daarvoor in 2021 doen en wie is daarvoor aan zet?

Wat hebben we in 2018 afgesproken?		Wat gaan we in 2021 doen?		
<i>Wat gaan we ervoor doen?</i>	<i>Wie is aan zet?</i>	<i>Wat is de volgende stap voor 2021?</i>	<i>Wat is de rol van de gemeente daarin?</i>	<i>Wat is er voor nodig in 2021?</i>
Ondersteunen bij het tot stand komen van een toekomstbestendige exploitatie en beheer van SSRT	Gemeente	Afspraken maken over samenwerking, huurcontract, kostenstructuur, bijdragen, relatie gemeente.	Initiatiefnemer. Daarna gelijkwaardige samenwerking met Stichting Sport en Recreatie Tubbergen (SSRT).	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
Samenwerking zwembaden en binnensportaccommodaties Noordoost Twente (toegevoegd in 2020).	Gemeenten gezamenlijk	Nadat bestuurlijk draagvlak is vastgesteld wordt onderzocht in welke vorm samenwerking van meerwaarde kan zijn.	Participant	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende inzet nodig.
Opstellen handreiking clustering voorzieningen. We gaan in op: 1. Wat is goed voor het dorp? 2. In welke zin in het clusteren van vastgoed van toegevoegde waarde voor een dorp? Ervaringen van dorpen zelf. 3. Wat is het onderscheid	Gemeente samen met de dorpen. Gemeente initieert.	1. Kader is verkend. 2. Handreiking opstellen op basis van ervaringen in de dorpen. 3. Rolneming: wanneer kan de gemeente een	Initiatiefnemer	Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgeld en geen aanvullende

<p>tussen een vastgoedopgave en een maatschappelijke opgaven.</p> <p>4. Hoe zorgen we voor maatschappelijk rendement?</p> <p>5. Welke opgaven liggen er in het sociale domein, algemeen en specifiek voor/in het dorp zelf?</p> <p>6. Hoe zorg je voor "samenkomen, treffen, ontmoeten"?</p> <p>7. Wanneer kun je spreken over een gezonde exploitatie van het vastgoed?</p>		<p>initiatief wel ondersteunen en wanneer niet, ook financieel?</p>		<p>inzet nodig.</p>
<p>Sportakkoord Tubbergen We gaan een robuuste sportstructuur opzetten als platform waarin wij discussies over en rondom sport, accommodaties en verenigingen agenderen. Wij willen lange termijn afspraken maken met de stakeholders in dit speelveld. Het sportakkoord vormt de basis.</p>	<p>Gemeente</p>	<p>Het elftal dat bezig gaat om de opgaven uit het sportakkoord faciliteren. (Gemeente maakt zelf ook deel uit van het elftal).</p>	<p>Initiatiefnemer en facilitator.</p>	<p>Naast inzet van reguliere uren en reeds beschikbare programma en procesgelden geen aanvullende inzet nodig.</p>

Duurzaam leven - financieel

Financiële kaders Ambitie Duurzaam leven

Duurzaam leven	Bedragen × € 1.000			t/m september 2020		
	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Saldo 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Inspanningen						
Toekomstbestendig exploitatie en beheer sportaccommodaties Tubbergen	24	0	24	28	0	28
Procesgeld thema Duurzaamheid (voor vier jaar) *1A	32	7	25	25	0	25
Procesgeld thema Wonen en ruimte (voor vier jaar)	40	5	35	35	11	24
Project en procesgelden duurzaamheid *1	638	17	621	786	47	739
Project en procesgelden inbreiding voor uitbreiding *1	797	5	792	820	0	820
Stimuleringsregeling binnenstedelijke herontwikkeling *1	500	161	339	339	0	339
Project en procesgelden Maatschappelijk vastgoed in relatie tot demografie *1	1.857	110	1.747	1.881	1.881	0
Samenwerking NOT energietransitie *2	0	0	0	50	0	50
NOT energieloket 3.0 * 3	0	0	0	40	7	33
Stimuleringsregeling energietransitie	0	0	0	60	0	60
Biogas Canisius Tubbergen	0	0	0	10	0	10
Totaal Duurzaam leven	3.889	306	3.583	4.074	1.946	2.127

*1 Ambities 2018 toegevoegd aan deze financiële kaders, heeft andere naam gekregen (Was project- en procesgelden duurzaamheid), werkelijk 2020 is inclusief verplichtingen.

*1A Voorstel in deze begroting om het restant einde 2020 toe te voegen aan de Programmagelden.

*2 Totaal € 150.000 verdeeld over de jaarschijven 2020, 2021 en 2022

*3 Totaal € 120.000 verdeeld over de jaarschijven 2020, 2021 en 2022

Basisbegroting

Inleiding op de basisbegroting

Ieder programma in de basisbegroting is op eenzelfde wijze opgebouwd en kent de volgende onderdelen:

- Portefeuillehouder(s)
- Algemeen: algemene omschrijving van het programma.
- Vastgestelde beleidsnota's: de beleidsnota's die al zijn vastgesteld en die betrekking hebben op het programma.
- Kengetallen: relevante kengetallen per programma.
- Verbonden partijen: de verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelen binnen het programma.
- Actuele ontwikkelingen: omschrijving van de ontwikkelingen die spelen binnen het programma.
- Beleidsindicatoren: de wettelijk verplichte indicatoren volgens het BBV.
- Begroting 2021 - overzicht baten en lasten: weergaven van de baten en lasten per taakveld.
- Denkrichtingen: een nadere uitwerking van de denkrichtingen die zijn aangegeven in de perspectiefnota 2021.
- Nieuw beleid: nieuw beleid en/of in-en extensivering van bestaand beleid dat voortkomt uit het koersdocument.
- Meerjarig financieel beeld - terugkijken: realisatie 2019, begroting 2020 en begroting 2021 per programma met een toelichting*
- Meerjarig financieel beeld - vooruitkijken: begroting 2021 t/m 2024 per programma met een toelichting.

* Ondanks de geringe vergelijkbaarheid van de cijfers nemen wij conform de BBV verplichting wel de vergelijkende realisatie cijfers 2019 en begroting 2020 op.

Programma Bestuur & middelen

Portefeuillehouders

Burgemeester Haverkamp-Wenker & Wethouder Bekhuis-Groothuis

Algemeen

Het bestuur van onze gemeente wordt gevormd door de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders. In de gemeenteraad zitten negentien inwoners uit onze gemeente. De zetelverdeling is als volgt: CDA twaalf zetels, Gemeentebelangen/VVD vier zetels, PvdA twee zetels en Dorpen Centraal één zetel.

Voor onze inwoners willen we goed inzichtelijk maken wat we als bestuur van de gemeente Tubbergen doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Onze gemeentelijke begroting moet in evenwicht zijn. Gemeenschapsgeld genereren wij via de algemene uitkering van het gemeentefonds en door het heffen van gemeentelijke belastingen. Ons uitgangspunt is dat we de lokale lasten zo laag en stabiel mogelijk willen houden. We houden oog voor een gezonde balans tussen de hoogte van de lokale lasten, onze begrotingspositie en onze investeringen.

De uitvoering van het gemeentelijke beleid wordt gedaan door onze uitvoeringsorganisatie Noaberkracht Dinkelland Tubbergen. Noaberkracht is een samenwerkingsverband met de gemeente Dinkelland. Er zijn ook maatschappelijke opgaven die om een aanpak vragen die de grenzen van individuele gemeenten overstijgt. In dat geval vinden we het belangrijk om samen te werken met de juiste partners. Op inhoudelijke thema's zullen wij de bestaande samenwerking binnen de provincie Overijssel, regio Twente, Noordoost Twente en met de gemeente Dinkelland voortzetten.

Vastgestelde beleidsnota's

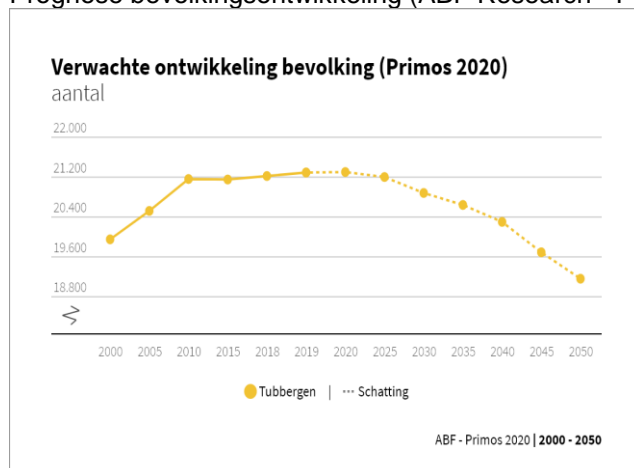
Financiële verordening 2017
Algemene subsidieverordening 2018
Legesverordening 2020
Beleidskader verbonden partijen 2019
Nota reserves en voorzieningen 2019-2022
Verordening onroerendezaakbelastingen 2020

Kengetallen

Binnen het programma Bestuur en middelen maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal inwoners 21.247 (CBS: juli 2020)
- Gemiddelde leeftijd 41,7 jaar (CBS/BRP: 2019)
- Aantal huishoudens 8.085 (CBS: 2019)
- Aandeel alleenwonenden 25,0% (CBS: 2019)
- Gemiddeld betaalde ozb woningen € 308 (COELO: 2020)

Prognose bevolkingsontwikkeling (ABF Research - Primos: 2020):

Verbonden partijen

Onder het programma Bestuur en middelen vallen de volgende verbonden partijen:

- Noaberkracht Dinkelland Tubbergen: samenwerkingsverband van de gemeenten Tubbergen en Dinkelland in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Meer informatie over Noaberkracht is te vinden via de volgende link: [Noaberkracht](#).
- Regio Twente: samenwerkingsverband van alle veertien Twentse gemeenten in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Regio Twente is gekoppeld aan meerdere programma's in de basisbegroting. Voor het programma Bestuur en middelen voert het taken uit op het gebied van bedrijfsvoering, bovengemeentelijke belangenbehartiging en faciliteren, coördineren en afstemmen van gemeentelijke aangelegenheden. Meer informatie over de Regio Twente is te vinden via de volgende link: [Regio Twente](#).
- Cogas: Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie- en machtigingsgebieden. Tubbergen valt onder het verzorgingsgebied van Cogas.
- Enexis Holding: Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland, waaronder Overijssel. Tubbergen valt onder het verzorgingsgebied van Enexis.
- Wadinko: Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid - en daarmee de werkgelegenheid - wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe.
- BNG: De BNG heeft ten doel de uitoefening van het bedrijf van bankier voor overheden.
- EUREGIO: een grensoverschrijdend samenwerkingsverband van 131 Nederlandse en Duitse overheden. EUREGIO heeft tot doel het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking. Meer informatie over EUREGIO is te vinden via de volgende link: [EUREGIO](#).

Actuele ontwikkelingen

Herijking gemeentefonds

Het Rijk werkt samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Deze herijking moet leiden tot een toekomstbestendige verdeling met als uitgangspunten stabiliteit, vereenvoudiging, en uitlegbaarheid. Deze herijking was in eerste instantie opgedeeld in de volgende twee onderdelen

- Sociaal domein
- Het klassieke deel

Als onderdeel van de herijking van het klassieke deel is ook de inkomstenverevening benoemd. Gaandeweg bleek dat deze inkomstenverevening dermate belangrijk kan zijn in de totale herijking dat vanaf medio 2019 feitelijk wordt gesproken over drie onderdelen.

In totaliteit heeft deze herijking betrekking op een totaalbedrag van € 30 miljard. Invoering van de nieuwe verdeling is voorzien in 2022. Gemeenten worden uiterlijk in de decembercirculaire 2020 over de uitkomsten geïnformeerd. Uiteraard zullen wij waar nodig en waar mogelijk onze stem laten horen en zullen we u als raadsleden op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen op dit vlak. Wij zien op grond van eerdere ervaringen met herverdelingen van rijksmiddelen echter wel een (financieel) risico. De laatste herverdelingen van rijksmiddelen hebben namelijk voor kleine(re) gemeenten en dan vooral in het oosten van het land vaak negatief uitgekapt. Vandaar dat wij rekening houden met een negatief herverdeeleffect olopend tot € 25 per inwoner.

Gevolgen corona

De eventuele meerjarige gevolgen van de corona pandemie vallen op dit moment in financiële zin (nog) niet in te schatten. Uiteraard houden we ontwikkelingen scherp in de gaten en houden we u daarvan op de hoogte. Vooralsnog blijven we de lijn hanteren dat we uitgaan van volledige compensatie door het Rijk.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Indicator	Realisatie 2019	2020	2021
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	6,65	6,58	6,52
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,85	7,70	7,68
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	658	648	684
Externe inhuur (kosten als percentage van de totale loonsom plus totale kosten inhuur externen)	11,9	9,19	11,0
Overhead (percentage van de totale lasten)	11,4	11,2	11,4

Bron: eigen informatie

Begroting 2021: overzicht baten en lasten

Programma Bestuur en middelen * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur <i>o.a. raad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, griffie, kernraden, internationale contacten</i>	1.670		-1.670
Beheer overige gebouwen en gronden <i>o.a. gemeentehuis Tubbergen</i>	663	101	-562
Overhead <i>organisatieondersteuning, financieel beheer, tractie en Noaberkracht</i>	5.070		-5.070
Treasury <i>financiering en dividend</i>	-365	955	1.320
OZB woningen <i>ozb woningen eigenaren</i>	149	2.484	2.335
OZB niet-woningen <i>ozb niet-woningen eigenaren en ozb niet-woningen gebruikers</i>	90	1.807	1.717
Belastingen overig <i>reclamebelasting en baatbelasting</i>	30	51	21
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds <i>algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>	8	28.910	28.903
Overige baten en lasten <i>algemene lasten en baten, onvoorzienne uitgaven</i>	136	0	-136
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	7.451	34.308	26.857
Mutaties reserves	125	590	465
Mutaties reserves	125	590	465
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	7.576	34.898	27.323

Nieuw beleid

We willen werken aan meer zichtbaarheid van de gemeenteraad. Daarom is besloten om per maand een kernavond te houden, waar de gemeenteraad op bezoek gaat in één van de negen kernen. Het doel hiervan is om informeel met elkaar in gesprek te gaan over de kernagenda van het dorp, maar ook van gedachten te wisselen over toekomstige opgaven, zowel vanuit de gemeente als vanuit het dorp bezien. Daarnaast kunnen op initiatief van de raad zelf, het college of van inwoners, ondernemers of organisaties (kern overstijgende) onderwerpen worden ingepland waarover ook informeel met elkaar in gesprek wordt gegaan. Deze thema-avonden worden op locatie of in het gemeentehuis gehouden, afhankelijk van het onderwerp.

Toekomstbestendige maatschappelijke instellingen

Aangezien het doel van de inspanning “ozb compensatie maatschappelijke instellingen” feitelijk ligt in het ondersteunen van de vele vrijwilligers bij de verschillende instellingen zou het college de omschrijving van de inspanning graag wat breder zien. En wel in die mate dat niet alleen maatschappelijke instellingen met vastgoed (die ozb betalen) worden bereikt maar ook maatschappelijke instellingen zonder vastgoed. Het college stelt voor de naam en daarmee de reikwijdte te wijzigen in “toekomstbestendige maatschappelijke instellingen”. Hiervoor wil het college voor een periode van 2 jaar een bedrag van € 140.000 beschikbaar stellen

Ruilverkaveling / boerenopstand

In 2021 is het precies 50 jaar geleden dat Tubbergen in opstand kwam tegen de manier waarop de overheid de ruilverkaveling wilde uitvoeren. Met de ‘Boerenopstand’ ging onze gemeente de geschiedenisboeken in als de gemeente waar men zelf nadenkt en zich de wet niet van bovenaf laat voorschrijven. Daarmee is de Boerenopstand niet alleen een gebeurtenis die Tubbergen op een bijzondere manier op de kaart zette, maar is het vooral een uiting van het DNA van onze dorpen. Maar ook een levensles.

Zonder verleden geen toekomst. Het is de geschiedenis die je maakt tot wat je bent. Dat geldt ook voor onze gemeente. Juist door wat er in het verleden is gebeurd, en daarmee bedoelen we niet alleen de Boerenopstand, maar bijvoorbeeld ook de ‘Tubbergsche Politie-quaestie’, waarbij ooit de dorpsharmonie zich verzette tegen het buitensporig politiegeweld en daarmee middels Kamervragen een landelijk voorbeeld werd. Of de manier waarop onze plaatsgenoot dr. Schaepman heeft gestreden voor de algemene militaire dienstplicht, de vrijheid van onderwijs, de leerplicht en uitbreiding van het kiesrecht. Ook de manier waarop we nu omgaan met de stikstofproblematiek is hiervan een voorbeeld.

Kortom: ‘Samen sterk en van onderop’ is de rode draad die in de geschiedenis van onze gemeente steeds weer te zien is. Dit alles vormde onbewust de grondslag voor de unieke manier waarop wij in de gemeente Tubbergen met elkaar samenwerken, voor MijnDorp2030. Niet de Boerenopstand op zich, maar het DNA van onze gemeente, de manier waarop wij ons altijd hebben ingezet om het samen, van onderaf te doen en ons de wet niet te laten voorschrijven, staat synoniem voor de manier waarop we in onze gemeente Tubbergen met elkaar samenwerken.

Juist na een jaar als dit, waarin we door corona in onze vrijheid beknot zijn, zien wij de 50e verjaardag van de Boerenopstand als een aanleiding om te leren van onze geschiedenis, ons te realiseren wie we zijn en waar we vandaan komen. We willen deze gebeurtenis gebruiken als kapstok voor een herdenkingsjaar van, voor en door onze inwoners. Een jaar waarin we rond dit thema tal van activiteiten organiseren, variërend van fietstochten, lokale exposities, voordrachten, thema-avonden, online activiteiten, filmprojecten, schoolprojecten en een theaterspektakel waaraan iedereen zijn steentje kan bijdragen op dezelfde manier als we van plan waren om dit jaar 75 jaar vrijheid te vieren. Ook is dit een thema waarbij grote evenementen zoals Glasrijk, maar ook de horeca en andere ondernemers zich kunnen aansluiten.

We hebben hierover inmiddels gesproken met de Provincie. Zij zien de meerwaarde van dit project en willen dit co-financieren. We reserveren hiervoor € 100.000.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Bestuur & middelen	24.439	26.679	27.323

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Bestuur & middelen	27.323	27.323	27.269	27.161

Programma Dienstverlening & burgerzaken

Portefeuillehouder

Burgemeester Haverkamp-Wenker

Algemeen

We streven in onze dienstverlening naar een gemeente die niet afwacht, maar proactief naar de inwoner toe gaat. Een gemeente die in haar dienstverlening meedenkt met de inwoner en helder is in verwachtingen over en weer, tussen gemeente en inwoners. Dit betekent beleid zonder strikte regels maar met ruimte voor maatwerk. Niet meer werken met beperkte openingstijden, maar op afspraak werken op een locatie en tijdstip wenselijk voor de inwoner.

We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk producten en diensten digitaal afgenomen kunnen worden. Daarnaast wordt het persoonlijk contact uiteraard geborgd. Natuurlijk kunnen inwoners en bedrijven ook telefonisch contact opnemen door te bellen naar het telefoonteam.

Naast de dienstverlening zorgen we ook voor een correcte verwerking van de persoonsgegevens van onze inwoners in de basisregistratie personen, de uitgifte van identiteitskaarten, rijbewijzen en paspoorten en de kadastrale informatie.

Vastgestelde beleidsnota's

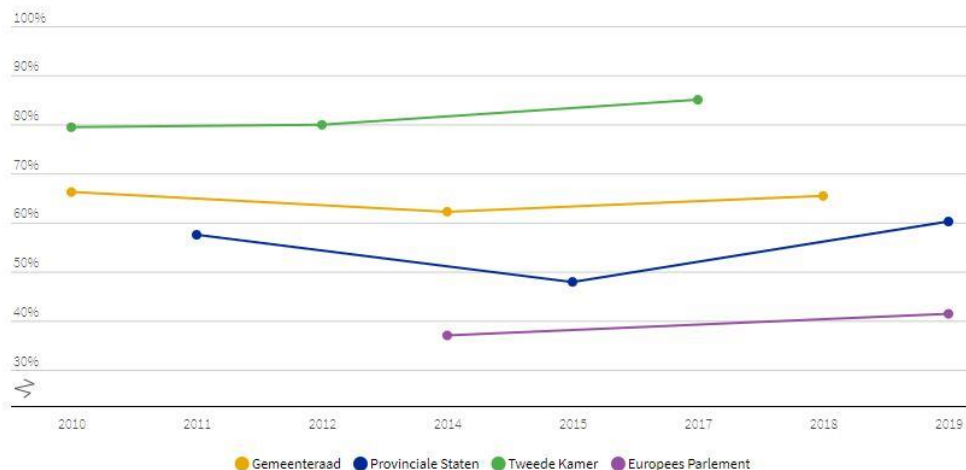
Aanwijzingsbesluit Functionaris Gegevensbescherming (FG) 2017

Reglement basisregistratie personen 2017

Kengetallen

Binnen het programma Bestuur en middelen maken we gebruik van het volgende kengetal:

Opkomst verkiezingen (%) - Kiesraad (2019)

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bijdragen aan de doelen binnen het programma Dienstverlening & burgerzaken.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn geen actuele ontwikkelingen met betrekking tot het programma Dienstverlening & burgerzaken.

Gevolgen corona

Verkiezingen

De situatie omtrent corona zal mogelijk leiden tot hogere kosten voor de verkiezingen. Dit komt

doordat bepaalde (gratis) locaties voor stembureaus zoals verzorgingstehuizen wellicht niet beschikbaar zullen zijn. Hiervoor zal dan gezocht moeten worden naar een andere (betaalde) locatie. Daarnaast is de verwachting dat er meer stembureaus ingericht moeten worden zodat er niet teveel mensen op één plek samenkomen om te stemmen. Hoe de verkiezingen er precies uit zullen zien zal later dit jaar en begin volgend jaar duidelijk worden, dit is afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het coronavirus.

Het Rijk heeft de gemeenten bij brief van 31 augustus 2020 laten weten dat voor deze extra kosten compensatie wordt verstrekt.

Beleidsindicatoren dienstverlening en burgerzaken

Het programma Dienstverlening & burgerzaken kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Dienstverlening en burgerzaken * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken <i>o.a. (digitale) communicatie met bedrijven en inwoners, burgerlijke stand, basisregistratie personen, reisdocumenten, straatnaamgeving, huisnummering en kadastrale informatie</i>	667	283	-385
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	667	283	-385
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	667	283	-385

Nieuw beleid

Het programma Dienstverlening & burgerzaken kent geen wijzigingen in bestaand beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Dienstverlening & burgerzaken	-320	-361	-385

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Dienstverlening & burgerzaken	-385	-392	-425	-430

Programma Veiligheid

Portefeuillehouder

Burgemeester Haverkamp-Wenker

Algemeen

Veilig leven is een groot goed in onze samenleving. De gemeente heeft op dit onderwerp een belangrijke wettelijke taak. Daar geven we uitvoering aan. Wij zien veiligheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid en maken met allerlei betrokkenen in onze samenleving afspraken over hoe we de veiligheid in onze samenleving kunnen versterken. Daarbij werken we vanuit vertrouwen. Als dat vertrouwen wordt geschaad, dan treden we op.

Veiligheid is vaak het resultaat van samenwerking en van bewust handelen op basis van eigen verantwoordelijkheid. We werken dan ook aan samenwerking tussen onder meer politie, brandweer, Openbaar Ministerie, woningcorporaties en hulpverleners.

We willen een veilig en leefbare woonomgeving. Daarvoor dringen we de criminaliteit (ondermijning) terug en vergroten we het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben een adequate wijze van uitvoering van toezicht op de naleving op de wet- en regelgeving waarbij we het perspectief van meerdere kanten bekijken. Oplossingsgericht denken en mee beweging bij (politieke) ontwikkelingen. Vanuit de rol van toezichthouder en handhaver geven wij vrijheid waar het kan en zijn we strikt waar het moet. Om zo samen met burgers en bedrijven tot een veilige en leefbare woon- en werkomgeving te komen.

Vastgestelde beleidsnota's

Algemene plaatselijke verordening 2015

Beleidsregels evenementen 2016

Drank- en horecaverordening 2013

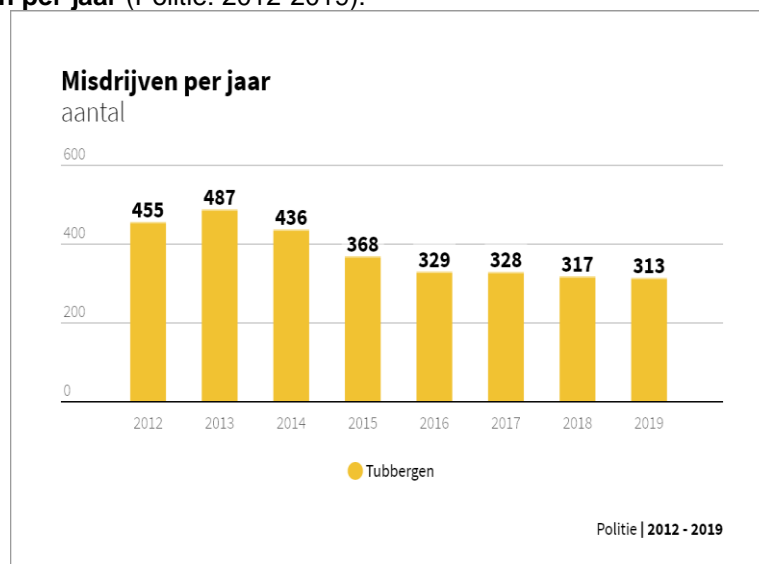
Beleidsregels Damoclesbeleid 2013.

Beleid toepassing Web Bibob 2015

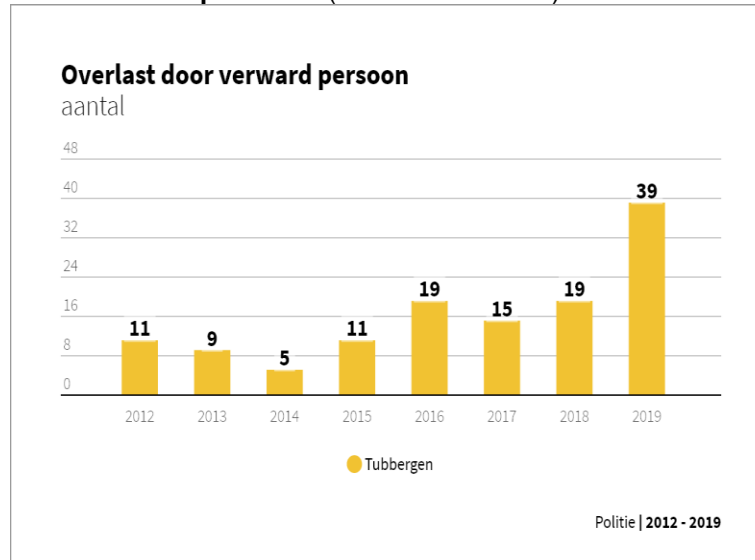
Kengetallen

Binnen het programma Veiligheid maken we gebruik van de volgende kengetallen:

Aantal misdrijven per jaar (Politie: 2012-2019):

Aantal incidenten met verwarde personen (Politie: 2012-2019):

Toelichting: Het aantal incidenten is gebaseerd op de registraties die in de politiesystemen zijn vastgelegd. Indien een eenheid meer incidenten registreert, betekent dit niet automatisch dat het fenomeen in de betreffende eenheid ernstiger is, maar het kan te maken hebben met de registratiewijze (of registratiediscipline) binnen deze eenheid.

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Twente: Veiligheidsregio Twente heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.
- Omgevingsdienst Twente: De Omgevingsdienst Twente voert in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie Overijssel de werkzaamheden m.b.t. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en bodem uit.
- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.

Actuele ontwikkelingen

Veiligheid

Tubbergen is al jarenlang een van de veiligste gemeentes van ons land. Wel is er een verschuiving gaande naar andere criminaliteitsvormen zoals ondermijning en cybercriminaliteit. Om te zorgen dat de gemeente Tubbergen hoog blijft scoren op het gebied van veiligheid zal ook in 2021 op het thema ondermijning ingezet worden. Naast de doorontwikkeling van de lokale aanpak ondermijning wordt ook in 2021 ingezet op de gemeentegrensoverschrijdende aanpak van ondermijning. Zo is Tubbergen een van de deelnemers aan een ondermijningsoverleg binnen de Noordoost Twente en wordt tevens deel genomen aan de week van de ondermijning op Twentse schaal. Verder wordt het beleid over de toepassingsmogelijkheden van de Wet Bibob geactualiseerd.

Met ingang van 1 januari 2020 heeft de Wvvgg (Wet verplichte ggz) de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. Dit onderwerp begeeft zich op het snijvlak van zorg en veiligheid. In 2021 wordt de implementatie van de wet geëvalueerd.

Handhaving

De afgelopen jaren heeft er een verschuiving plaatsgevonden van repressief naar preventief handhaven. Daarbij staat het uitleggen van regels en de gevolgen van het niet nakomen daarvan centraal. Haaks daarop staan een aantal feiten die vragen om een stevige aanpak bij notoire overtreders en de algemene tolerantie richting de handhavers. Steeds vaker komen zij onder vuur te liggen bij de uitvoering van hun taken. Dat vraagt om een andere werkwijze en vaardigheden van onze medewerkers en strategische communicatie.

Door verschillende oorzaken is het aantal buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) verminderd van vijf naar drie. Ook dit heeft zijn neerslag gehad op de uitvoering van de taken.

Gevolgen corona

Ondermijning

Als gevolg van corona hebben geen integrale controles plaatsgevonden. We verwachten dat in 2021 een inhaalslag kan plaatsvinden. Eveneens als gevolg van corona hebben geen bewustwordingsbijeenkomsten 'ondermijning' plaatsgevonden met externe partijen (hennepcontainer voor inwoners, ondernemers, agrariërs). Deze bijeenkomsten worden doorgeschoven naar 2021.

Uitbreiding van werkzaamheden

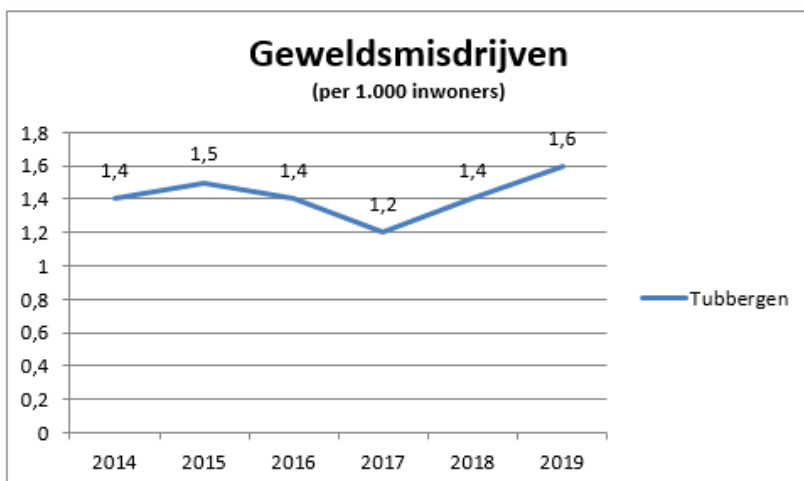
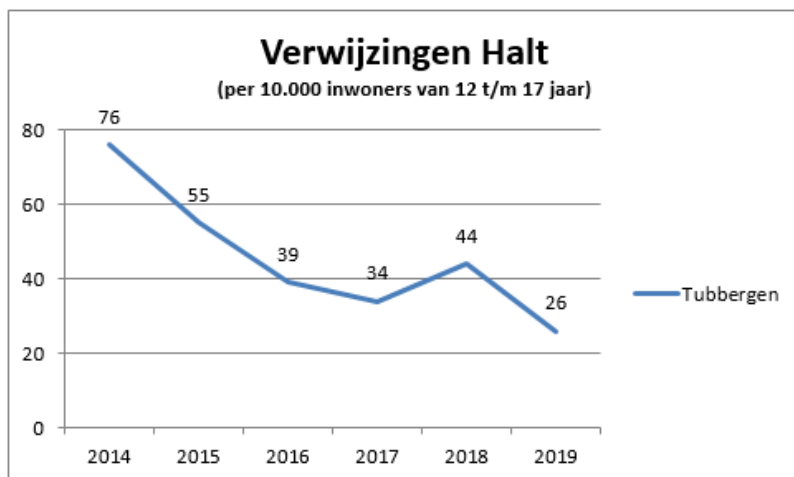
Zolang de noodverordening van kracht is, betekent dit meer werk, zoals het sluiten van een pand op basis van deze verordening. Ook krijgen we veel vragen over de uitvoering van de verordening en de naleving ervan.

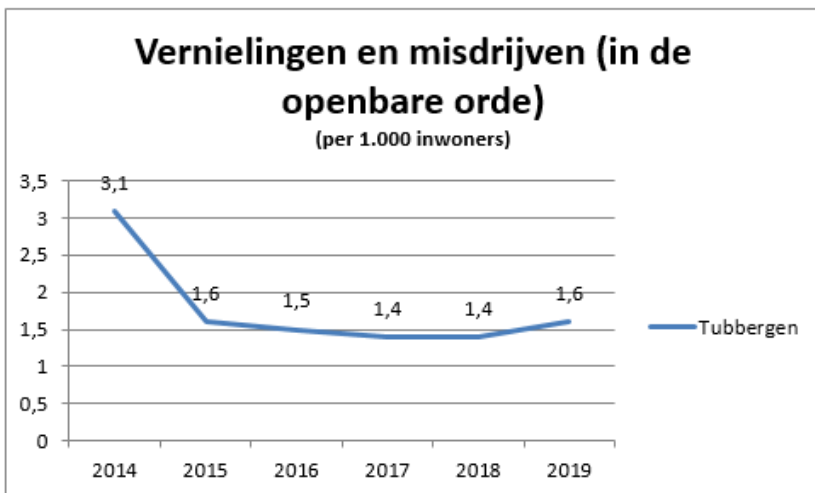
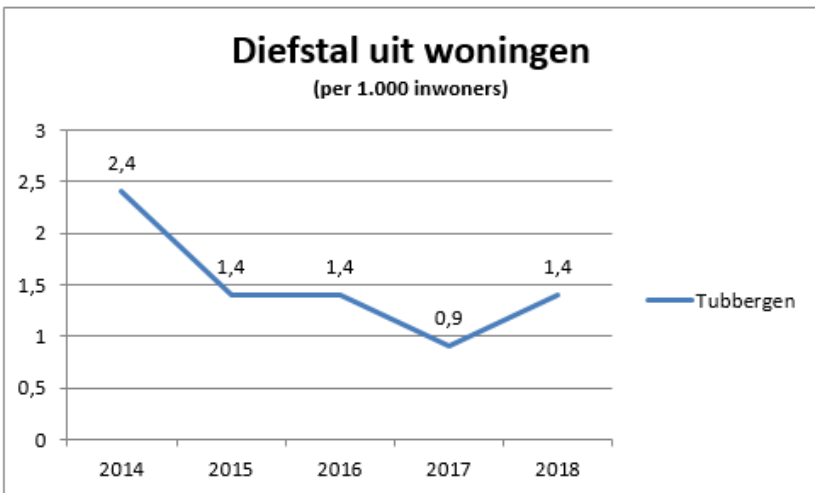
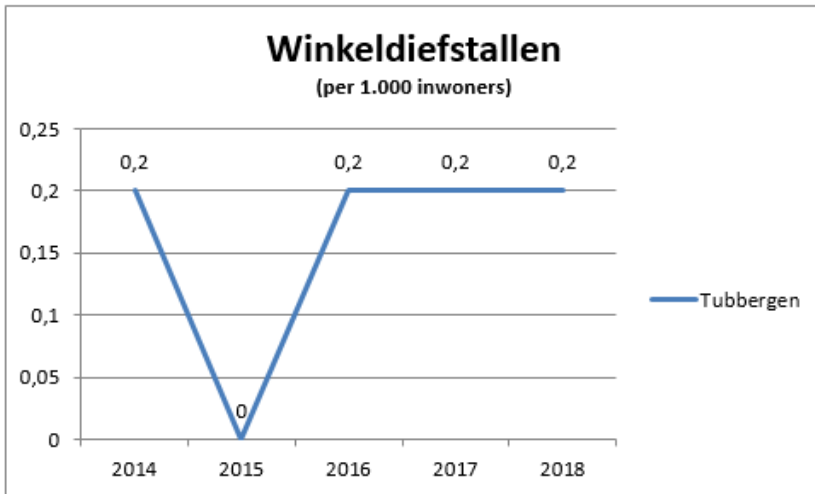
Evenementen

De beoordeling van aanvragen voor evenementen vraagt meer tijd, omdat per aanvraag bekeken moet worden of en zo ja hoe, wordt voldaan aan de richtlijnen voor COVID19. Er wordt er door corona meer capaciteit gevraagd voor bestuurlijke advisering.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/veiligheid> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Veiligheid * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Crisisbeheersing en brandweer	1.670		-1.670
Openbare orde en veiligheid <i>toezicht openbare orde, integrale veiligheid en dierenbescherming</i>	1.503	18	-1.485
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	3.173	18	-3.155
Mutaties reserves		140	140
Mutaties reserves		140	140
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	3.173	158	-3.015

Nieuw beleid

Er wordt voor een periode van 2 jaar extra ingezet op handhaving. Hiervoor is een incidenteel budget van € 140.000 beschikbaar gesteld. Ook worden de ontwikkelingen met betrekking tot de Omgevingswet op de voet gevolgd.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Veiligheid	-2.765	-2.994	-3.015

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Veiligheid	-3.015	-3.074	-3.113	-3.122

Programma Openbare ruimte & mobiliteit

Portefeuillehouder

Wethouder Volmerink

Algemeen

De gemeente is mede verantwoordelijk voor de “groene” kwaliteit van de leefomgeving. We dragen zorg voor het gebruik, beheer en onderhoud van onze kernen en buitengebieden van vandaag en morgen. We werken aan een aantrekkelijke leefomgeving voor inwoners en bedrijven, waar mensen zich thuis voelen en met plezier gebruik maken van de openbare ruimte.

De gemeente is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van wegen, openbare verlichting, de verkeersvoorzieningen en het openbaar groen. Wanneer er iets in de openbare ruimte stuk is, kunnen inwoners dat melden bij de gemeente. Ook als het gaat om rondslingerend afval, vernielingen of ongedierte. Zo houden we onze gemeente samen leefbaar.

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is vastgesteld in het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Voor het beheer van de wegen en het groen wordt de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van de CROW gebruikt. Daarnaast zijn in het beleidsplan ‘Verlichten openbare ruimte’ de uitgangspunten en keuzes voor het beleid omtrent openbare verlichting beschreven.

Om de riolering van de gemeente Tubbergen te onderhouden en vervangen, zijn de kaders en het beleid vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Vastgestelde beleidsnota's

Beleidsnotitie "bouwen en parkeren 2018"

Kapverordening 2015

Gemeentelijk RioleringsPlan 2019-2024

Verordening rioolheffing 2020

Kengetallen

Binnen het programma Openbare ruimte en mobiliteit maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal kilometer wegen binnen de kom 90
- Aantal kilometer wegen buiten de kom 385
- Aantal kilometer riolering 270

Verbonden partijen

- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.
- Soweco: Soweco N.V. voert in opdracht van het openbaar lichaam Soweco de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit.

Actuele ontwikkelingen

Leefbaarheid in de kernen

Binnen het proces Mijn Dorp2030! kijkt de gemeente Tubbergen samen met haar inwoners naar de toekomstige leefbaarheid in iedere kern. Dat betekent ook dat inwoners meer inspraak krijgen over onder andere de openbare ruimte. Het is niet langer alleen de gemeente die bepaalt waar welke soort bomen en soort struiken worden geplant en waar bankjes of speeltoestellen moeten staan, maar ook de buurt zelf, die samen met de Contactpersoon Openbare Ruimte (COR) plannen maakt over de manier waarop de openbare ruimte in hun wijk of buurt eruit zou moeten zien.

De inrichting en het beheer en onderhoud openbare ruimte is beleidsmatig gebaseerd op diverse pijlers. Deze bestaan o.a. uit het GRP, meerjarenonderhoudsplan wegen, de parkeertoets, het Gemeentelijk Verkeers- en Veiligheidsplan en IBOR. Daar wordt het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) aan toegevoegd. In het “Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG)” wil de gemeente verantwoorde keuzes maken voor een duurzame en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte m.b.t. groen- en speelvoorzieningen.

Eikenprocessierups

In de raadsvergadering van 8 juli 2019 is de motie Eikenprocessierups aangenomen. Middels deze motie verzoekt de raad het college van burgemeester en wethouders:

- Om ervoor te zorgen dat de Twentse gemeenten de handen ineen slaan met elkaar, de Regio en de Provincie om de meest adequate wijze van bestrijding te onderzoeken, te kiezen en uit te voeren;
- Om met een gezamenlijk plan van aanpak te komen voor de bestrijding van de processierups en daarin direct te kijken naar de aanpak van invasieve exoten, zoals de Japanse Duizendknoop.
- Op provinciaal niveau is er begin 2020 een gezamenlijk plan van aanpak voor de bestrijding van de EPR opgesteld. De wijze waarop de gemeente Tubbergen omgaat met haar aanpak van de bestrijding van de EPR past in dat plan van aanpak. Er wordt breder ingestoken op de bestrijding zowel binnen de bebouwde kom als ook op locaties (maatwerk) buiten de bebouwde kom
- Alle nesten binnen de bebouwde kommen zijn verwijderd, vorig jaar niet maar dit gaf erg veel klachten!
- Vorig jaar hebben medewerkers van de gemeentewerf ook nesten weggehaald. Ze zijn hiervoor niet goed uitgerust en er zijn klachten geweest bij enkele medewerkers. Dit jaar is het verwijderen van de nesten allemaal uitbesteed aan gespecialiseerde bedrijven.
- In het buitengebied zijn ook nesten verwijderd bij mensen met gezondheidsklachten.

Daarnaast wordt er door de provincie op dit moment gewerkt aan een breed plan van aanpak voor de bestrijding van de invasieve exoten, zoals de Reuzenbereklauw, Springbalsemien, Japanse duizendknoop, etc. Voor zover van toepassing zal de gemeente Tubbergen zich ook hier aan conformeren.

Van ambitie naar basis

De onderstaande inspanning is overgedragen van de ambitie Bereikbaar en aantrekkelijk naar het programma Onderwijs in de basisbegroting. Dat betekent dat de hieronder genoemde inspanning, zowel inhoudelijk als financieel, met ingang van begrotingsjaar 2021 onder dit programma worden verantwoord.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wat is de eerste / volgende stap?
Verbeteren mogelijkheden om te reizen met het openbaar vervoer.	De bestaande openbaar vervoer voorziening verbeteren of uitbreiden met nieuwe verbindingen of mogelijkheden.	Kwaliteitsbewaking van het openbaar vervoer (OV) in het algemeen is een continu proces en daarmee wordt doorgegaan.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn. Vooralsnog is de verwachting dat de coronacrisis geen grote gevolgen heeft voor het programma Openbare ruimte & mobiliteit.

Beleidsindicatoren

Het programma Openbare ruimte & mobiliteit kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Openbare ruimte en mobiliteit * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer <i>o.a. wegen, openbare verlichting, gladheidsbestrijding, straatreiniging en verkeer</i>	3.053	271	-2.782
Parkeren <i>parkeervoorzieningen en parkeervergunningen en -onthefingen</i>	29	2	-27
Openbaar vervoer <i>openbaar vervoer enabri's</i>	5	21	16
Openbaar groen en (openlucht) recreatie <i>natuurbeheer en landschapsonderhoud, groenvoorziening, volkstuinen en coördinatie participatie openbare ruimte</i>	1.382	6	-1.376
Riolering <i>aanleg en onderhoud rioleringen, rioolaansluitingen op individueel verzoek, rioolheffing</i>	1.547	2.019	472
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	6.016	2.320	-3.696
Mutaties reserves		448	448
Mutaties reserves		448	448
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	6.016	2.767	-3.249

Nieuw beleid

Herijken bermmaaisel afvoeren

In het uitvoeringsplan "onderhoud en vervangingen speel- en groenvoorzieningen" is een kleine aanpassing in het bermbeheer en een grotere in het sloot- en wadibeheer doorgevoerd. Dat zal een verschuiving binnen de financiële onderhoudsmiddelen betekenen doordat daar extra kosten aan verbonden zijn.

Nieuw beleid

Kwaliteitsplan Openbaar Groen

De inrichting en het beheer en onderhoud openbare ruimte is beleidsmatig gebaseerd op diverse pijlers. Deze bestaan o.a. uit het GRP, meerjarenonderhoudsplan wegen, de parkeertoets, het Gemeentelijk Verkeer- en Veiligheidsplan, IBOR. Daar wordt het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) aan toegevoegd. In het KOG wil de gemeente verantwoorde keuzes maken voor duurzaam en bestendig beheer van de openbaar groen. Eén van de speerpunten is om bij de inrichting van de openbare ruimte het juiste materiaal op de juiste plaats gebruiken, waardoor deze goed, doelmatig en effectief kan worden beheerd. In het kader van nieuw beleid / intensivering van beleid stelt het college voor om hiervoor een incidenteel bedrag van € 1,0 miljoen beschikbaar te stellen. Om de raad de gelegenheid te geven de besteding van dit bedrag te volgen wil het college hier een nieuwe bestemmingsreserve "onderhoud en vervanging openbaar groen en speeltoestellen en biodiversiteit" voor in het leven roepen.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	-2.873	-3.056	-3.249

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	-3.249	-3.283	-3.404	-3.412

Programma Economie

Portefeuillehouder

Wethouder Bekhuis-Groothuis

Algemeen

Aan de hand van de speerpunten detailhandel (vitale winkelgebieden in kernen), bedrijventerreinen en dienstverlening creëren wij een zo optimaal mogelijk ondernemersklimaat. Wij willen daarbij ruimte blijven bieden voor (bijzondere) initiatieven van ondernemers, zodat optimaal kan worden ingespeeld op sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en economische trends.

De bedrijfsconsulent (ondersteund door een ondernemersserviceteam) vormt hierbij als eerste aanspreekpunt voor ondernemers de schakel tussen de gemeente en het bedrijfsleven en probeert de ondernemers zoveel mogelijk te faciliteren. Daarnaast wordt er actief ingezet op de (her)ontwikkeling, realisatie en uitgifte van bedrijfskavels en bedrijfsruimte, de uitvoering van de detailhandelsagenda/retaildeal en regionale samenwerking (met name in de vorm van regionale acquisitie).

Vastgestelde beleidsnota's

Beleidsregels standplaats- en ventvergunningen 2014

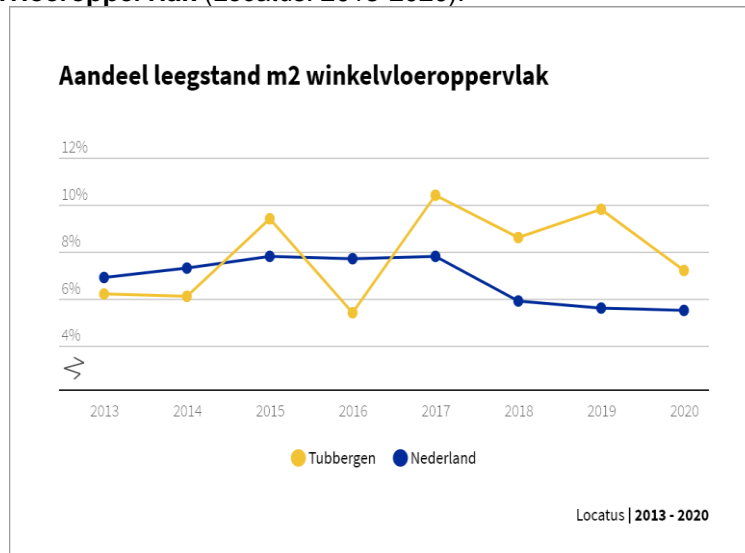
Detailhandelsstructuurvisie 2015

Kengetallen

Binnen het programma Economie maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal verkooppunten (Locatus: 2020): 301

Leegstand winkelvloeroppervlak (Locatus: 2013-2020):

Verbonden partijen

- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.

Actuele ontwikkelingen

Van ambitie naar basis

De onderstaande inspanning is overgedragen van de ambitie Werk aan de winkel naar het programma Economie in de basisbegroting. Dat betekent dat de hieronder genoemde inspanning, zowel inhoudelijk als financieel, met ingang van begrotingsjaar 2021 onder dit programma worden verantwoord.

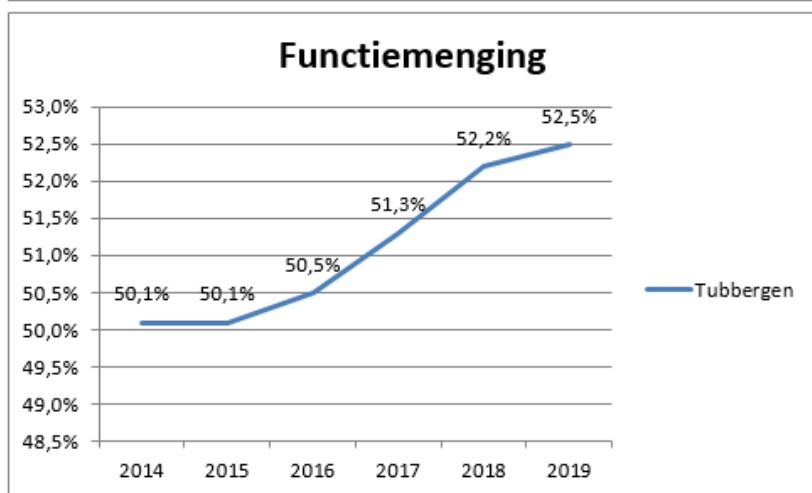
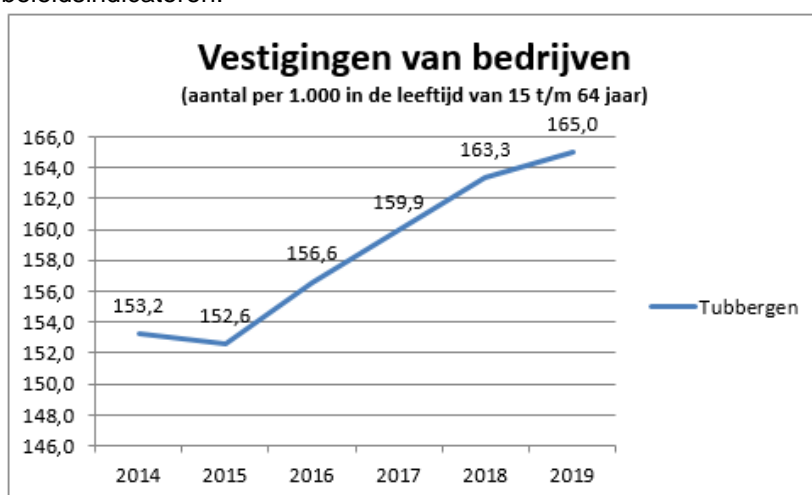
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wat is de eerste/volgende stap?
Tubbergen heeft een goed ondernemersklimaat waarbij ondernemers en gemeente als partners opereren.	Verdere doorontwikkeling van het bedrijvenconsulentschap en dienstverlening.	Continue aandacht voor frisse houding binnen ambtelijk apparaat; ook vanuit bestuurders.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn. Vooral nog is de verwachting dat de coronacrisis geen grote gevolgen heeft voor het programma Economie.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/economie-2> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Economie * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Economische ontwikkeling <i>versterking economische structuur</i>	59		-59
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen <i>weekmarkten en standplaatsen, bedrijven- en ondernemersloket en stimulering lokale winkelstructuur kern Tubbergen</i>	145	1	-144
Economische promotie <i>o.a. volksfeesten en - evenementen, promotie toerisme, toeristenbelasting en forensenbelasting</i>	279	264	-15
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	484	265	-218
Mutaties reserves	0	159	159
Mutaties reserves	0	159	159
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	484	425	-59

Nieuw beleid

Het programma Economie kent geen wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Economie	-59	-69	-59

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Economie	-59	-62	-63	-65

Programma Onderwijs

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Alle kinderen en jongeren in de gemeente Tubbergen verdienen het om op te groeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs. In de gemeente Tubbergen hebben we ca. 1.960 leerlingen in het basisonderwijs en in totaal negen basisscholen. In iedere kern is een basisschool aanwezig, dit vinden we als gemeente erg belangrijk. Naast deze basisscholen telt onze gemeente één school voor voortgezet onderwijs in het dorp Tubbergen.

Binnen het programma Onderwijs zoeken we de samenwerking met o.a. schoolbestuurders en kinderopvangaanbieders. We bevorderen de ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen in onze gemeente door te investeren in het bestrijden van onderwijsachterstanden en het aanbieden van voor- en voegschoolse educatie in samenwerking met plaatselijke kinderdagverblijven, het basisonderwijs en de GGD/JGZ (jeugdgezondheidszorg). We hechten veel belang aan een goede verbinding tussen gemeentelijke jeugdhulp en het onderwijs, waardoor vroegtijdig gesignaleerd wordt en hulp of ondersteuning zo vroeg mogelijk kan worden ingezet.

Daarnaast willen we het thuiszitten zoveel mogelijk voorkomen, de RMC-functie en Bureau leerplicht spelen hierin een belangrijke rol. Het niveau van absoluut en relatief verzuim ligt in Tubbergen onder het landelijk gemiddelde, evenals het percentage voortijdige schoolverlaters. Door de inzet van RMC en een adequate uitvoering van de Leerplichtwet, willen we voorkomen dat jeugdigen thuis komen te zitten en/of zonder diploma vroegtijdig het onderwijs verlaten.

Vastgestelde beleidsnota's

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2017

Verordening leerlingenvervoer 2018

Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang 2018

Kengetallen

Binnen het programma Onderwijs maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Oppervlakte schoolgebouwen 12.800 m²
- Gemiddelde score Centrale eindtoets (CET) (DUO - '18-'19): 536,2 (t.o.v. 532,4 Nederland)
- Kinderdagverblijven, aantal locaties (LRKP, 2019): 16

Verbonden partijen

- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.

Actuele ontwikkelingen

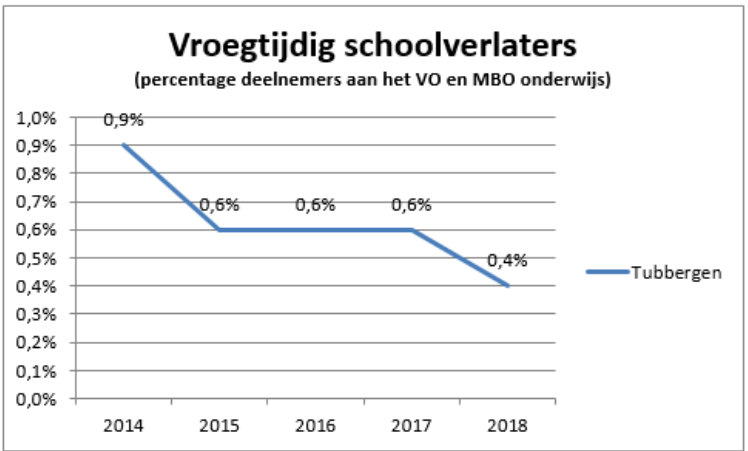
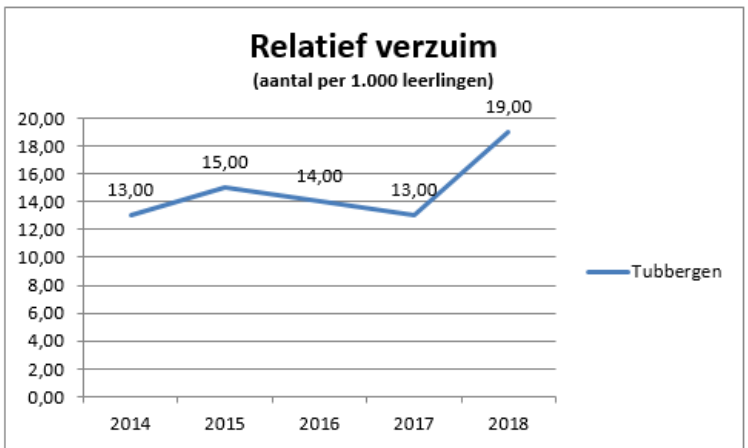
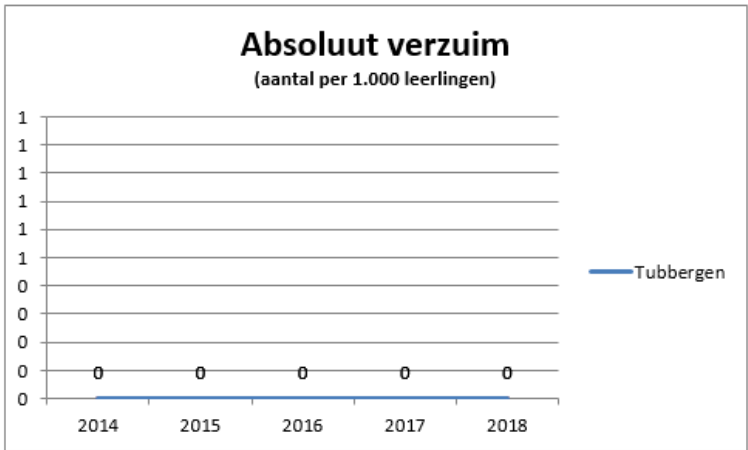
In het kader van MijnDorp2030 zijn zowel in Fleringen als in Manderveen plannen om de school te verplaatsen naar het Kulturhus. Voor beide kleine kernen is dit belangrijk om de leefbaarheid van het dorp te behouden.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn. Vooral nog is de verwachting dat de coronacrisis geen grote gevolgen heeft voor het programma Onderwijs.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/onderwijs-2> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Onderwijs * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Onderwijshuisvesting <i>o.a. onderwijsgebruik sportaccommodaties, huisvesting bijzonder basisonderwijs en huisvesting voortgezet onderwijs</i>	679		-679
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken <i>lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvervoer, leerplichtwerkzaamheid en onderwijsachterstandenbeleid</i>	1.215	70	-1.145
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	1.894	70	-1.824
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	1.894	70	-1.824

Nieuw beleid

Binnen het programma Onderwijs zijn geen wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Onderwijs	-1.706	-1.683	-1.824

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Onderwijs	-1.824	-2.028	-2.018	-2.013

Programma Sport & accommodaties

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Het programma Sport en accommodaties gaat over het stimuleren en faciliteren van sport en beweging. We willen sporten en bewegen voor al onze inwoners, van jong tot oud, mogelijk maken en hen motiveren te gaan sporten.

Sportvoorzieningen dragen bij aan een gezonde leefstijl en bieden kansen om te participeren in de samenleving.

De gemeente Tubbergen is trots op al haar sportende inwoners. Zowel in de breedte als aan de top wordt sport op hoog niveau beoefend in onze gemeente. Met het jaarlijkse Sportgala, worden onze sporters uitbundig in het zonnetje gezet.

In de gemeente Tubbergen zijn buurtsportcoaches actief die in dienst zijn bij derden en bijdragen aan de doelen binnen het programma Sport en accommodaties.

Vastgestelde beleidsnota's

Nadere subsidieregeling 2016

Kengetallen

Binnen het programma Sport & accommodaties maken we geen gebruik van kengetallen.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die bijdragen aan de doelen binnen het programma Sport & accommodaties.

Actuele ontwikkelingen

SSRT

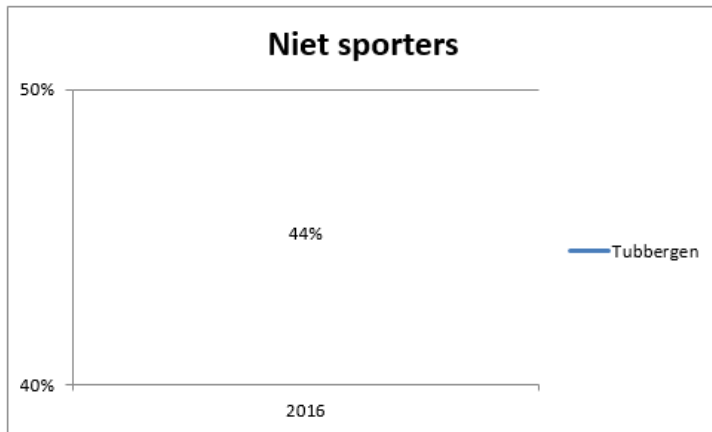
Zwembad De Vlaskoel en de nieuwe sporthal zijn in eigendom bij de gemeente en in exploitatie en beheer bij Stichting Sport en Recreatie Tubbergen (SSRT). Het bestuur van SSRT heeft onlangs aangegeven dat zowel de exploitatie van het zwembad als de exploitatie van de nieuwe sporthal structureel in de rode cijfers komen. Naast de structurele tekorten heeft SSRT ook aangegeven dat zij te maken hebben met extra verliezen als gevolg van de corona. Wij zijn met SSRT in overleg over de financiële problemen, waarbij onze insteek is dat er eerst een heldere analyse moet komen van de tekorten en vervolgens de besparingsmogelijkheden binnen de huidige exploitatie van SSRT in beeld moet worden gebracht. Daarnaast willen wij ook kijken naar de mogelijkheid om kosten te besparen door in regionaal verband meer samen te werken.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn. Vooralsnog is de verwachting dat de coronacrisis geen grote gevolgen heeft voor het programma Sport & accommodaties.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/sport--cultuur-en-recreatie> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Sport en accommodaties * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Sportbeleid en activering <i>sportgala en sportondersteuning</i>	708	77	-631
Sportaccommodaties <i>sporthallen Tubbergen en zwembad</i>	780	70	-709
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	1.488	148	-1.341
Mutaties reserves		109	109
Mutaties reserves		109	109
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	1.488	256	-1.232

De gemeentelijke bijdrage aan sport voor 2021 is begroot op € 1.232.000. De raming voor 2021 kan naar verschillende kostensoorten als volgt worden gespecificeerd:

Samenvatting sport (bedragen in €)	Begroting 2021	Toelichting
<u>Uitgaven</u>		<u>% van de totale uitgaven</u>
Personeel	€ 73.000	5%
Belastingen en verzekeringen	€ 28.000	2%
Onderhoud	€46.000	3%
Subsidies aan derden	€ 995.000	67%
Kapitaallasten	€ 345.000	23%
Overige uitgaven	€ 1.000	0%
Totaal uitgaven	€ 1.488.000	100%

<u>Inkomsten</u>		<u>dekkingspercentage van de totale uitgaven</u>
Verhuur van sportaccommodaties	€ -118.000	8%
Subsidie van het Rijk	€ -30.000	2%
Onttrekking reserve	€ -109.000	7%
Totaal inkomsten	€ -256.000	17%
Ten laste van de algemene middelen	€ -1.232.000	83%

Verschil begroting 2021 - jaarschijf 2021 en begroting 2020 - jaarschijf 2021

In de begroting 2020, jaarschijf 2021 waren de uitgaven voor sport geraamd op € 1.212.000. Per saldo is dus de begroting 2021 - jaarschijf 2021 gestegen met een extra bedrag van € 20.000 als gevolg van vooral aanpassingen van ramingen op basis van werkelijke uitgaven.

Nieuw beleid

In 2022 organiseert Twente de Special Olympics. Alle Twentse gemeenten, dus ook Tubbergen dragen hierin bij. Aangezien er reeds in 2021 voorbereidingskosten moeten worden gemaakt wordt het toegezegde bedrag van € 27.500 in de begroting 2021 beschikbaar gesteld.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Sport & accommodaties	-1.198	-1.206	-1.232

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Sport & accommodaties	-1.198	-1.206	-1.232

Programma Cultuur & recreatie

Portefeuillehouder

Wethouder Bekhuis-Groothuis

Algemeen

De gemeente Tubbergen onderscheidt zich door haar rijkheid aan natuurgebieden, recreatie en glaskunst. In Tubbergen is van alles te zien en te beleven, van het prachtige coulisselandschap tot eeuwenoude wind- en watermolens. We vinden het belangrijk om toeristisch Tubbergen op de kaart te zetten. In 2017 is Stichting Toeristisch Glinsterend Tubbergen opgericht als opvolger van de VVV. Deze stichting richt zich op de marketing van het toerisme in Tubbergen voor en door ondernemers uit de gemeente. De stichting werkt hierbij nauw samen met TwenteMarketing.

Bezoekers van de gemeente Tubbergen zijn erg positief en waarderen hun verblijf in onze gemeente gemiddeld met een 8. De meeste toeristen die Tubbergen aandoen zijn 55 jaar of ouder en komen naar onze gemeente voor de natuur en de mogelijkheid om te fietsen.

Op Beleef Tubbergen is meer informatie te vinden over wat er zoal te zien en te doen is in onze gemeente!

Vastgestelde beleidsnota's

Nota Verblijfsrecreatie Noordoost Twente 2018

Verordening toeristenbelasting 2020

Kengetallen

Binnen het programma Cultuur en recreatie maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal historische molens 7
- Aantal monumenten per 1000 inwoners 1,2
- Aantal archeologische vindplaatsen 6
- Aantal bibliotheekfilialen 3 (waarvan 2 dorpsbibliotheken in stand gehouden door bewoners)
- Aantal leerlingen muziekonderwijs inclusief HaFabra 217

Verbonden partijen

- Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn geen actuele ontwikkelingen met betrekking tot dit programma.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn voor het programma Cultuur & recreatie.

Beleidsindicatoren

Het programma Cultuur & recreatie kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Cultuur en recreatie * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie <i>kunstwerken in de openbare ruimte, kunstzinnige en culturele vorming, muziekonderwijs en herdenkingen en gedenkdagen</i>	159		-159
Musea	18		-18
Cultureel erfgoed <i>o.a. stimulering en behoud van traditionele evenementen, watermolens, windmolens, Schaepmanmonument</i>	27		-27
Media <i>bibliotheekvoorziening en lokale omroep</i>	441		-441
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	107		-107
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	752		-752
Mutaties reserves		11	11
Mutaties reserves		11	11
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	752	11	-741

Nieuw beleid

Het programma Cultuur & recreatie kent geen wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Cultuur & recreatie	-698	-722	-741

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Cultuur & recreatie	-741	-749	-756	-764

Programma Sociaal domein

Portefeuillehouder

Wethouder Berning-Everlo

Algemeen

Iedere inwoner moet in staat zijn om zo lang en zo veel mogelijk zelf redzaam te zijn. We hechten veel waarde aan het welzijn van onze inwoners. Daarnaast moeten inwoners zoveel mogelijk zelf de regie over hun leven kunnen voeren en mee kunnen doen in de samenleving. Waar dat kan op eigen kracht, of anders met hulp van mensen uit hun sociale netwerk. Inwoners die hiertoe niet (volledig) in staat zijn, bieden we ondersteuning om hun zelfregie en participatie te bevorderen. De ondersteuning is bij voorkeur zo licht en zo dichtbij mogelijk en preventief als het kan. Team Ondersteuning & Zorg is ervoor om inwoners hierbij te helpen.

In de gemeente Tubbergen werken we samen met verschillende organisaties om de zorg voor onze inwoners zo optimaal mogelijk in te richten. Dit zijn bijvoorbeeld organisaties die re-integratietrajecten begeleiden en organisaties die vrij toegankelijke voorzieningen aanbieden, maar ook Veilig Thuis voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld. We zetten in op vroeg signalering en het preventief aanpakken van problemen. Daarnaast kennen we verschillende regelingen voor inwoners met (tijdelijke) financiële problemen, bijvoorbeeld bijstand voor zelfstandige ondernemers en kind pakketten.

Vastgestelde beleidsnota's

Omzien Naar Elkaar, een integrale visie op de invoering van de drie decentralisaties in het sociale domein 2014

Beleidsplan "Omzien naar elkaar" 2017

Verordening bevordering participatie minima 2017

Beleidsregels algemene en bijzondere bijstand 2017

Uitvoeringsbesluit innovatieregeling re-integratie Participatiewet 2017

Uitvoeringsbesluit re-integratieverordening Participatiewet 2017

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2018

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2020

Nadere regels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2020

Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2020

Nota minimabeleid 2016

Beleidsplan integrale schulddienstverlening 2019-2023

Beleidsregels Jeugdhulp 2020

Verordening stimuleringsfonds sociaal domein 2018

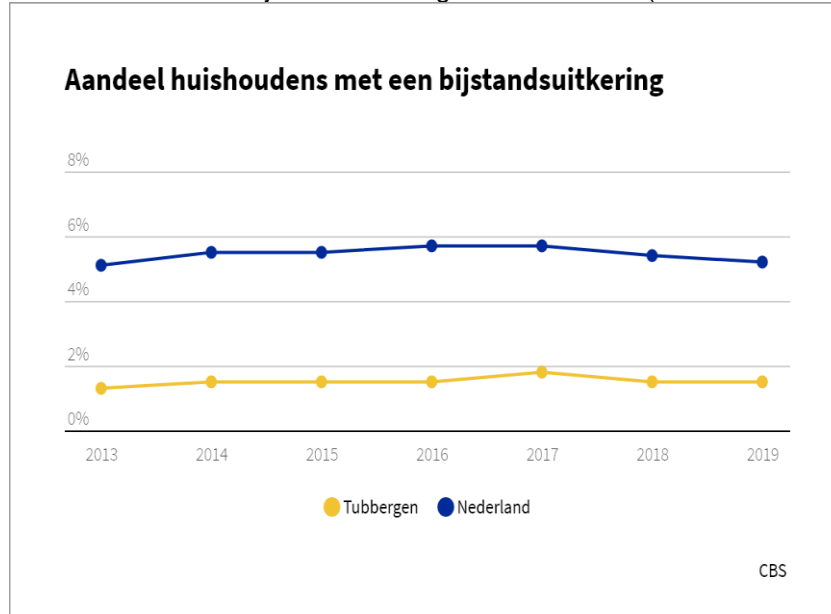
Subsidieregeling Professionele Algemene Voorzieningen 2019

Kengetallen

Binnen het programma Sociaal domein maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Percentage volledig gevaccineerde inwoners 95,7% (RIVM 2020)
- Huishoudens met bijstandsuitkeringen 120 (CBS: feb 2020)
- Werkloosheidspercentage 2,2% (CBS: 2019)

Aandeel (%) huishoudens met een bijstandsuitkering t.o.v. Nederland(CBS: 2012-2018):

Verbonden partijen

Binnen het programma Sociaal domein kennen we een aantal verbonden partijen:

- Regio Twente: op het gebied van publieke gezondheid (GGD Twente) en Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning (waaronder OZJT). Meer informatie over de GGD Twente en het OZJT/Samen 14 is te vinden via de volgende links: OZJT/Samen14 , GGD Twente.
- Soweco: een samenwerkingsverband van zes Twentse gemeenten. Soweco voert de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Meer informatie over Soweco is te vinden via de volgende link: Soweco.
- Crematoria Twente: Het openbaar lichaam Crematoria Twente (OLCT) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de lijkbezorging. Deze taken zijn ondergebracht in Crematoria Twente / Oost- Nederland B.V.
- Stadsbank Oost Nederland: een samenwerkingsverband van 22 Twentse en Achterhoekse gemeenten. De Stadsbank is een financieel dienstverlener met ervaring in schulddienstverlening. Meer informatie over de Stadsbank is te vinden via de volgende link: Stadsbank Oost Nederland.

Actuele ontwikkelingen

Woonplaatsbeginsel Jeugd 2022

Het bepalen van het woonplaatsbeginsel van een jeugdige is in de huidige vorm altijd ingewikkeld en tijdrovend geweest, omdat hierin wordt uitgegaan van het woonadres van de gezagsdrager. Het nieuwe uitgangspunt is dat bij ambulante zorg, de gemeente waarin de jeugdige zelf staat ingeschreven verantwoordelijk is voor de zorg. Bij zorg met verblijf geldt dat de gemeente waarin de jeugdige direct voorafgaand aan het verblijfstraject stond ingeschreven, verantwoordelijk is.

Het nieuwe woonplaatsbeginsel maakt een einde aan de onduidelijkheid die er nu soms voor zorgt dat jongeren lang op zorg moeten wachten of dat gemeenten achteraf financieel worden 'verrast'. Het zal voor gemeenten duidelijk worden welke gemeente straks volgens het nieuwe woonplaatsbeginsel verantwoordelijk is voor de jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel zou in eerste instantie op 1 januari 2021 worden ingevoerd. Echter, op 20 mei 2020 is besloten dat het nieuwe woonplaatsbeginsel pas op 1 januari 2022 wordt ingevoerd.

Armoedebeleid

In 2020 is gestart met het project actualisering armoedebeleid. Hiervoor is in 2020 begonnen met opstellen van een projectplan. De aanleiding hiervoor was een evaluatie van het armoedebeleid dat door Bureau KWIZ is uitgevoerd. De verwachting is dat in 2021 gestart kan worden met de uitvoering van het project.

Van ambitie naar basis

De onderstaande inspanning is overgedragen van de ambitie Samen redzaam, gezond meedoen naar het programma Sociaal domein in de basisbegroting. Dat betekent dat de hieronder genoemde inspanning, zowel inhoudelijk als financieel, met ingang van begrotingsjaar 2021 onder dit programma worden verantwoord.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat is de eerste/volgende stap?
Door middel van het stimuleringsfonds stimuleren van inwonersinitiatieven om gelegenheden voor ontmoeting te creëren, zoals open eettafels, koffieochtenden, creatieve middagen en buitenactiviteiten.	Evaluatie van het stimuleringsfonds en de initiatieven die zijn ondersteund.	Evalueren van de initiatieven uit het stimuleringsfonds.

Gevolgen corona

Kinderopvang

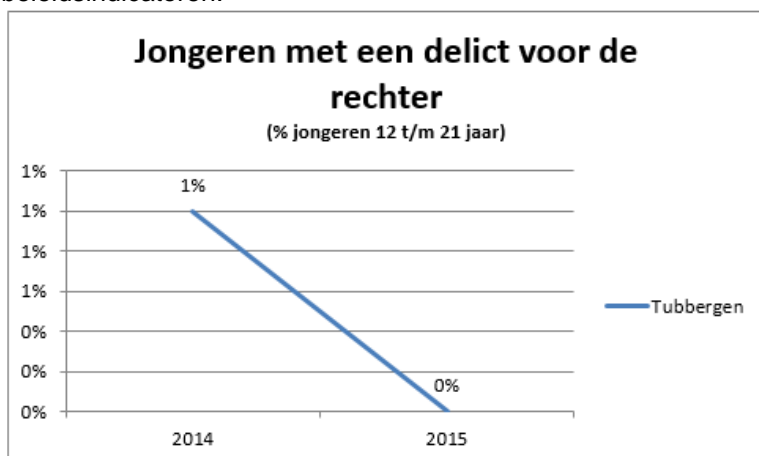
De inspecties worden uitgevoerd door de GGD Twente. De inspecties die in 2020 niet zijn ingevoerd als gevolg van het coronavirus worden in 2021 ingehaald.

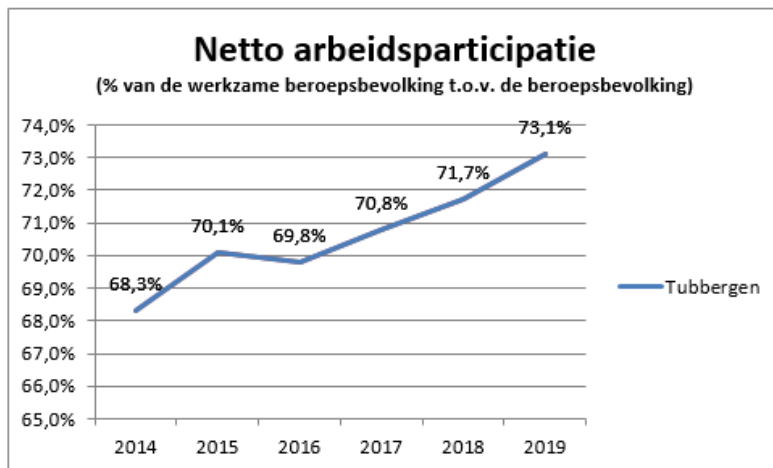
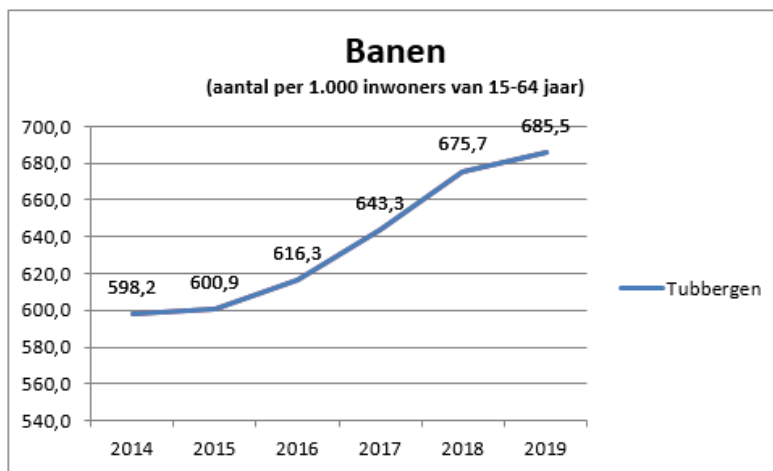
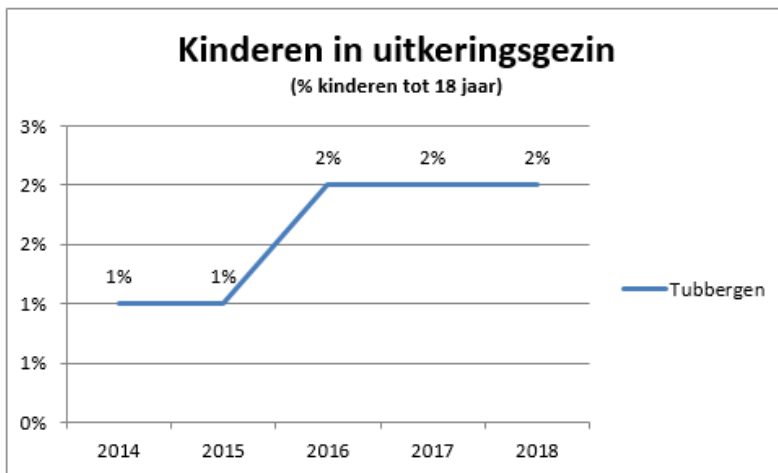
Bijstand

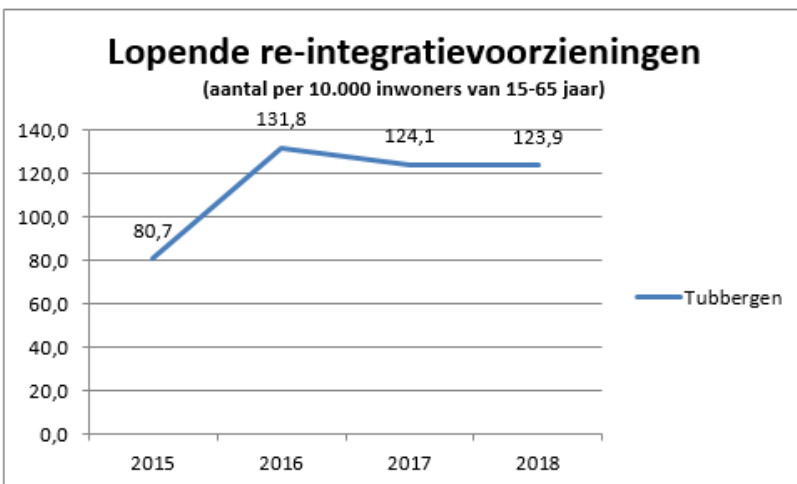
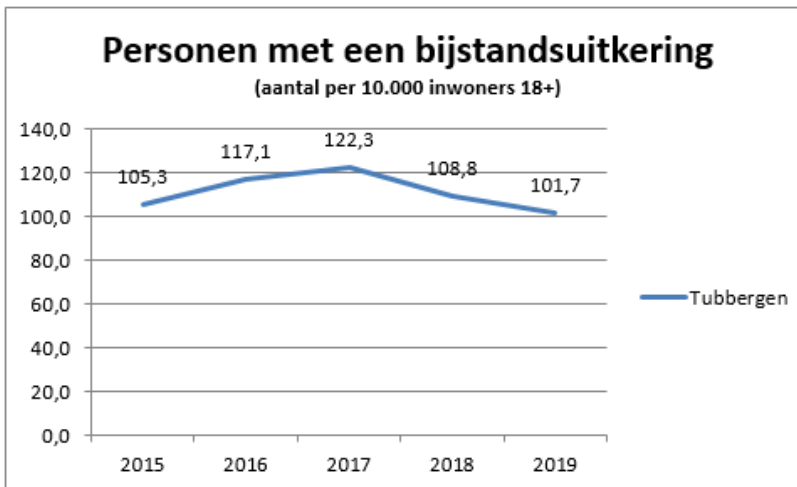
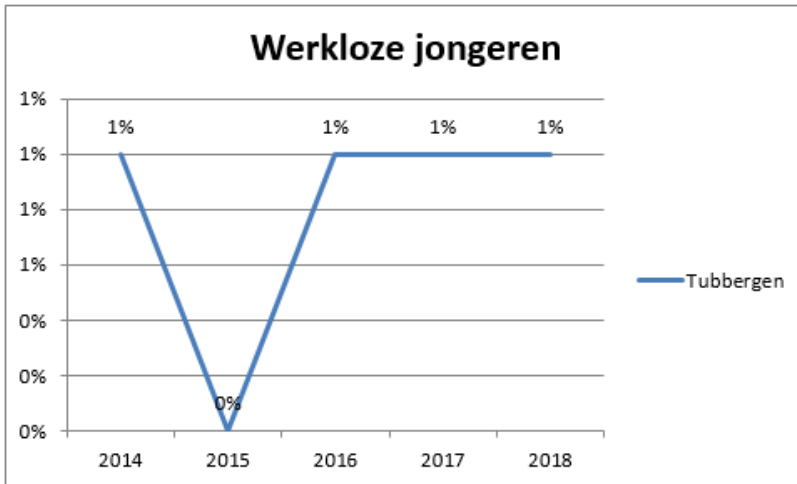
Er wordt rekening gehouden met een instroom in de bijstandsuitkeringen op grond van de WWB, IOAZ en IOAZ in 2020. De verwachting is dat deze instroom gedurende het jaar 2020 in het cliëntenbestand zal blijven en dat vanaf 2021 gefaseerde uitstroom zal gaan plaatsvinden.

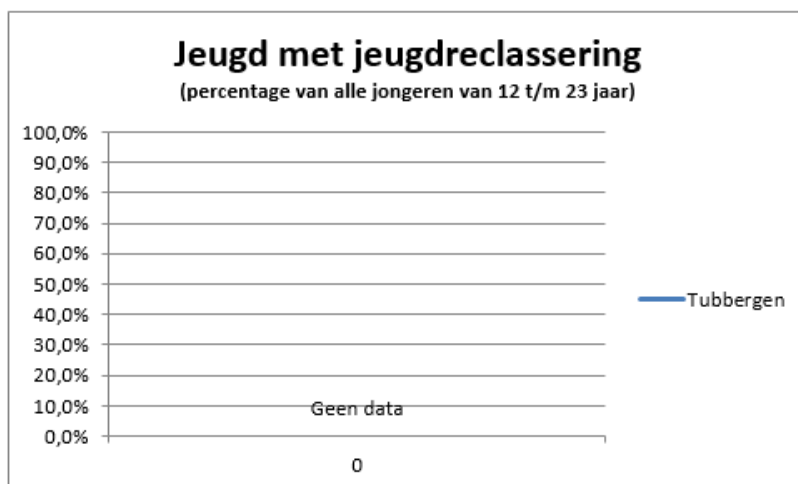
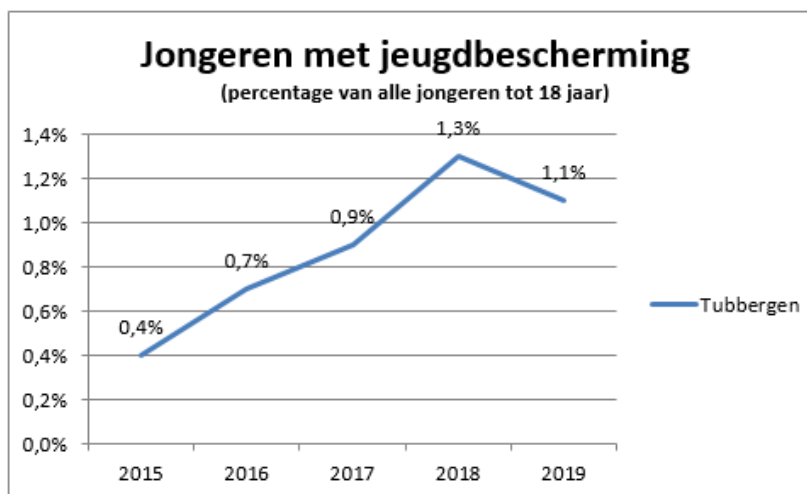
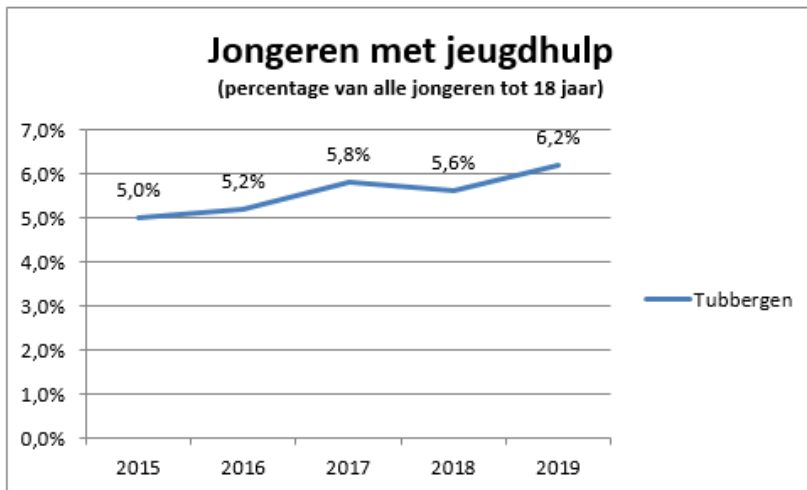
Beleidsindicatoren

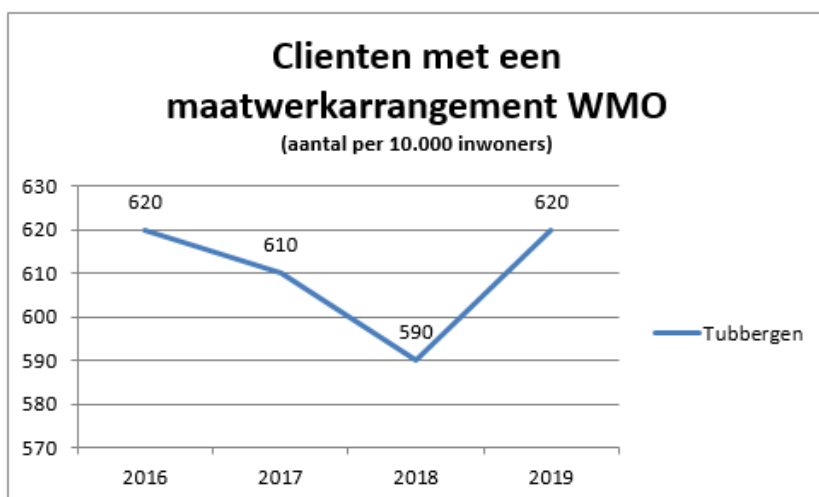
De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/sociaal-domein> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 -overzicht baten en lasten

Programma Sociaal domein * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Samenkracht en burgerparticipatie <i>o.a. stimuleringsfonds sociaal domein, kinderopvang, statushouders, heroriëntatie vrij toegankelijke voorzieningen</i>	938	4	-934
Inkomensregelingen <i>bijstandsuitkeringen, minimabeleid, bijstandsverlening zelfstandigen en kwijtschelding gemeentelijke belastingen</i>	2.968	2.346	-622
Begeleide participatie <i>sociale werkvoorziening</i>	2.478		-2.478
Arbeidsparticipatie <i>participatie en re-integratie</i>	299	11	-288
Maatwerkvoorzieningen (WMO) <i>hulpmiddelen en gehandicaptenparkeerkaarten</i>	837	5	-832
Maatwerkdienstverlening 18+ <i>huishoudelijke ondersteuning, vervoersdiensten dagbesteding, eigen bijdragen, schuldhulpverlening, ondersteuning vanuit de Wmo</i>	4.513	150	-4.363
Maatwerkdienstverlening 18- <i>ondersteuning vanuit de Jeugdwet, inclusief gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering</i>	4.581		-4.581
Geëscaleerde zorg 18+ <i>veilig thuis</i>	142		-142
Volksgesondheid <i>GGD Twente en ondersteuning lokale gezondheidsorganisaties</i>	896		-896
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	17.651	2.517	-15.134
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	17.651	2.517	-15.134

Nieuw beleid

Het programma Sociaal domein kent geen wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Sociaal domein	-13.792	-14.920	-15.134

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Sociaal domein	-15.134	-14.887	-14.672	-14.491

Programma Milieu

Portefeuillehouder

Wethouder Bekhuis-Groothuis

Algemeen

Het uitgangspunt van de gemeente Tubbergen is dat we in 2030 leven in een afval loze en duurzame samenleving. Afval bestaat dan niet meer, we zamelen alleen nog maar waardevolle grondstoffen in. Een meewerkende houding van onze inwoners en bedrijven is hierbij van groot belang.

Afval wordt in de gemeente Tubbergen opgehaald door ROVA, daarnaast zijn er twee afval brengpunten waar inwoners hun afval kunnen brengen. Kringloopbedrijf De Beurs komt herbruikbare goederen gratis bij onze inwoners ophalen en nemen het overige grof huishoudelijk afval tegen een kostendekkend tarief mee.

Vastgestelde beleidsnota's

Afvalbeleidsplan "Van afval naar grondstof, van idee naar aanpak, van betalen naar belonen" 2015

Bijdrageregeling medisch afval 2017

Nota "Afval is grondstof"

Verordening afvalstoffenheffing 2020

Kengetallen

Binnen het programma Milieu maken we geen gebruik van kengetallen naast de verplichte beleidsindicatoren.

Verbonden partijen

Binnen het programma Milieu kennen we een aantal verbonden partijen:

- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.
- Omgevingsdienst Twente: De Omgevingsdienst Twente voert in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie Overijssel de werkzaamheden m.b.t. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en bodem uit.
- Twence B.V.: Twence is het afvalverwerkingsbedrijf dat al het huishoudelijk afval en veel van het bedrijfsafval binnen de regio Twente verwerkt. Meer informatie is te vinden via de volgende link: [Twence](#).
- ROVA: ROVA verzorgt voor gemeenten alle publieke taken die voortkomen uit de gemeentelijke zorgplicht voor huishoudelijk afval (afvalinzameling en -verwerking, beheer inzamelmiddelen). Meer informatie is te vinden via de volgende link: [ROVA](#).

Actuele ontwikkelingen

Inzameling Oud Papier en Karton

In het kader van de inzameling van oud papier en karton, OPK, is er vanaf 1 januari 2020 gestart met een nieuw contract op basis van een Europese aanbestedingsprocedure. Door de nationale en internationale ontwikkelingen rond oud papier en karton, de marktprijzen staan behoorlijk onder druk, zijn we geconfronteerd met een lagere vergoeding voor de inzameling van OPK. Het nieuwe contract betekent dan ook een lagere papieropbrengst en hogere containerkosten voor de verenigingen en scholen die het OPK inzamelen. Om het voor de verenigingen/scholen toch aantrekkelijk te laten zijn om het OPK in te blijven zamelen is besloten om de verenigingen/scholen een garantieprijs van € 60 per ton na aftrek van de containerkosten te blijven bieden. Voor de begroting van 2021 wordt uitgegaan van een opbrengst (marktprijs) van € 30 per ton. Nu de inzameling van OPK niet langer kostendekkend is, zal het financiële nadeel ten laste van de Voorziening Afval moeten worden gebracht

Inzameling PMD

Begin 2020 was ROVA begonnen met het beoordelen van de inhoud van pmd-containers in de gemeente Tubbergen. ROVA stuurde een voorloper mee tijdens de inzamelroute. Zij deden dit om te controleren of de kwaliteit van het ingezamelde PMD wel voldoet aan de gestelde eisen. Door Corona zijn de controles vroegtijdig beëindigd. Deze worden in het najaar 2020 weer opgepakt. Tot 1 juli 2020 was de gemeente Tubbergen verantwoordelijk voor het inzamelen, sorteren en vermarkten

van het ingezamelde PMD. Daarvoor ontving de gemeente ook een vergoeding. Door de VNG en het verpakkende bedrijfsleven zijn, om de gemeente te ontzorgen, daar nieuwe afspraken over gemaakt. Vanaf 1 juli 2020 is de gemeente alleen nog verantwoordelijk voor de inzameling van PMD. De ontwikkelingen rondom de afkeur van PMD zorgt voor lagere opbrengsten. Daarnaast moet de afgekeurde PMD verwerkt worden als "restafval" wat hogere kosten met zich meebrengt. De financiële vertaling hiervan is meegenomen in de financiële paragraaf.

Grondstoffenmonitor

Op basis van de jaarlijkse grondstoffenmonitor wordt bepaald of het afvalbeleid (de wijze van inzamelen) wordt bijgesteld. Op basis van de monitor 2019 is er geen aanleiding om het beleid bij te stellen. Wij blijven inzetten op communicatie om de kwaliteit van de grondstoffen te verbeteren en te zorgen dat de hoeveelheid restafval per inwoner afneemt. De ingezamelde hoeveelheid restafval per inwoner per jaar stabiliseert zich rond 64 kg in 2019 (2018 65 kg). Het scheidingspercentage in 2019 is 80%. Hiermee wordt al voldaan aan de landelijke norm van 75% voor 2020.

Revolverend 'Duurzaamheidsfonds Tubbergen'

Op basis van het Duurzaamheidsfonds zijn er in 2019 4 aanvragen en in 2020 ook 3 aanvragen binnengekomen.

Drugsafval

Op 11 maart 2019 is er door de provincie Overijssel een subsidie opengesteld voor het opruimen van achtergelaten drugsafval. Het gaat om drugsafval dat in 2018 is achtergelaten in de openbare ruimte. En voor het opruimen van de bodemverontreiniging, als gevolg van het in 2018 achtergelaten drugsafval, in de openbare ruimte. De subsidie bedraagt 50 % van de kosten die voor subsidie in aanmerking komen. Het subsidieplafond voor 2019 is € 30.000. Het streven is dat de provincie Overijssel en/of het Rijk een subsidie openstellen van 100% vergoeding voor de onschuldige grondeigenaar, die geen verwijt kan worden gemaakt van dumping van gevaarlijk afval. Het kan zijn dat de provincie Overijssel en/of het Rijk het laten bij een 50% compensatieregeling. De definitieve regeling moet nog uitgewerkt worden.

Van ambitie naar basis

De onderstaande inspanningen zijn overgedragen van de ambitie Duurzaam leven naar het programma Milieu in de basisbegroting. Dat betekent dat de hieronder genoemde inspanningen, zowel inhoudelijk als financieel, met ingang van begrotingsjaar 2021 onder dit programma worden verantwoord.

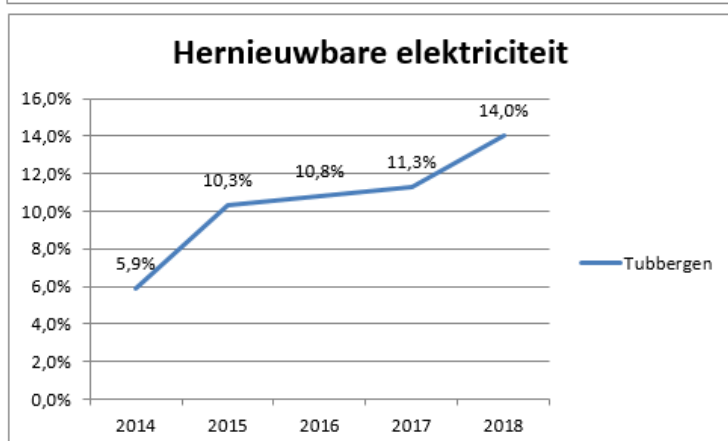
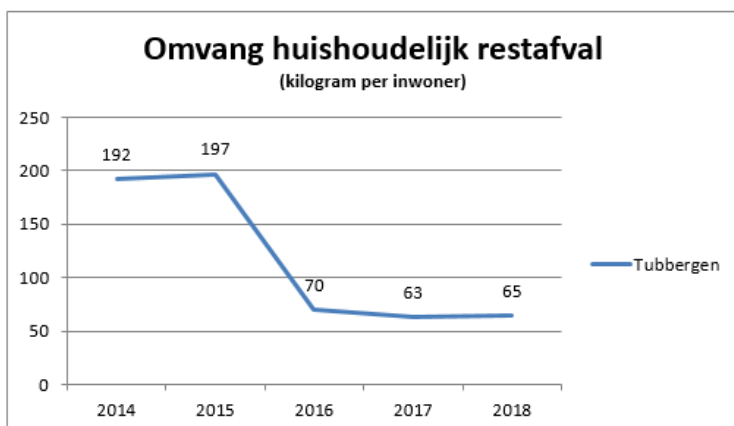
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wat is de eerste/volgende stap?
We streven naar een afval loos Tubbergen in 2030.	Daar waar mogelijkheden zijn tot scheiding van afval voor maatschappelijke organisaties wordt hierover in gesprek gegaan.	Lobby richting de landelijke politiek.
Eind 2022 is zoveel mogelijk van de asbestdaken gesaneerd.	Gratis wegbrengen asbest particulieren.	Continu tot 2024.

Gevolgen corona

Er is nog niet bekend wat de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn zijn. Vooral nog is de verwachting dat de coronacrisis geen grote gevolgen heeft voor het programma Milieu.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/volksgezondheid-en-milieu> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Milieu * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Afval inzameling en verwerking huishoudelijk afval, afvalstoffenheffing	1.146	1.362	216
Milieubeheer milieuprogramma en -meldingen, milieuvoorlichting, bodembescherming en -sanering, ongediertebestrijding en kadaververwijdering	65		-65
Begraafplaatsen en crematoria openbare begraafplaats, lijkschouwing en uitvaarten, oorlogsgraven	30		-30
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	1.241	1.362	121
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	1.241	1.362	121

Nieuw beleid

Het programma Milieu kent geen wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Milieu	99	82	121

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Milieu	121	123	123	123

Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder

Wethouder Volmerink

Algemeen

Als gemeente is van het van groot belang dat de fysieke leefomgeving zodanig is ingericht dat een goed woon en leefklimaat is gegarandeerd. Het woningaanbod moet zowel een kwantitatieve en kwalitatieve behoefte van de samenleving. Er moet echter ook ruimte zijn voor bedrijvigheid. Een integrale blik op de fysieke leefomgeving is hiervoor een vereiste. De inrichting van de fysieke leefomgeving raakt in die zin dan ook alle agenda's die zijn opgenomen in het koersdocument.

Vastgestelde beleidsnota's

Er zijn tal van beleidsnota's die betrekking hebben op dit programma. Hieronder is een tweetal van deze nota's te raadplegen:

Integrale ontwikkelvisie bedrijventerreinen 2010

Beleidsnotitie Rood voor rood 2014

Kengetallen

Binnen het programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Woningvoorraad 8.604 (BAG: 2020)
- Gemiddeld bouwjaar woningvoorraad 1980 (BAG: 2020)
- Mediane vraagprijs woningen € 437.000 (Huizenzoeker.nl: aug 2019)
- Gemiddelde vraagprijs woningen € 448.000 (Huizenzoeker.nl: aug 2020)

Verbonden partijen

- Omgevingsdienst Twente: De Omgevingsdienst Twente voert in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie Overijssel de werkzaamheden m.b.t. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en bodem uit.
- Regio Twente: Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen.

Actuele ontwikkelingen

Planontwikkeling

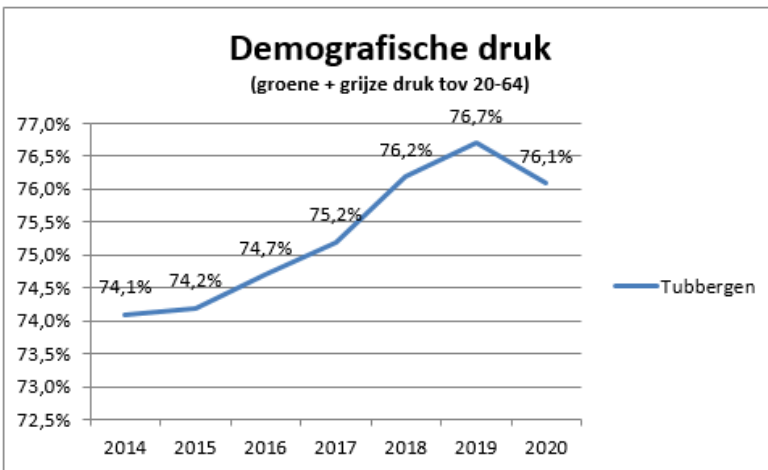
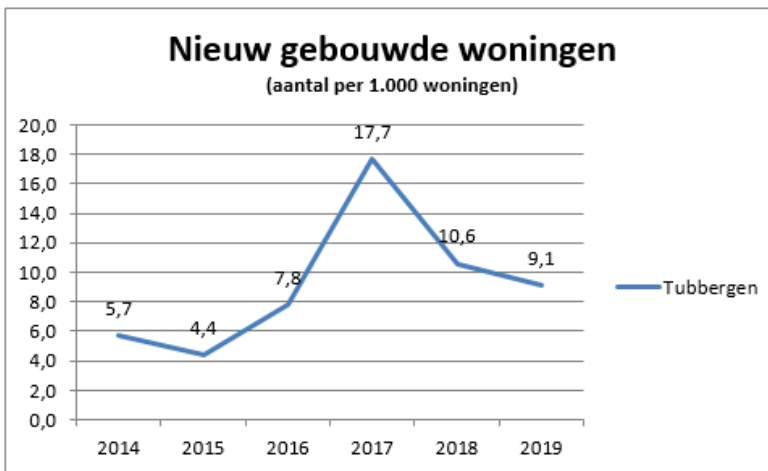
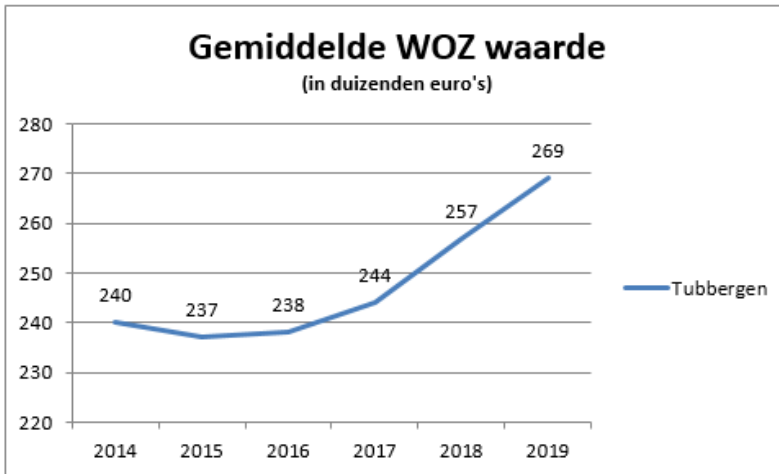
De trend van meer plannen ontwikkelen in samenspraak met de samenleving wordt doorgezet, ook in de ruimtelijke planvorming. Daarnaast speelt de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet. Bij mogelijke aanpassingen van bestaand beleid of het opzetten nieuw beleid wordt afgewogen hoe dit in licht van de nieuwe Omgevingsvisie past. Hierbij vindt een nauwe samenwerking plaats met de participatieprocessen.

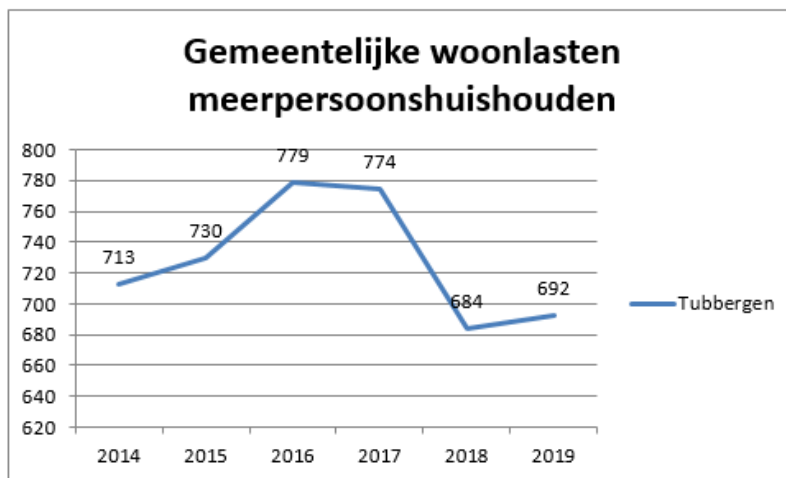
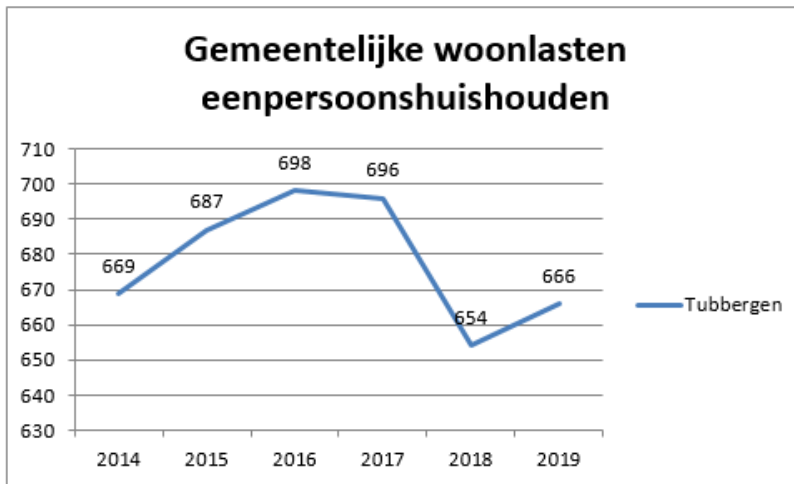
Gevolgen corona

Corona heeft nagenoeg geen gevolgen voor het beleidsveld Wonen; wel is er mogelijk sprake van enige vertraging in de communicatie met externe partijen.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/volkshuisvesting--RO-en-stadsvernieuwing> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2021 - overzicht baten en lasten

Programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Ruimtelijke ordening <i>o.a. adviezen gemeentelijk kwaliteitsteam, bestemmingsplanwijzigingen op verzoek, basisregistratie grootschalige topografie, geo-informatie, MijnDorp2030</i>	718	56	-662
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) <i>grondexploitatie woningbouw</i>	596	427	-169
Wonen en bouwen <i>basisregistratie adressen en gebouwen, startersleningen, omgevingsvergunningen, toezicht/handhaving bouwen en slopen en woonwagenstandplaatsen en -huisvesting</i>	707	445	-262
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	2.022	929	-1.093
Mutaties reserves	-170		170
Mutaties reserves	-170		170
Begroot totaal resultaat (na reserve mutaties)	1.851	929	-922

Nieuw beleid

In 2021 zal de nieuwe gemeentelijke Woonvisie 2021-2026 worden vastgesteld. Dit zal de basis vormen voor het uitvoeren van het woningbouwprogramma en het maken van prestatieafspraken met de corporatie. Daarnaast is er nieuw beleid ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	-703	-901	-922

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	-922	-984	-998	-1.000

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Op grond van artikel 9, tweede lid van het 'Besluit begroting en verantwoording' bevat zowel de begroting als de jaarrekening tenminste een paragraaf over de lokale heffingen. Deze paragraaf bevat volgens artikel 10 tenminste de volgende vijf sub-paragrafen:

- een overzicht van de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt:
  - a. hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd, dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden;
  - b. wat de beleidsuitgangspunten zijn, die ten grondslag liggen aan deze berekeningen;
  - c. hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
    - een aanduiding van de lokale lastendruk;
    - een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de begroting wordt een uitgebreide beschrijving van en toelichting op de verschillende lokale heffingen gegeven. Dit, omdat bij de vaststelling van de begroting besluiten worden genomen over de gewenste belastingontvangsten en – in aansluiting daarop – daarbij de tariefstructuur en –hoogte wordt bepaald. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop de belastingontvangsten zijn gerealiseerd en in hoeverre daarbij afwijkingen zijn ontstaan ten opzichte van de begroting.

Overzicht belastingopbrengsten begroting 2021

Soort heffing/belasting (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onroerendezaakbelastingen	3.933	4.115	4.277
Afvalstoffenheffing	1.002	1.001	1.097
Rioolheffingen	1.972	1.994	2.002
Toeristenbelasting	213	195	211
Forensenbelasting	51	51	51
Reclamebelasting	49	51	51
Totaal	7.220	7.407	7.689

Bestaand beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De belastingenstructuur en de tarieven van de gemeentelijke belastingen zijn voor het belastingjaar 2021 als volgt berekend:

1. De ozb-tarieven worden zodanig aangepast dat voor 2021 er een meeropbrengst van 2,1% (exclusief areaaluitbreiding) wordt gerealiseerd.
2. De tarieven afvalstoffenheffing bestaan uit een basistarief vermeerderd met een capaciteitsafhankelijk tarief per lediging van de restafvalcontainer (grijs) respectievelijk per aanbieding aan de verzamelcontainer; Het tarief voor vastrecht is verhoogd met €10. De overige tarieven zijn voor 2021 geen van allen gewijzigd.
3. De tarieven van de rioolheffingen zijn kostendekkend. Voor 2021 worden de tarieven niet

verhoogd.

4. De tarieven voor de reclamebelasting zijn niet gewijzigd.
5. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn niet gewijzigd.
6. De tarieven voor de forensenbelasting zijn niet gewijzigd, en
7. De legestarieven zijn kostendekkend.

Onroerendezaakbelasting (ozb)

Onder de naam 'Onroerendezaakbelastingen' worden van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- een *gebruikersbelasting* van degene die – naar omstandigheden beoordeeld – een onroerende zaak die niet in hoofdzaak als woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt en
- een *eigenarenbelasting* van degene die van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De gebruikersbelasting wordt uitsluitend geheven van niet-woningen, terwijl de eigenarenbelasting wordt geheven van zowel woningen als niet-woningen.

De tarieven worden jaarlijks (opnieuw) bepaald aan de hand van twee factoren, te weten:

- a. de waardeontwikkeling van het WOZ-bestand in de gemeente en
- b. de gewenste ozb-opbrengst in het begrotingsjaar met als basis het inflatiecijfer van het CBS.

De WOZ-waarde van woningen wordt nu nog bepaald aan de hand van o.a. de bruto-inhoud in m³. Met ingang van het jaar 2022 wordt dit gewijzigd in het aantal m² gebruiksoppervlakte. Dit betekent, dat gemeenten het conversieproces van inhoud naar oppervlakte in 2021 moeten afronden. Ook Tubbergen is – in samenspraak met het taxatiebureau – bezig met de voorbereidingen voor dit proces.

Opbrengsten onroerende zaakbelastingen (in €)	2020	2021
Woning eigenaar	2.381.000	2.476.000
Niet-woning eigenaar	1.100.000	1.143.000
Niet-woning gebruiker	634.000	658.000
Totale ozb-opbrengst (afgerond)	4.115.000	4.277.000

In de ramingen 2021 is rekening gehouden met 1,1% inflatiecorrectie (bron: CBS) en een extra verhoging van 1%.

Afvalstoffenheffing

Deze belasting heeft als uitgangspunt, dat de kosten voor 100% worden gedekt door de heffing. Naast een basistarief per huishouden betaalt de gebruiker een capaciteitsafhankelijk tarief per container lediging restafval in de vorm van een tarief bij gebruik van:

- a. een container met een capaciteit van 240 liter of
- b. een container met een capaciteit van 140 liter of
- c. een chipkaart bij gebruik van een verzamelcontainer voor bewoners van appartementen.

Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het beginsel van 'de vervuiler betaalt'. Met de opbrengst worden de kosten gedekt van de afvalinzameling en –verwerking.

Voor de afvaltarieven hanteren we op basis van bestaand beleid 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat we de kosten die we maken voor de afvalinzameling en afvalverwerking doorberekenen in de tarieven. Voor het jaar 2021 betekent dit dat we de tarief ten opzichte van 2020 verhoogd hebben met €10.

Berekening kostendekkende afvalstoffenheffing (in €)	2021
Kosten taakveld(en)	1.139.000
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	263.000
Netto kosten taakveld	876.000
Toe te rekenen kosten	876.000
Overhead incl. (omslag)rente	54.000
Btw	230.000
Totale kosten	1.161.000
Opbrengst afvalstoffenheffing	1.097.000
Dekkingspercentage	94,5%

Tarieven en opbrengst afvalstoffenheffing (in €)	2020	2021
Basistarief (vast recht)	80,00	90,00
1 lediging restafvalcontainer (grijs) 240 liter	10,60	10,60
1 lediging restafvalcontainer (grijs) 140 liter	6,50	6,50
1 lediging bij de verzamelcontainer via een chipkaart met kleine opening	0,85	0,85
1 lediging bij de verzamelcontainer via een chipkaart met grote opening	1,80	1,80
Opbrengsten afvalstoffenheffing (basistarief + ledigingen)	2020	2021
Raming opbrengst basistarief (vast recht): 8.229 x € 90	655.000	741.000
Raming opbrengst containers + chipkaarten ledigingen restafval	346.000	356.000
Totaal (afgerond)	1.001.000	1.097.000

Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening wordt ingezet om een gelijkmatige ontwikkeling van de afvalstoffenheffing te waarborgen. De stand van deze voorziening afval bedraagt per 1 januari 2021 €431.000.

Rioolheffingen

In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2022 (GRP) dat eind 2018 is vastgesteld is aangegeven dat de tarieven de komende jaren verhoogd moeten worden met € 5 per jaar plus de inflatie. Hierbij is uitdrukkelijk aangegeven dat de daadwerkelijk noodzakelijke verhoging afhankelijk is van de toekomstige investeringen als gevolg van de zogenaamde klimaatadaptie. Exacte duidelijkheid over de omvang van deze inspanningen en investeringen moet de zogenaamde "stresstest" geven. De stresstests zijn in het najaar van 2019 uitgevoerd. Inmiddels heeft een eerste doorrekening van de

financiële gevolgen van deze stresstests plaatsvonden. De noodzakelijke (extra) investeringen voor Tubbergen € 500.000 per jaar kunnen de eerste jaren worden opgevangen binnen het tarief in samenhang met de reserve riool.

Berekening kostendeekkende rioolheffing (in €)	2021
Kosten taakveld(en)	1.535.000
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	0
Netto kosten taakveld	1.535.000
Toe te rekenen kosten	1.535.000
Overhead incl. (omslag)rente	213.000
Btw	254.000
Totale kosten	2.002.000
Opbrengst rioolheffing	2.002.000
Dekkingspercentage	100,0%

Tarieven rioolheffingen (in €)	2020	2021
Rioolheffing eigenaar	189,30	189,340
Rioolheffing eigenaar (uitsluitend hemel-/grondwater)	61,80	61,80
Rioolheffing gebruiker (tot 300 m ³)	74,50	74,50
Opbrengsten rioolheffingen	2020	2021
Raming rioolheffing eigenaren	1.354.000	1.359.000
Raming rioolheffing gebruikers	640.000	643.000
Totale raming rioolheffing (afgerond)	1.994.000	2.002.000

De reserve GRP bedraagt €1.500.000. De bestaande voorziening gekoppeld aan het huidige GRP bedraagt per 1 januari 2021 €1.279.000.

Reclamebelasting

De belasting wordt geheven ter zake van vanaf de openbare weg zichtbare aankondigingen. Met de opbrengst van deze belasting wordt het 'Ondernemingsfonds Tubbergen gevoed en op deze wijze komt de opbrengst weer op indirecte wijze ten goede aan de ondernemers.

Tarieven reclamebelasting (in €)	2020	2021
Vast bedrag 1 ^e vestiging	600	600
Vast bedrag 2 ^e vestiging en per volgende vestiging elk	500	500
Opbrengst reclamebelasting	2020	2021
85 aanslagen x € 600	51.000	51.000
0 aanslagen x € 500	0	0
Raming (afgerond)	51.000	51.000

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen, die niet in de gemeentelijke 'Basisregistratie personen' (BRP) zijn opgenomen. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel; de heffing wordt gebaseerd op basis van aangifte. Deze aangiftes worden jaarlijks steekproefsgewijs gecontroleerd.

De bedoeling hiervan is niet alleen om de aangiftes op juistheid en volledigheid te controleren, maar ook om de exploitanten, daar waar nodig, te adviseren bij een doelmatiger opzet van de administratie, zodat het invullen van de aangifte correct, eenvoudig en snel kan geschieden.

Tarieven toeristenbelasting (prijs per persoon per nacht in €)	2020	2021
Tarief per persoon per overnachting	1,05	1,05
Tarief in eigen onderkomen op camping	0,70	0,70
Opbrengst toeristenbelasting (in €)	2020	2021
Raming toeristenbelasting (afgerond)	211.000	211.000

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan negentig dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerd woning beschikbaar te houden. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel.

Tarieven forensenbelasting (in €)	2020	2021
Forensenbelasting 'gehuurde grond'	105	105
Forensenbelasting op eigen grond	286	286
Opbrengst forensenbelasting	2020	2021
340 aanslagen x €105	36.000	36.000
55 aanslagen x €286	16.000	16.000
Raming (afgerond)	52.000	52.000

Lokale lastendruk

Om een indruk te geven van de lastendruk ontwikkeling als gevolg van aanvaard beleid worden hierna de gevolgen voor een huishouding zonder of met eigen woning weergegeven. Deze vergelijking is gebaseerd op de onroerendezaakbelastingen (alleen voor bezitters van een eigen woning), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Bij de berekening van de lokale woonlasten is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- afvalstoffenheffing: vast tarief + gemiddeld 4 ledigingen restafvalcontainer 240 liter en
- rioolheffing: basistarief tot 301 m³ waterverbruik voor de gebruiker en - voor zover van toepassing - de eigenarenbelasting .

De ontwikkeling van de lokale lastendruk in de gemeente Tubbergen is als volgt:

Geen eigen woning* (in €)	2020	2021	verschil	Verschil in %
Rioolheffing (tot 300 m ³ waterverbruik)	74,50	74,50	0,00	0,0 %
Afvalstoffenheffing:				
a. basistarief (vast recht)	80,00	90,00	10,00	12,5 %
b. 4 ledigingen restafval (container 240 liter)	42,40	42,40	0	0,0 %
Totaal	196,90	207,90	10,00	5,1 %

Bij de berekening van de lokale woonlasten voor bezitters van een eigen woning een gemiddelde woningwaarde van € 282.000 in 2020, conform de uitgangspunten van de Waarderingskamer.

Eigen woning (Gemiddelde woningwaarde: € 282.000*) (bedragen in €)	2020	2021	Vershil	In %
Ozb*	326,34	332,87	6,53	2,0 %
Rioolheffing (tot 300 m ³ waterverbruik):				
a. rioolheffing eigenaar	189,30	189,30	0,00	0,0 %
b. rioolheffing gebruiker	74,50	74,50	0,00	0,0%
Afvalstoffenheffing:				
a. basistarief (vast recht)	80,00	90,00	10,00	12,5 %
b. 4 ledigingen restafval (container 240 liter)	42,40	42,40	0	0,0%
Totaal	712,54	729,07	16,53	2,3 %

* Rekening houdend met 1,6% inflatiecorrectie

Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer een belastingplichtige niet in staat is, anders dan met buitengewoon bezwaar, de belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen te betalen kan de invorderingsambtenaar kwijtschelding verlenen. Van buitengewoon bezwaar is in het algemeen sprake wanneer de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd kunnen worden verwacht. Gemeenten beschikken hierin over een zekere mate van beleidsvrijheid. Gemeenten mogen ook zelf bepalen welke belastingsoorten in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Tubbergen past kwijtschelding toe voor alleen de volgende heffingen:

- afvalstoffenheffing
- rioolheffing
- onroerendezaakbelastingen

Een aanvraag wordt getoetst op basis van inkomen en vermogen.

Belastingplichtigen, die denken voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in aanmerking te komen, kunnen desgewenst gebruik maken van de mogelijkheid om door het 'Inlichtingenbureau' een geautomatiseerde toets te laten uitvoeren. Dat betekent, dat de belastingplichtige zelf niet meer de nodige gegevens hoeft aan te leveren, maar dat het 'Inlichtingenbureau' aan de hand van de benodigde gegevens de inkomens- en vermogenstoets uitvoert.

Aantal kwijtscheldingsverzoeken	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aanvragen: volledige afwijzing	32	30	25
Aanvragen: gedeeltelijke toewijzing	3	0	0
Aanvragen: volledige toewijzing	122	135	130
Totaal	157	160	155
Kwijtscheldingsbedragen	2019	2020	2021
Raming kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen (in €)	21.000	15.000	22.000

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing geeft een indicatie in welke mate het vermogen van de gemeente Tubbergen toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandvermogen hierop af te stemmen, kan worden voorkomen dat elke nieuwe financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

Risicobeheersing en weerstandvermogen

Op 1 juli 2014 is door de raad het Beleidskader risicomanagement vastgesteld en is op 9 juni 2015 het Stappenplan risicomanagement vastgesteld. In dit stappenplan staan vijf stappen beschreven:

1. Bewust worden
2. Identificeren
3. Analyseren en beoordelen
4. Beheersen
5. Vooruitdenken

Vervolgens zijn in de presentatie die onze concerncontroller op 16 mei 2017 voor uw raadscommissie heeft verzorgd, de volgende lopende ontwikkelingen geschetst, die ook onverkort gelden voor 2018:

- Verder uitwerken stappenplan 2015 en aanbevelingen rekenkamer rapport Tubbergen
- Grotere betrokkenheid concerncontroller
- Update risicoparagraaf in programmajournaals
- Borging binnen projectmatig creëren
- In beeld brengen risico's verbonden partijen
- Koppeling risico's met beheersmaatregelen en interne audits

Risicobeheersing 2021

In 2018 is voor de eerste keer de fraude-risicoanalyse uitgevoerd waarbij inzicht is verkregen in de top vijf risico's met hoge prioriteit. In 2019 is hier een vervolg aangegeven door de risico's met een 'gemiddelde' prioriteit (top zes) inzichtelijk te maken. Deze risico's zijn opgenomen in ons risicosysteem Naris waarbij een koppeling is gemaakt naar bestaande beheersmaatregelen. Voor deze top elf risico's heeft verscherping van de bestaande beheersmaatregelen plaatsgevonden en lopen er diverse procesmatige implementaties om verbeteringen te realiseren. De werking van deze procesmatige verbeteringen moet nog blijken, een stap welke momenteel onderhanden is. Het herijken van de fraude-risicoanalyse behoort overigens tot een jaarlijkse exercitie, voor 2021 zal opnieuw een fraude-risicoanalyse opgemaakt worden en kunnen we daadwerkelijk oordelen of de beheersing voldoende is ingezet.

Het integraal risicomanagement wordt steeds meer binnen de organisatie geïntegreerd, dit komt tot uitdrukking in de verschillende programma's/projecten en processen waarbij nu daadwerkelijk oog is voor risicomanagement en met name voor de beheersing van de risico's. We zijn hierin duidelijk aan het groeien, maar het blijft voor ons als gemeentelijke organisatie een uitdaging om het risicomanagement niet alleen onbewust onderdeel van ons werkproces te laten zijn maar risico's en kansen en de wijze waarop we daarmee om willen gaan juist ook expliciet en transparant te betrekken bij bestuurlijke besluitvorming. Daarbij is het noodzakelijk om risico's niet te eenzijdig te benaderen vanuit het financieel perspectief, maar ook risico's met impact op imago en doelstellingen inzichtelijk te maken. Ook is risico-informatie vaak een status quo en ontbreekt het inzicht in de wijzigingen in risico's en de voortgang van beheersmaatregelen. Als laatste zien we ook mogelijkheden voor een extra impuls voor het voeren van het goede gesprek over risico's.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen kunnen we bepalen door onderstaande stappen te doorlopen:

1. Een inventarisatie van de risico's (risicoprofiel)
2. Benodigde weerstandscapaciteit
3. Beschikbare weerstandscapaciteit
4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Risicoprofiel en weerstandscapaciteit

Risicoprofiel

In onderstaande tabel worden de 10 risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Aanpak implementatie decentralisatie	50%	max.€ 1.000.000	9.74%
Algemene uitkering valt lager uit dan begroot	70%	max.€ 500.000	7.07%
Meldplicht datalekken: het weglekken of het onjuist/ongewild verspreiden van informatie	30%	max.€ 810.000	4.85%
Stijgende loonkosten (t.o.v. huidige CAO)	50%	max. €250.000	4,39%
Als gevolg van het verliezen van bezwaar- en beroepsprocedures inzake ruimtelijke (bestemmings)plannen bestaat de kans op overschrijden van termijnen en budgetten waardoor de gemeente extra kosten moet maken.	40%	max.€ 500.000	4,01%
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren	70%	max. €250.000	3,45%
CORONA - Inkomsten: inbaarheid van gemeentelijke belastingen retributies, WOZ, drinkwater, riool, toeristen & forensen belasting	70%	max.€ 250.000	3,42%
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid en open einde regelingen i.r.t. WMO, jeugdzorg; specifiek acute zorg aan huis eenzamen	70%	max.€ 250.000	3,40%
CORONA - Uitvoering noodregeling bijstand ZZP'ers	70%	max. €250.000	3.37%
Dividenden: Als gevolg van tegenvallende jaarcijfers (resultaten) van een verbonden partij bestaat dat de kans dat het geraamde dividend in enig jaar niet (geheel) tot uitkering komt met als gevolg een financiële tegenvaller voor de gemeente.	30%	max. €250.000	2.88%

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd (Monte Carlo). Hieruit volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van €2,3 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit).

Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit (in €)	
Weerstand	Capaciteit
	2021
Algemene reserve	3.450.000
Totale weerstandscapaciteit	3.450.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen	=	beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 3.450.000	=	1.5
		benodigde weerstandscapaciteit		€ 2.300.000		

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Het ratio valt dan in klasse B. Dit duidt op een Ruim voldoende weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Op de basis van de stand van de algemene reserve ontwikkelt bedraagt de ratio van de gemeente Tubbergen:

	2021
Ratio	1,5

Kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente in beeld te brengen, stelt de gemeente Tubbergen jaarlijks een balans en een overzicht van de exploitatie in baten en lasten op. Maar voor een goed oordeel over deze financiële positie zijn aanvullende kengetallen nodig. Deze kengetallen bieden ondersteuning bij de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Bovendien kan met deze kengetallen de gemeente Tubbergen goed worden vergeleken met andere gemeenten. Een afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen.

We onderscheiden 5 kengetallen:

- 1a. netto schuldquote
- 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. solvabiliteitsratio
3. grondexploitatie
4. structurele exploitatieruimte
5. belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

1a. Netto schuldquote

Dit kengetal zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Hoe hoger de schuld, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossing) er zijn. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Vaste schulden	5.967	4.608	3.250
B	Netto vlottende schuld	5.456	4.306	4.306
C	Overlopende passiva	1.663	1.299	1.299
D	Financiële activa	2.569	1.679	1.493
E	Uitzettingen < 1 jaar	11.667	12.387	12.387
F	Liquide middelen	229	235	235
G	Overlopende activa	349	359	359
H	Totale baten	45.589	42.123	42.219
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-3,8	-10,6	-13,3

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Zie netto schuldquote, maar dan gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Vaste schulden	5.967	4.608	3.250
B	Netto vlottende schuld	5.456	4.306	4.306
C	Overlopende passiva	1.663	1.299	1.299
D	Financiële activa	850	758	773
E	Uitzettingen < 1 jaar	11.667	12.387	12.387
F	Liquide middelen	229	235	235
G	Overlopende activa	349	359	359
H	Totale baten	45.589	42.123	42.219
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-0,0	-8,4	-11,6

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger het aandeel, hoe gezonder de gemeente.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Eigen vermogen	25.684	16.844	20.064
B	Balanstotaal	43.119	50.063	50.413
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	59,6	33,6	39,8

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Deze boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

	(bedragen x 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	-618	-659	110
C	Totale baten	45.589	42.123	42.219
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	-1,4	-1,6	0,3

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de (structurele) vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft het ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Totale structurele lasten	41.103	41.688	40.245
B	Totale structurele baten	43.718	41.140	40.168
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	0	93	100
E	Totale baten	45.589	42.123	42.219
	Structurele exploitatieruimte (B-A)+(D-C)/E x 100%	5,7	-1,1	0,1

5. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft de ruimte weer die de gemeente Tubbergen heeft om zijn belastingen te verhogen. De ozb is voor gemeenten de belangrijkste eigen belasting inkomst. Een hoog tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan in hoeverre de gemeente al gebruikt heeft moeten maken van deze optie.

	(bedragen in €)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Ozb-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde Ozb-lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde van een woning in de gemeente Tubbergen (uitgangspunt COELO-atlas)	283	326	333
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	264	264	264
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	122	122	132
D	Eventuele heffingskorting	N.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E	Totale woonlasten (A+B+C+D)	669	712	729
F	Woonlasten landelijk gemiddelde	740	n.n.b.	n.n.b.
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) x 100%	90,4	n.n.b.	n.n.b.

Totaal tabel kengetal en uitkomst

Kengetal <i>Uitkomst (%)</i>	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote	-3,8	-10,6	-13,3
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	0,0	-8,4	-11,6
Solvabiliteit	59,6	33,6	39,8
Grondexploitatie	-1,4	-1,6	0,3
Structurele exploitatieruimte	5,7	1,1	0,1
Belastingcapaciteit	90,4	n.n.b.	n.n.b.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf kapitaalgoederen gaat in op de manier waarop het op duurzame wijze in stand houden van kapitaalgoederen (de fysieke gemeentelijke infrastructuur) is geborgd. Onder kapitaalgoederen verstaan we wegen (inclusief kunstwerken), riolering, water, groen en gebouwen.

Voor het geformuleerd doel zijn en worden onderhoudsplannen opgesteld waarin we aangeven op welk kwaliteitsniveau kapitaalgoederen worden onderhouden. Als introductie op deze paragraaf staat hieronder het overzicht van de beheerplannen voor 2020 voor de kapitaalgoederen:

Beheerplannen	Vaststelling door raad in jaar	Looptijd	Financiële vertaling in begroting	Uitgesteld onderhoud
Wegen*	2016	n.v.t.	ja	nee
Riolering	2018	2024	ja	nee
Groen	2020	n.v.t.	ja	nee
Gebouwen MOP	2016	n.v.t.	ja	nee

*kunstwerken (duikers en bruggen) vallen onder het aspect 'wegen'

Kaders

Wettelijk

De relevante wettelijke kaders zijn:

- Gemeentewet: Waarin door de gemeenteraad is vastgelegd welke regels voor de waardering en afschrijving van activa gelden. De in artikel 212 Gemeentewet bedoelde verordening is de 'Financiële verordening gemeente Tubbergen (2017)'.
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV): Op grond van artikel 12 moeten de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen in deze paragraaf aan de orde komen.
- Burgerlijk Wetboek: Waarin opgenomen de gemeentelijke taak als 'goed wegbeheerder' om te zorgen dat het gebruik van de weg geen risico oplevert voor de weggebruiker (wettelijke aansprakelijkheid).
- Wet Milieubeheer: Waaruit de verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan is voortgekomen.

Algemeen financieel

De kosten van het reguliere en 'groot' onderhoud van de kapitaalgoederen wegen (inclusief bruggen en duikers), groen en gebouwen zijn in het algemeen gedekt via structurele onderhoudsmiddelen in de begroting.

Vervangingsinvesteringen en onderhoudskosten met betrekking tot de riolering worden gedekt via de rioolheffing.

Grotere vervangingsinvesteringen voor kapitaalgoederen, uitgezonderd rioleringen, nemen we in het algemeen als incidentele investeringen op in de begroting. De raad stelt de incidentele vervangingsinvesteringen vast.

Voor gebouwen worden de kosten voor het groot onderhoud door de raad beschikbaar gesteld uit de voorziening 'Planmatig onderhoud gebouwen'.

Algemeen technisch/inhoudelijk

Voor het beheer van wegen en groen wordt de (beeld)Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van

CROW (de onafhankelijke kennisorganisatie voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid) toegepast. Bij het onderdeel Beleid & beheer gaan we hier nader op in.

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2018-2024) zijn de kaders en verplichtingen aangegeven voor riolering en water. In het GRP is vastgelegd hoe we verbeteringsmaatregelen op het riolsysteem toepassen en hoe we onderhoud uitvoeren. Het GRP is door de raad vastgesteld.

Voor het beheer van gebouwen is een MOP (meerjaren onderhoudsprogramma) vastgesteld, waarin de onderhoudsniveaus zijn aangegeven.

Kerncijfers

Voor de onderscheiden kapitaalgoederen zijn in de tabel hieronder de kerncijfers vermeld:

	Aspect	Binnen de kom	Buiten de kom
Wegen	Weglengte totaal	90 km	385 km
	Oppervlakte elementenverharding	57,9 ha	12,2 ha
	Oppervlakte asfaltverharding	21,4 ha	70,2 ha
	Oppervlakte betonverharding	1,3 ha	38,3 ha
	Oppervlakte overige	0,5 ha	53,9 ha
	Aantal bruggen	3 st	38 st
	Aantal duikers	12 st	1090 st
Riolering	Gemengde hoofdriolering	66 km	
	(verbeterd) Gescheiden stelsel hoofdriolering	40 km	
	Kolken	6650	
	Pompunits drukriolering buitengebied	424	
	Drukriolering buitengebied	150 km	
	Rioolgemalen	42	
	Persleidingen	6 km	
	IT riolen	10 km	
	Wadi's	35	
	Bergbezinkbassins	12	
	Externe overstorten	22	
	Groen	Beplantingsoppervlakte (natuurlijk)	7 ha
Beplantingsoppervlakte (in cultuur)		8 ha	0,2 ha

	Oppervlakte gazon	30 ha	1,6 ha
	Aantal bomen	5.031 st	9.137 st
Gebouwen	Schoolgebouwen (excl. Canisius)	13.796 m ²	
	Sportaccommodaties	7.198 m ²	
	Maatschappelijk/culturele functies	1.078 m ²	
	Monumenten	266 m ²	
	Eigen bedrijfsvoering	3.935 m ²	
	Overige gebouwen	750 m ²	

Beleid en beheer

Algemeen

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is vastgesteld in het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Dit plan, dat uitgaat van de systematiek om te werken volgens zogeheten beeldkwaliteit, is door de raad vastgesteld in 2010.

Voor het beheer van de wegen en het groen gebruiken we de (beeld)Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van CROW. In de catalogus is met foto's aangegeven wat de relatie is tussen beeldkwaliteit (foto) en het onderhoudsniveau (A, B, etc.). De raad heeft daarmee vastgesteld op welk niveau de verschillende kapitaalgoederen c.q. delen van de openbare ruimte worden onderhouden. Daarbij is desgewenst voor de onderscheiden gebiedstypen (binnen of buiten de kom; hotspots) per beheergroep/kapitaalgoed het onderhoudsniveau vastgelegd.

Hulpmiddel bij het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen zijn de beheersystemen (GBI) en de koppeling tussen de beheersystemen en de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Door het integrale karakter van het systeem is het een sterk instrument voor het opstellen van beleid voor de openbare ruimte.

Voor enkele gebouwen is gemeente Tubbergen en verantwoordelijk voor het groot onderhoud. De verantwoordelijkheden voor het dagelijks, klein en groot onderhoud zijn vastgelegd in huurcontracten of gebruiksovereenkomsten. Voor de schoolgebouwen heeft de TOF (de Tubbergse Onderwijs Federatie) de verantwoordelijkheid over het dagelijks, klein en groot onderhoud. Het dagelijks en klein onderhoud van de gebouwen voor de eigen bedrijfsvoering vallen onder de verantwoordelijkheid van Noaberkracht (gemeenschappelijke regeling).

Wegen

Voor het beheer van de wegen gebruiken we de (beeld)Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van CROW en de systematiek Rationeel wegbeheer. Jaarlijks beoordelen we de wegen in kwalitatieve zin met een visuele inspectie. Op basis van de resultaten uit de visuele inspecties, en de gewenste kwaliteitsniveaus worden onderhoudsmaatregelen bepaald.

Om onderhoudsmaatregelen te prioriteren zijn de arealen onderverdeeld in structurelementen. Dat zijn wegvakken met een min of meer vergelijkbare gebruiksfunctie. Als structurelement zijn gebruikt de categorieën Hoofdweg, Buitengebied, Woongebied, Bedrijventerrein en Centrum. Binnen de categorie buitengebied is onderverdeling gemaakt in klassen Standaard, Fietsroute en Extensief (wegen van laagste orde). Binnen Centra is ook de categorie Hot-Spot onderscheiden.

Ook is een onderscheid gemaakt naar de aard van de verharding. Gesloten verhardingen als asfalt of beton vergen een geheel andere wijze van onderhoud dan elementenverhardingen en worden daarom afzonderlijk benaderd. Daarnaast is een onderscheid gemaakt naar verhardingsfunctie (rijbaan, fietspad, voetpad en overige (inritten, parkeervakken etc.). Door gebruik te maken van de genoemde indelingen wordt de mogelijkheid geboden om gedifferentieerd om te gaan met kwaliteit

voor de verschillende categorieën.

Het kwaliteitsniveau is aangeduid tussen niveau A (goed) en D (slecht). In 2016 is het meerjaren onderhoudsprogramma voor de kapitaalgoederen wegen en kunstwerken vastgesteld. Daarbij is vastgesteld dat we het wegenonderhoud gedifferentieerd gaan uitvoeren op basis van de reeds vermelde functionele indeling van wegen. Daarbij is vastgesteld de hieronder staande kwaliteit te gaan hanteren.

Bij de keuze voor deze kwaliteitsniveaus horen de effecten zoals weergegeven in de tabel.

Kwaliteitsniveau		A	B	C	D
Asfalt/beton	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Groot	Zeer groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant
Elementen	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Matig	Groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Heel onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant

Gewenste kwaliteit		Bedrijven-terrein	Buitengebied	Buitengebied Extensief	Fietspaden/recreatief	Centra	Hotspot	Hoofdweg	Woongebied
Asfalt	Rijbanen	C	C	C	C	C	C	C	C
	Fietspad				C			C	C
	Voetpaden								
	Overige							C	C
Beton	Alle	C	C	C	C			C	C
Elementen	Rijbanen	C	C	C	C	C	C	C	C
	Fietspad							C	
	Voetpaden	C			C	C	C	C	C
	Overige	C	C	C	C	C		C	C

Het meerjaren onderhoudsprogramma betreft ook de civiele kunstwerken. We hebben in dat programma vastgelegd dat we voor de bruggen en duikers een beheer- en monitoringsprogramma gaan toepassen voor het gepland onderhoud. In de begroting 2020 wordt voorgesteld om hier het basisniveau "C" te gaan hanteren. Op basis van inspecties van de kunstwerken zal een onderhouds- en vervangingsprogramma worden opgesteld.

Openbare verlichting

Het beleidsplan 'Verlichten openbare ruimte' is in 2011 opgesteld en hierin zijn de uitgangspunten en keuzes voor het beleid beschreven. Sociale veiligheid en verkeersveiligheid spelen daarbij een rol en ook houden we rekening met milieuaspecten, lichthinder en lichtvervuiling. Bij vervanging toetsen we aan het beleidsplan; dat geldt uiteraard ook voor nieuwe voorzieningen.

Het onderhoud van de openbare verlichting is geregeld via een meerjaren onderhoudsbestek met in totaal zeven gemeenten. In totaal worden ca. 3.700 lichtpunten onderhouden. Grootschalig onderhoud en vervanging pakken we bij voorkeur planmatig aan als onderdeel van een groter renovatieproject.

Energiebesparing en duurzaamheidsdoelstellingen behalen we door vervanging van de huidige verlichting door LED verlichting. LED verlichting is binnen het ideaal doel 'Bestendigen' binnen het thema Mobiliteit & Bestendigheid behandeld.

Riolering

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2018-2024) zijn de kaders en het beleid vastgelegd voor het onderhoud en vervanging van de riolering, maar ook voor verbeteringsmaatregelen. Jaarlijks inspecteren we de riolering. De kwaliteit van de riolering bepalen we met analyse van video-inspecties, waarbij inspectiecatalogus NEN3399 wordt gebruikt. Kwaliteitskwalificaties lopen uiteen van 'uitstekend' tot 'zeer slecht'. Strengen met de kwalificatie 'slecht' en 'zeer slecht' komen voor reparatie of vervanging in aanmerking. De keuze van de toe te passen onderhoudsmaatregel is afhankelijk van omgevingsfactoren en de eventuele afstemming met andere werkzaamheden.

Naast de periodieke (onderhoud)inspecties monitort een hoofdpost dagelijks de rioolsysteem. Via online monitoring worden storingen en calamiteiten automatisch gemeld.

Groen

De kwaliteit van groenvoorzieningen wordt primair bepaald op basis van beeldkwaliteit. Hiervoor gebruiken we ook de (beeld)kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van CROW, maar dan vooral om vast te leggen volgens welk kwaliteitsniveau we het groen moeten onderhouden. Hiermee is de basis gelegd voor het onderhoudsbestek. Maandelijks monitoren we steekproefsgewijs de kwaliteit van het groenareaal. Bij goed onderhoud van het groenareaal treedt geen kapitaalvernietiging op. Cultuurbeplanting heeft een eindige levensduur en zal dan door middel van cyclisch vervangen weer op peil worden gebracht.

Afhankelijk van de locatie zijn minimale beeldkwaliteitsniveaus vastgesteld door de raad. In het algemeen is kwaliteitsniveau C het gewenste niveau. Voor bomen voeren we naast beeldkwaliteit ook een wettelijke veiligheidsinspectie uit (Visual Tree Assessment). Daarbij bepalen we op grond van het risicoprofiel welke inspectiefrequentie nodig is en welke eventuele onderhoudsmaatregelen nodig zijn.

In 2020 is het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) vastgesteld. In dat KOG is onder meer opgenomen dat er meer aandacht komt voor biodiversiteit. Bij vervanging zal nadrukkelijker worden gekeken naar de mate van beheerbaarheid van de toegepaste soorten. Inrichtingsplannen worden zoveel mogelijk in samenspraak met buurt opgesteld.

Gebouwen

De directe taak betreft het beheer en (groot) onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Daar waar het gaat om het energiegebruik en het dagelijks onderhoud is Noaberkracht verantwoordelijk. Het groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is opgenomen in de meerjaren onderhoudsplanning (MOP). De MOP is opgesteld volgens NEN2767 en is gericht op de instandhouding van kwaliteitsniveau 2 en 3 (op een schaal van 1 tot 6).

De MOP heeft een inventarisatie-cyclus van 4 jaar en de administratieve actualisatie is elk jaar. Op grond van de hieruit voortvloeiende planning wordt de reserve voor het groot onderhoud op peil gebracht. Het jaarlijks onderhoud gebeurt waar mogelijk in overleg met de gebruiker/beheerder van het betreffende pand (check op nut en noodzaak).

Onderhoudsplannen

Voor de onderscheiden kapitaalgoederen zijn onderhoudsplannen opgesteld, waarin is aangegeven op welk kwaliteitsniveau het kapitaalgoed wordt onderhouden. Goede onderhoudsplannen en de consequente uitvoering ervan zijn noodzakelijk. Door het onderhoud volgens planvorming uit te voeren kunnen we, vooral bij wegen, aansprakelijkheidsstellingen tot een minimum beperken.

Afstemming

Jaarlijks stemmen we de onderhoudsplannen voor wegen, riolering en groen op elkaar af. Soms is het mogelijk om het onderhoud in technische en/of financiële zin te combineren. Dat heeft de voorkeur wanneer we daarmee ook de effecten voor de omgeving of de samenleving positief beïnvloeden.

Beleidsplannen in ontwikkeling

Het meerjaren onderhoudsprogramma wegen en kunstwerken is in 2016 vastgesteld. De ontwikkelingen op deze arealen worden permanent gemonitord en waar mogelijk doorvertaald naar het geplande onderhoud.

Gebouwen

De ontwikkelingen op het gebouwenareaal worden permanent gevolgd en waar mogelijk doorvertaald op het geplande onderhoud.. Daar waar onduidelijkheden over de toekomstige functie van gebouwen aan de orde zijn, krijgt het onderhoud maatwerk. Sinds 2015 heeft de Tubbergse Onderwijs Federatie (TOF) de verantwoording voor al het onderhoud van de schoolgebouwen.

Externe beleidsontwikkelingen die impact hebben op onderhoud

Landelijk wordt gewerkt aan een nieuwe richtlijn voor lokale bruggen, die met de huidige systematiek voor inspectie vaak (onterecht) het stempel 'einde levensduur' of 'afgekeurd' krijgen. Dat komt omdat lokale bruggen nu vaak beoordeeld worden op grond van normen die voor bruggen op rijkswegen gelden – en die zijn te zwaar voor de lokale omstandigheden. Het initiatief hiertoe is in 2015 gestart en nog niet afgerond. De uitkomsten hiervan zijn ook van belang voor de pilot met het assetmanagement op bruggen.

Kwaliteit en financieel

Kwaliteit

Wegen

In 2016 is het meerjaren onderhoudsprogramma vastgesteld. Daarbij hebben we besloten om de algehele kwaliteit van het wegenareaal op niveau C te onderhouden. De vastgestelde kwaliteitsniveaus zijn geïmplementeerd in ons beheersysteem. Het ingrijpmoment voor onderhoud is in overeenstemming met het vastgestelde onderhoudsniveau Veiligheid voor de weggebruiker staat voorop. Het budget is toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau te houden

Bruggen

In 2016 is het meerjaren onderhoudsprogramma vastgesteld. Het jaarlijks budget is verhoogd en toegevoegd aan de onderhoudsreserve. In 2020 is gestart met een actualisatie van het in kaart brengen van de kwaliteit van de bruggen. Alle kunstwerken worden in dat kader opnieuw geïnspecteerd. Op basis van die uitkomsten en i.c.m. de nieuwe constructie richtlijnen voor kunstwerken zal een uitvoeringsprogramma voor onderhoud en vervanging worden uitgevoerd.

Rioleringen

In financieel opzicht zijn de kosten van het rioleringsonderhoud en de rioolvervangingen gedekt via het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). We voeren een versneld inspectieprogramma uit waarbij we de oude rioleringen (aanlegjaar voor 1970) en de strengen waar injectiepunten van drukriolering lozen, inspecteren. Het gaat om een relatief klein onderdeel van het gehele areaal. Meldingen en tussentijdse inspecties geven vooralsnog geen aanleiding om te spreken van achterstallig onderhoud.

Het rioolstelsel voldoet aan de basisinspanning zoals die in het GRP is benoemd. Er moeten in samenwerking met het waterschap bij en naar de zuivering van Tubbergen nog enkele grote vervangingsinvesteringen worden uitgevoerd. Deze maatregelen zijn opgenomen in het GRP.

Groen

De schouw/inspectie van het groenareaal geeft aan dat we voldoen aan de daaraan gestelde eisen en kwaliteitsniveaus. Cultuurbeplanting heeft een eindige levensduur en zal zoveel mogelijk worden vervangen. In het KOG is dit expliciet meegenomen.

Gebouwen

Elk jaar inspecteren we de gebouwen, waarbij we de volgens de meerjaren onderhoudsplanning (MOP) geplande onderhoudswerkzaamheden beoordelen op nut en noodzaak. De daadwerkelijke uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden doen we aan de hand van de inspecties. Daarna actualiseren we de MOP. Zo ontstaat een jaarlijks actuele MOP, waarin het niveau van het onderhoud (dagelijks en groot onderhoud) van de gebouwen op een financieel verantwoorde wijze gewaarborgd blijft. Bij de onderhoudswerkzaamheden wordt waar mogelijk rekening gehouden met het verduurzamen van het gebouw.

Financieel

Structurele financiële onderhoudsgelden gebruiken we in beginsel voor het reguliere en 'groot' onderhoud voor wegen en groen. Onderhouds- en vervangingsinvesteringen voor riolering dekken we uit het rioolfonds. Als gevolg van afstemming van onderhouds- of vervangingsmaatregelen is het mogelijk om structurele onderhoudsgelden aan te vullen met incidentele middelen op grond van investeringen of met middelen uit de rioolheffing. Ook andere interne en externe bronnen van financiering zijn mogelijk, bijvoorbeeld middelen uit de reserves of bijdragen van externe partijen.

Wegen

Het regulier onderhoud wordt aangepakt, zoals wordt aangegeven door het meerjaren onderhoudsprogramma, die jaarlijks wordt geactualiseerd. Binnen dit programma wordt eveneens rekening gehouden met een percentage voor onvoorziene omstandigheden en tegenvallers.

Bruggen

In 2016 hebben we het "Meerjaren onderhoudsprogramma" vastgesteld. Besloten is daarbij tot een nader onderzoek om de kwaliteit van de kunstwerken in kaart te brengen. Vooruitlopend hierop is besloten structureel € 50.000 toe te voegen aan het budget. Op basis van de resultaten van de aangekondigde inspectie en monitoring wordt in 2021 bevestigd in hoeverre deze verhoging toereikend is.

Rioleringen

In gemeente Tubbergen wordt gekozen voor meerjarig afschrijven. Afgelopen jaren is, conform het GRP 2013 - 2018

gewerkt met direct afboeken (ideaalcomplex).

In overleg met de accountant wordt dat in strijd geacht met de BBV regels en om die reden niet meer toegepast. Dit destijds nieuwe beleid is daarom losgelaten in het nu geldende GRP 2019-2024.

Er wordt nu gewerkt volgens onderstaande principes:

- • Investeringen zoals rioolvervanging, pompkelders en andere betonwerken worden geactiveerd en afgeschreven over 40 jaar.
- • Investeringen met kortere levensduurverwachting zoals relinen, pompen en elektronica worden geactiveerd en afgeschreven over 15 jaar.

Gebouwen

Voor het groot onderhoud van de gebouwen staat de reserve 'Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen' ter beschikking. Jaarlijks nemen burgemeester en wethouders besluiten over de geplande onderhoudswerkzaamheden en –kosten. In die zin gebruiken ze de meerjaren onderhoudsplanning ook als middel om verantwoording af te leggen over de onderhoudsstaat van de gemeentelijke gebouwen.

Financiering

Algemeen

De wet financiering decentrale overheden (fido) bevordert een solide financieringswijze bij openbare lichamen. Het doel hiervan is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte financiering (kasgeldlimiet) en regels voor lange financiering (renterisiconorm). Het onderscheid is gelegd bij 1 jaar.

Kasgeldlimiet en korte financiering

De kasgeldlimiet heeft als doel de financiële gevolgen van schommelingen in de rente op korte leningen (< 1 jaar) te beheersen. De limiet is bepaald op 8,5% van de totale begroting.

Een kasgeldlimiet van € 3,8 miljoen betekent dat Tubbergen in 2021 tot een bedrag van € 3,8 miljoen met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

Kasgeldlimiet	(bedragen x €1 mln.)
Begrotingstotaal 2021	44,4
Vastgesteld percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	3,8

Renterisiconorm en lange financiering

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het risico van een rentewijziging. Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Er mag dus maar 1/5^e deel van de totale begroting aan rentegevoeligheid onderhevig zijn.

Renterisiconorm	(bedragen x €1 mln.)
Begrotingstotaal 2021	44,4
Vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm	8,9
Renterisico: herfinanciering + renteherziening	1,4
Ruimte	7,5

In 2021 is er voldoende ruimte binnen de renterisiconorm.

Leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de geldleningen in 2021:

Leningen (opgenomen)		(bedragen x €1 mln.)
Beginstand per 1 januari 2021		4,6
Bij:	nieuwe leningen t.b.v. investeringen	0
Af:	reguliere aflossingen	1,4
	vervroegde aflossingen	0
Eindstand per 31 december 2021		3,2

Algemene ontwikkelingen

Geldleningen

In 2021 zullen geen renteherzieningen plaatsvinden. De reguliere aflossingen in 2021 zijn € 1,4 miljoen en de rentelasten €46.642.

Rentevisie, liquiditeit en schatkistbankieren

De gemeente Tubbergen heeft gekozen voor spreiding in de financieringsmogelijkheden. Door een actuele liquiditeitsplanning kan worden ingespeeld op eventuele tekorten of overschotten in de toekomst. Zo wordt door het aantrekken van langlopende geldleningen ingespeeld op eventuele liquiditeitstekorten voor de lange termijn. De rente voor langlopende geldleningen is op dit moment 0,19% (looptijd 15 jaar).

Eventuele voorziene tekorten op de korte termijn worden opgevangen door het aantrekken van 1 maands geldleningen. Het 1 maands rentetarief is op dit moment negatief. Dat betekent dat de gemeente bij het aantrekken van een kasgeldlening met een looptijd van 1 maand rente ontvangt.

Eventuele liquiditeitsoverschotten worden als gevolg van schatkistbankieren automatisch afgeroomd naar onze bankrekening bij het Ministerie. Dit levert niets op, het rentepercentage is op dit moment 0.

EMU Saldo

Het EMU saldo is in grote lijnen in de volgende tabel weergegeven:

	EMU saldo (x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1	Exploitatie saldo voor bestemming	1.835	-704	-2.214	-453	-306	-425
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-179	-145	-233	-249	-260	-131
3	Mutatie voorzieningen	100	-107	73	40	32	31
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	49	110	769	-91	-253	-226
5	Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
	EMU saldo	2.064	-776	-2.677	-73	239	-37

Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Het aangaan van banden met verbonden derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Het is een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren.

Op 25 februari 2019 heeft uw raad het Beleidskader verbonden partijen 2019 vastgesteld en kennisgenomen van de door ons college vastgestelde Spelregels bestuur en toezicht verbonden partijen. In het beleidskader zijn de volgende punten verder uitgewerkt:

1. Afwegingskader deelname verbonden partijen
2. Bestuurlijke rollen (eigenaar en opdrachtgever)
3. Toezicht op verbonden partijen
4. Informatievoorziening aan de raad

Door het vaststellen van het Beleidskader verbonden partijen 2019 beschikt de gemeente over een afwegingskader voor toekomstige besluitvorming over toe- en uittreden bij verbonden partijen. Daarnaast geeft dit beleidskader aan hoe de gemeente grip op verbonden partijen wil vormgeven en welke rollen de gemeente daarbij heeft.

Deze paragraaf is om twee redenen voor u van belang. Op de eerste plaats voeren verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf ook kan doen. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor u nog steeds een kader stellende en controlerende taak over bij die programma's. De tweede reden betreft de kosten - het budgettaire beslag- en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De risicoanalyse van de verbonden partijen is dit jaar voor de derde keer uitgevoerd met behulp van het pakket Naris Self Assessment. Hierbij werken we samen met de gemeente Almelo, Hengelo en Enschede.

De risico's voor de verbonden partijen worden geïnventariseerd met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragen worden samengevat in acht indicatoren, die gezamenlijk een beeld geven van het risicoprofiel. De indicatoren zijn: directie/bestuur, eigenaarsbelang, marktomgeving, flexibiliteit, contracten, opdrachtgeversrelatie, governance, control en kwaliteit. Het financieel belang is gebaseerd op een brede definitie. Dat betekent dat er onder meer rekening wordt gehouden met de exploitatiebijdrage, de boekwaarde van aandelen, dividenden, subsidies, afgenomen werkzaamheden en verstrekte leningen en garanties. De verbonden partijen waarbij de gemeente een groot financieel belang heeft en die een hoge risicoscore kennen, vormen een belangrijk risico voor de gemeente.

De ingevulde vragenlijsten hebben geleid tot de in de onderstaande grafieken opgenomen risicoscores. Hierbij is een onderscheid gemaakt in privaatrechtelijke en publiekrechtelijke verbonden partijen.

De verbonden partijen waarbij de gemeente Tubbergen betrokken is, worden hieronder beschreven.

Gemeenschappelijke regelingen

- Crematoria Twente

Vestigingsplaats

Enschede

Activiteiten

Het openbaar lichaam Crematoria Twente (OLCT) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de lijkbezorging. Deze taken zijn ondergebracht in Crematoria Twente / Oost- Nederland B.V.

Bestuurlijk belang

Het OLCT is een gemeenschappelijke regeling. Het college benoemt uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur (= wethouder Bekhuis-Groothuis).

Elk lid van het algemeen bestuur heeft één stem per 20.000 inwoners (of een gedeelte daarvan) van de gemeente die hij vertegenwoordigt, met dien verstande dat geen der individuele gemeentes zo veel stemmen kan hebben, dat zij zelfstandig een meerderheid kan vormen.

Financieel belang

De geraamde winstuitkering voor 2021 bedraagt € 0.

EV 31-12-2019: € 1.579.000; EV 1-1-2021: € 1.579.000; EV 31-12-2021: € 1.579.000

VV 31-12-2019: € 7.000; VV 1-1-2021: € 0; VV 31-12-2021: € 0

Resultaat 2021: € 17.000 negatief

Risico's

Financieel belang - Klein

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

13 Twentse en Achterhoekse gemeenten

Programma

Sociaal domein

- Noaberkracht Dinkelland Tubbergen

Vestigingsplaats

Denekamp

Activiteiten

In naam van de deelnemende bestuursorganen is de bedrijfsvoeringsorganisatie in ieder geval belast met:

- Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding;
- Uitvoering van het door de gemeentelijke bestuursorganen vastgestelde beleid;
- Inkoop en aanbesteding van opdrachten, voor zover het de bedrijfsvoering betreft;
- Uitvoering van door de rijksoverheid opgedragen medebewindstaken;
- Toezicht op en handhaving van de hiervoor genoemde uitvoering.

In eigen naam is de bedrijfsvoeringsorganisatie in ieder geval belast met:

- De bedrijfsvoering;
- Inkoop en aanbesteding van opdrachten voor de bedrijfsvoering.

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert uitsluitend taken uit voor bestuursorganen van Dinkelland en Tubbergen.

Bestuurlijk belang

De colleges van de gemeenten Dinkelland en Tubbergen vormen gezamenlijk het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. De beide burgemeesters zijn beide voorzitter van het bestuur. Beide gemeenten hebben 50% stemrecht in het bestuur. De gemeente Tubbergen draagt voor 43,65% bij aan de begroting.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 13.830.000.

EV 31-12-2019: € 4.314.000; EV 1-1-2021: € 2.437.000; EV 31-12-2021: € 1.920.000

VV 31-12-2019: € 5.376.000; VV 1-1-2021: € 3.829.000; VV 31-12-2021: € 3.528.000

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Groot

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Hoog

Deelnemende partijen

Gemeenten Tubbergen en Dinkelland

Programma's

Deze verbonden partij raakt alle basisprogramma's.

- Omgevingsdienst Twente

Vestigingsplaats

Almelo

Activiteiten

De Omgevingsdienst Twente voert in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie Overijssel de werkzaamheden m.b.t. vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en bodem uit.

Bestuurlijk belang

Het openbaar lichaam Omgevingsdienst Twente is een verplicht samenwerkingsverband van alle Twentse gemeenten en provincie Overijssel in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Het college benoemt uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur (= wethouder Volmerink). Ieder lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering één stem.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt volgens de vastgestelde begroting 2021 van de ODT € 344.000. In de deze vastgestelde begroting is (nog) geen rekening gehouden met de aanvullende bijdrage van € 183.000 zoals opgenomen in deze begroting 2021 gemeente Tubbergen

EV 31-12-2019: € 1.125.000; EV 1-1-2021: € 709.000; EV 31-12-2021: € 742.000

VV 31-12-2019: € 1.787.000; VV 1-1-2021: € 1.613.000; VV 31-12-2021: € 1.555.000

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Middel

Risicoscore - Groot

Toezicht regime - Hoog

Deelnemende partijen

Alle 14 Twentse gemeenten en provincie Overijssel

Programma's

Veiligheid, Milieu, Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

- Regio Twente

Vestigingsplaats

Enschede

Activiteiten

Regio Twente behartigt de (Twentse) belangen op de volgende terreinen:

* basispakket

a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;

- b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning;
- c. Sociaaleconomische structuurversterking;
- d. Recreatieve voorzieningen;
- e. Bovengemeentelijke belangenbehartiging;

* vrijwillige samenwerking

- f. Faciliteren, coördineren en afstemmen gemeentelijke aangelegenheden;
- g. Bedrijfsvoering.

Bestuurlijk belang

Het openbaar lichaam Regio Twente is een gemeenschappelijke regeling. Het college benoemt uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur (= burgemeester Haverkamp-Wenker). Een lid van het algemeen bestuur beschikt over één stem. Indien het gaat om de vaststelling van de begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening alsmede om besluiten over investeringen op basis van een gemeentelijke bijdrage beschikt een lid van het algemeen bestuur, behoudens de voorzitter, over het aantal stemmen dat wordt bepaald door het aantal inwoners van zijn gemeente bij aanvang van het kalenderjaar waarin de stemming plaatsvindt. De voorzitter beschikt in dat geval over één stem.

Binnen de Regio Twente zijn er 3 bestuurscommissies:

1. Publieke Gezondheid
2. Agenda van Twente
3. Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)

Wethouder Berning-Everlo is lid van de bestuurscommissies Publieke Gezondheid en OZJT. Wethouder Bekhuis-Groothuis is lid van de bestuurscommissie Agenda van Twente en van de auditcommissie.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 1.219.000.

EV 31-12-2019: € 9.999.000; EV 1-1-2021: € 9.992.000; EV 31-12-2021: € 10.030.000

VV 31-12-2019: € 24.480.000; VV 1-1-2021: € 18.136.000; VV 31-12-2021: € 20.537.000

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Groot

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Hoog

Deelnemende partijen

Alle 14 Twentse gemeenten.

Programma's

Bestuur & middelen, Veiligheid, Openbare ruimte & mobiliteit, Economie, Cultuur & recreatie, Sociaal domein, Milieu, Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening.

- Soweco

Vestigingsplaats

Almelo

Activiteiten

Soweco N.V. voert in opdracht van het openbaar lichaam Soweco de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit.

Bestuurlijk belang

Het openbaar lichaam Soweco is een gemeenschappelijke regeling. Ieder college benoemt uit zijn midden 2 collegeleden in het algemeen bestuur van Soweco (= wethouder Berning-Everlo en wethouder Bekhuis-Groothuis). Wethouder Berning-Everlo is tevens lid van het dagelijks bestuur.

Financieel belang

De geraamde exploitatiebijdrage voor 2021 bedraagt € 449.000.

EV 31-12-2019: € 2.592.000; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.

VV 31-12-2019: € 6.744.000; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Groot

Risicoscore - Groot

Toezicht regime - Hoog

Deelnemende partijen

Gemeenten Tubbergen, Twenterand, Almelo, Wierden, Hellendoorn en Rijssen-Holten

Programma's

Sociaal domein, Openbare ruimte & mobiliteit

- Stadsbank Oost Nederland

Vestigingsplaats

Enschede

Activiteiten

De Stadsbank Oost Nederland is een intergemeentelijke kredietbank die zich voor ingezetenen van de deelnemende gemeenten op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze bezighoudt met kredietverstrekking, budgetbeheer, schuldhulpverlening, preventie en voorlichting.

Bestuurlijk belang

Het openbaar lichaam Stadsbank Oost Nederland is een gemeenschappelijke regeling. Het college benoemt uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur (= wethouder Berning-Everlo). Elk lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering één stem.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 77.000.

EV 31-12-2019: € 1.696.000; EV 1-1-2021: € 1.082.000; EV 31-12-2021: € 1.294.000

VV 31-12-2019: € 14.616.000; VV 1-1-2021: € 14.817.000; VV 31-12-2021: € 14.572.000

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Klein

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

22 Twentse en Achterhoekse gemeenten

Programma's

Sociaal domein

- Veiligheidsregio Twente

Vestigingsplaats

Enschede

Activiteiten

Veiligheidsregio Twente heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.

De verplichting tot instelling van en deelname aan een veiligheidsregio vloeit rechtstreeks voort uit de Wet veiligheidsregio's.

Bestuurlijk belang

Het openbaar lichaam Veiligheidsregio Twente is een verplicht samenwerkingsverband van alle 14 Twentse gemeenten in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Op grond van artikel 11 van

de Wet veiligheidsregio's vormen de burgemeesters van de deelnemende gemeenten het algemeen bestuur.

Elk lid van het algemeen bestuur beschikt in de vergadering over één stem. Indien het gaat om de vaststelling van de begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening, beschikt een lid van het algemeen bestuur over het aantal stemmen dat is bepaald door het aantal inwoners van zijn gemeente bij aanvang van het kalenderjaar waarin de stemming plaatsvindt.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 1.624.000.

EV 31-12-2019: € 2.146.000; EV 1-1-2021: € 2.439.000; EV 31-12-2021: € 2.579.000

VV 31-12-2019: € 55.268.000; VV 1-1-2021: € 53.827.000; VV 31-12-2021: € 62.055.000

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - Groot

Risicoscore - Groot

Toezicht regime - Hoog

Deelnemende partijen

Alle 14 Twentse gemeenten

Programma

Veiligheid

Coöperaties en vennootschappen

- BNG

Vestigingsplaats

Den Haag

Activiteiten

De BNG heeft ten doel de uitoefening van het bedrijf van bankier voor overheden.

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).

Tubbergen bezit 30.000 aandelen (0,05387%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2021 bedraagt € 40.000.

EV 31-12-2019: € 4,9 miljard; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.

VV 31-12-2019: € 144,8 miljard; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.

Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Middel

Risicoscore - Laag

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

De aandelen zijn voor de helft in handen van de Staat en voor de andere helft in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

Programma

Bestuur & middelen

- CBL Vennootschap B.V.

Deze vennootschap is in 2020 geliquideerd.

- Cogas

Vestigingsplaats

Almelo

Activiteiten

Cogas voorziet onder meer in de behoefte aan openbare nutsvoorzieningen in de gemeenten die in de vennootschap deelnemen en in haar concessie- en machtigingsgebieden. Tubbergen valt onder het verzorgingsgebied van Cogas.

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).
Tubbergen bezit 293 aandelen (5,75%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2021 bedraagt € 586.000.
EV 31-12-2019: € 180,5 miljoen; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.
VV 31-12-2019: € 95,3 miljoen; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.
Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Middel

Risicoscore - Laag

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

De aandelen zijn in handen van 9 Overijsselse gemeenten.

Programma

Bestuur & middelen

- CSV Amsterdam B.V.

Activiteiten

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Daarna zal de vennootschap kunnen worden geliquideerd.

Bestuurlijk belang

N.v.t.

Financieel belang

EV 31-12-2019: € 452.000; EV 1-1-2021: € 375.000; EV 31-12-2021: € 300.000
VV 31-12-2019: € 84.000; VV 1-1-2021: € 0; VV 31-12-2021: € 0
Resultaat 2021: € 75.000 negatief

Risico's

Financieel belang - n.v.t.

Risicoscore - n.v.t.

Toezicht regime - n.v.t.

Deelnemende partijen

Alle voormalig aandeelhouders van Essent

Programma

Bestuur & middelen

- Enexis Holding N.V.

Vestigingsplaats

Den Bosch

Activiteiten

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland, waaronder Overijssel. Tubbergen valt onder het verzorgingsgebied van Enexis.

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).
Tubbergen bezit 32.331 aandelen (0,02%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2021 bedraagt € 21.000.
EV 31-12-2019: € 4,1 miljard; EV 1-1-2021: € 4,1 miljard; EV 31-12-2021: € 4,1 miljard
VV 31-12-2019: € 4,1 miljard; VV 1-1-2021: € 4,4 miljard; VV 31-12-2021: € 4,4 miljard
Resultaat 2021: € 100 miljoen

Risico's

Financieel belang - Middel

Risicoscore - Laag

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

De aandelen zijn in handen van 5 provincies en 88 gemeenten.

Programma

Bestuur & middelen

- NV ROVA Holding

Vestigingsplaats

Zwolle

Activiteiten

ROVA verzorgt voor gemeenten alle publieke taken die voortkomen uit de gemeentelijke zorgplicht voor huishoudelijk afval (afvalinzameling en verwerking, beheer inzamelmiddelen).

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).
Tubbergen bezit 260 aandelen (7,67%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2021 bedraagt € 65.000.
EV 31-12-2019: € 38.203.000; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.
VV 31-12-2019: € 51.447.000; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.
Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Groot

Risicoscore - Laag

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

23 gemeenten

Programma

Milieu

- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Activiteiten

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de

vennootschap is sindsdien in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd. De vennootschap zal naar verwachting in 2021 worden geliquideerd.

Bestuurlijk belang

N.v.t.

Financieel belang

EV 31-12-2019: 1.590.000; EV 1-1-2021: € 1.590.000; EV 31-12-2021: € 0

VV 31-12-2019: € 455.000; EV 1-1-2021: € 0; VV 31-12-2021: € 0

Resultaat 2021: € 0

Risico's

Financieel belang - n.v.t.

Risicoscore - n.v.t.

Toezicht regime - n.v.t.

Deelnemende partijen

Alle voormalig aandeelhouders van Essent

Programma

Bestuur & middelen

- Twence B.V.

Vestigingsplaats

Hengelo

Activiteiten

Twence B.V. is het afvalverwerkingsbedrijf dat al het huishoudelijke afval en veel van het bedrijfsafval binnen de regio Twente verwerkt. De oorspronkelijke overweging voor Regio Twente om in Twence B.V. deel te nemen was om in regionaal verband bedrijfs- en huisafval te verwerken waarbij de schaalgrootte zou resulteren in voor inwoners (en bedrijven) acceptabele tarieven.

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).

Tubbergen bezit 27.643 aandelen (= 3,26%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2020 bedraagt €148.500. Daarnaast is nog een borgstellingsvergoeding geraamd van €54.900.

EV 31-12-2019: € 138,0 miljoen; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.

VV 31-12-2019: € 148,4 miljoen; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.

Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Klein

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

14 Twentse gemeenten en de gemeente Berkelland

Programma

Milieu

- Verkoop Vennootschap B.V.

Deze vennootschap is in 2020 geliquideerd.

- Vordering op Enexis B.V.
Deze vennootschap is in 2020 geliquideerd.

- Wadinko
Vestigingsplaats
Zwolle

Activiteiten

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid - en daarmee de werkgelegenheid - wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe.

Bestuurlijk belang

Het college benoemt uit zijn midden een vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (= wethouder Bekhuis-Groothuis).
Tubbergen bezit 45 aandelen (= 1,884%).

Financieel belang

De geraamde dividenduitkering voor 2021 bedraagt € 22.500.
EV 31-12-2019: 68,9 miljoen; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.
VV 31-12-2019: € 1,6 miljoen; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.
Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Klein
Risicoscore - Groot
Toezicht regime - Gemiddeld

Deelnemende partijen

24 gemeenten en provincie Overijssel

Programma

Bestuur & middelen

Overige verbonden partijen

- Euregio
Vestigingsplaats
Gronau (Duitsland)

Activiteiten

Alles wat de EUREGIO doet, heeft in feite maar één doel. De sterke deelregio's moeten tot "één" verzorgingsgebied samengroeien, tot een geïntegreerde en sterke regio om te leven en te werken. Een regio waarin de grens geen scheidende en belemmerende effecten meer heeft. Het gaat erom, de economische kracht en de levenskwaliteit in de regio te verhogen en de integratie van het gebied verder te verbeteren.

Bestuurlijk belang

De EUREGIO is een Nederlands-Duitse Gemeenschappelijke regeling met een speciale binationale structuur. Deze zorgt ervoor dat de belangen van de Nederlandse en Duitse leden gelijk vertegenwoordigd zijn. De Raad telt 42 Duitse en 42 Nederlandse leden en is het politieke orgaan van de EUREGIO. De 84 stemgerechtigde leden worden benoemd op basis van een politiek-regionale verdeelsleutel. Daarbij wordt binnen het Duitse en Nederlandse gebied rekening gehouden met de bevolkingscijfers. De in de EUREGIORaad vertegenwoordigde partijen vormen grensoverschrijdende fracties. Tubbergen wordt vertegenwoordigd door wethouder Bekhuis-Groothuis. en raadslid Lentferink.

Financieel belang

De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt € 6.000.
EV 31-12-2019: n.n.b.; EV 1-1-2021: n.n.b.; EV 31-12-2021: n.n.b.
VV 31-12-2019: n.n.b.; VV 1-1-2021: n.n.b.; VV 31-12-2021: n.n.b.

Resultaat 2021: n.n.b.

Risico's

Financieel belang - Klein

Risicoscore - Middel

Toezicht regime - Laag

Deelnemende partijen

42 Duitse en 42 Nederlandse leden

Programma

Bestuur & middelen

Grondbeleid

Algemeen

Tot 1 september 2020 zijn 10 woningbouwkavels verkocht van de geprognosticeerde 10 stuks. Daarnaast is nog 1 kavel in optie en 1 kavel is tijdelijk uit de verkoop gehaald. Dit betekent dat er momenteel geen bouwkavels vrij beschikbaar zijn.

Grondbeleid

De Raad heeft op 13 juli 2016 een nieuwe Nota Grondbeleid vastgesteld:

- *Conform het provinciaal beleid mag Tubbergen bouwen voor lokale (eigen) behoefte en zijn definitieve afspraken gemaakt over een verschuiving van uitbreiding naar inbreiding.*
- *In het kader van de prestatieafspraken met de Provincie Overijssel zijn afspraken gemaakt over het aantal woningen dat Tubbergen tot 2020 mag realiseren.*
- *Het grondbeleid is ondersteunend aan de behoeftes uit de prestatieafspraken op de terreinen van volkshuisvesting en bedrijventerreinen.*

Het grondbeleid van de gemeente is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. De nota grondbeleid is een belangrijk kader waarmee sturing kan worden gegeven aan de beleidsdoelstellingen volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en economie.

De complexen in 2020 en verder

Complexen in exploitatie

Dit overzicht heeft betrekking op de complexen waarvoor de Raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. Bij de vaststelling van de jaarrekening over 2019 zijn daarnaast de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld. Hierin zijn per jaarschijf de te verwachten kosten en opbrengsten in beeld gebracht. Per complex is een faseringsschema voor de nog te realiseren kosten en opbrengsten voor de komende jaren opgesteld en de grondprijzen uit de vastgestelde grondprijzbrief 2020 opgenomen. De fasering van de te verwachten opbrengsten is in lijn gebracht met het vastgestelde woningbouwprogramma, de te verwachten marktomstandigheden en de grondprijzen van 2020.

Bouwgrondverkopen

Woningbouw

Voor 2021 verwachten we 11 woningbouwkavels te verkopen. Hierbij gaan we ervan uit dat de plannen Hutten 2 (27 kavels) en Peddemors (3 kavels) eind 2020 uiterlijk begin 2021 op de markt komen.

Bedrijventerreinen

De gemeente Tubbergen koopt niet proactief gronden aan voor bedrijventerreinen. Waar mogelijk treden wij faciliterend op.

Financiële situatie

Doordat in de diverse woningbouwplannen bouwkavels worden verkocht, blijven de bijbehorende grondexploitaties inkomsten genereren. Dit heeft een positief effect op de boekwaarde. Deze zal verder gaan afnemen. Alle risico's van de grondexploitatie zijn meegenomen in het risicoprofiel. Wij verwijzen u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Actuele ontwikkelingen

Ondanks het corona virus en de gevolgen daarvan blijft de belangstelling voor woningbouwkavels onverminderd groot. Gevolg is dat de voorraad woningbouwkavels op is. Er is een toename van particuliere plannen die ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Naar verwachting zullen in 2021 kavels beschikbaar komen in de plannen Hutten 2 en Peddemors. Tevens zullen we naar verwachting een procedure opstarten voor de kernen Geesteren en Fleringen. In het kader van het te voeren grondbeleid zijn we vanaf 2020 actief in een aantal kernen.

Actieve marktbenadering

Dit doen we met onze nieuwe website kavelsintubbergen.nl en de woonbeurs. En we blijven open staan voor nieuwe ontwikkelingen op en uit de markt. Te denken valt aan collectief particulier opdrachtgeverschap, projectmatige bouw, sociale woningbouw, duurzaam bouwen etc.

Bedrijfsvoering

Voor de gemeenten Dinkelland en Tubbergen is de bedrijfsvoering binnen Noaberkracht georganiseerd. De begroting 2021 van Noaberkracht is door beide gemeenteraden vastgesteld. Noaberkracht ondersteunt Dinkelland en Tubbergen in het streven naar een vitale en zelfredzame samenleving. Noaberkracht heeft een focus op resultaat (de goede dingen goed doen). Daarom is het belangrijk dat Noaberkracht een wendbare organisatie blijft, die snel kan inspelen op veranderingen in de samenleving.

Rechtmatigheidsverantwoording

Door een komende wetswijziging zal het college naar waarschijnlijkheid vanaf boekjaar 2021 zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven in de jaarrekening. Op dit moment verstrekt externe accountant Eshuis een controleverklaring met een oordeel inzake de getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van de gemeente. De externe accountant Eshuis geeft vanaf boekjaar 2021 een controleverklaring af met alleen nog een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording door het college die in de jaarrekening 2021 wordt opgenomen.

In januari 2020 heeft de commissie BBV een modelmededeling van de rechtmatigheidsverantwoording plus een toelichting op haar site gepubliceerd. De commissie Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft in maart 2020 een notitie uitgebracht die meer invulling geeft aan de praktische uitwerking van de rechtmatigheidsverantwoording. Inmiddels zijn intern de voorbereidingen gestart zodat het college in 2021 in staat is om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven in de jaarrekening. Ook is er op 5 oktober 2020 over dit onderwerp een presentatie verzorgd aan de auditcommissie van de raad.

Financiële begroting

Overzicht baten en lasten

Bedragen * € 1000	Rekening 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024				
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo		
Maatschappelijk akkoord Tubbergen																				
Ambitie kernagenda's	74	-69	143	V	430	374	56	V				V				V			V	
Ambitie samen redzaam, gezond meedoen	77	77	0	V	241	263	-22	N	237	259	-22	N	0	22	-22	N	0	23	-23	N
Ambitie leren en talent		19	-19	N	11	11	0	V				V				V			V	
Ambitie werk aan de winkel	272	293	-22	N	532	620	-87	N	40	127	-87	N	0	89	-89	N	0	90	-90	N
Ambitie bereikbaar en aantrekkelijk	30	80	-50	N	94	112	-18	N	170	188	-18	N	0	19	-19	N	0	19	-19	N
Ambitie duurzaam leven	328	462	-135	N	1.310	1.575	-265	N	288	507	-219	N	90	313	-223	N	0	225	-225	N
Ambitie participatieprocessen	154	496	-343	N	485	997	-512	N		513	-513	N		522	-522	N		528	-528	N
Maatschappelijk akkoord Tubbergen - Totaal	934	1.359	-425	N	3.103	3.952	-848	N	735	1.595	-860	N	90	965	-875	N	0	885	-885	N
Basisbegroting																				
Bestuur en middelen	35.018	10.578	24.439	V	36.583	9.904	26.679	V	34.898	7.576	27.323	V	35.251	7.928	27.323	V	35.577	8.308	27.269	V
Dienstverlening en burgerzaken	248	568	-320	N	244	606	-361	N	283	667	-385	N	268	659	-392	N	276	701	-425	N
Veiligheid	18	2.783	-2.765	N	16	3.010	-2.994	N	158	3.173	-3.015	N	18	3.092	-3.074	N	18	3.131	-3.113	N
Openbare ruimte en mobiliteit	2.655	5.528	-2.873	N	2.518	5.574	-3.056	N	2.767	6.016	-3.249	N	2.524	5.807	-3.283	N	2.432	5.837	-3.404	N
Economie	295	354	-59	N	462	531	-69	N	425	484	-59	N	297	358	-62	N	297	360	-63	N
Onderwijs	69	1.775	-1.706	N	70	1.752	-1.683	N	70	1.894	-1.824	N	70	2.097	-2.028	N	70	2.088	-2.018	N
Sport en accommodaties	117	1.315	-1.198	N	195	1.401	-1.206	N	256	1.488	-1.232	N	214	1.446	-1.232	N	181	1.419	-1.238	N
Cultuur en recreatie	29	727	-698	N	72	794	-722	N	11	752	-741	N	13	761	-749	N	6	762	-756	N
Sociaal domein	3.609	17.402	-13.792	N	6.459	21.379	-14.920	N	2.517	17.651	-15.134	N	2.567	17.454	-14.887	N	2.621	17.293	-14.672	N
Milieu	1.446	1.346	99	V	1.468	1.386	82	V	1.362	1.241	121	V	1.365	1.241	123	V	1.366	1.243	123	V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	3.537	4.239	-703	N	2.067	2.968	-901	N	929	1.851	-922	N	1.530	2.515	-984	N	983	1.981	-998	N
Basisbegroting - Totaal	47.040	46.616	424	V	50.154	49.305	848	V	43.675	42.793	882	V	44.116	43.359	757	V	43.827	43.122	705	V
Totaal	47.973	47.974	-1	N	53.257	53.257	0	V	44.410	44.387	23	V	44.206	44.324	-118	N	43.827	44.007	-180	N

Overzicht baten en lasten per programma exclusief mutaties reserves

Programmaplan zonder overhead bedragen * € 1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma's Maatschappelijk akkoord Tubbergen						
Ambitie kernagenda's	143 V	56 V	V	V	V	V
Ambitie samen redzaam, gezond meedoen	-77 N	-237 N	-259 N	-22 N	-23 N	-23 N
Ambitie leren en talent	-19 N	-11 N	V	V	V	V
Ambitie werk aan de winkel	-234 N	-248 N	-127 N	-89 N	-90 N	-91 N
Ambitie bereikbaar en aantrekkelijk	-65 N	-93 N	-188 N	-19 N	-19 N	-19 N
Ambitie duurzaam leven	-338 N	-1.445 N	-507 N	-313 N	-225 N	-228 N
Ambitie participatieprocessen	-496 N	-982 N	-513 N	-522 N	-528 N	-534 N
Programma's	-1.087 N	-2.960 N	-1.595 N	-965 N	-885 N	-895 N
Maatschappelijk akkoord Tubbergen - Totaal						
Programma's Basisbegroting						
Bestuur en middelen	-3.266 N	-2.505 N	-2.580 N	-2.810 N	-3.124 N	-3.915 N
1. Lokale heffingen	3.983 V	4.213 V	4.298 V	4.384 V	4.471 V	4.560 V
2. Algemene uitkeringen	27.219 V	28.226 V	28.903 V	29.633 V	29.990 V	30.379 V
3. Dividend	1.113 V	1.017 V	936 V	881 V	881 V	881 V
4. Saldo financieringsfunctie	156 V	328 V	385 V	350 V	328 V	278 V
5. Overhead	-5.120 N	-4.761 N	-5.064 N	-5.153 N	-5.197 N	-5.262 N
6. Vennootschapsbelasting	-85 N	V	V	V	V	V
7. Onvoorzien	V	-20 N	-20 N	-20 N	-20 N	-20 N
Dienstverlening en burgerzaken	-320 N	-361 N	-385 N	-392 N	-425 N	-430 N
Veiligheid	-2.765 N	-2.994 N	-3.155 N	-3.074 N	-3.113 N	-3.122 N
Openbare ruimte en mobiliteit	-3.168 N	-3.236 N	-3.696 N	-3.478 N	-3.500 N	-3.508 N
Economie	-76 N	-59 N	-218 N	-93 N	-94 N	-65 N
Onderwijs	-1.706 N	-1.683 N	-1.824 N	-2.028 N	-2.018 N	-2.013 N
Sport en accommodaties	-1.210 N	-1.251 N	-1.341 N	-1.322 N	-1.290 N	-1.146 N
Cultuur en recreatie	-705 N	-737 N	-752 N	-761 N	-762 N	-779 N
Sociaal domein	-14.174 N	-14.968 N	-15.134 N	-14.887 N	-14.672 N	-14.491 N
Milieu	99 V	82 V	121 V	123 V	123 V	123 V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-536 N	-1.475 N	-1.093 N	-842 N	-998 N	-1.000 N
Programma's Basisbegroting - Totaal	-561 N	-183 N	-620 N	512 V	579 V	470 V
Programma's Mutaties reserves - Totaal	1.647 V	3.143 V	2.237 V	335 V	126 V	431 V
Resultaat	-1 N	0 V	23 V	-118 N	-180 N	6 V

Overzicht van baten en lasten per programma

Bedragen * € 1000								
Ambitie kernagenda's								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten								
Saldo van baten en lasten		V		V		V		V
Mutatie reserve beschikking								
Reservemutatie		V		V		V		V
Resultaat		V		V		V		V
Ambitie samen redzaam, gezond meedoen								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten		-259		-22		-23		-23
Saldo van baten en lasten		-259 N		-22 N		-23 N		-23 N
Mutatie reserve beschikking		237		0		0		0
Reservemutatie		237 V		0 V		0 V		0 V
Resultaat		-22 N		-22 N		-23 N		-23 N
Ambitie leren en talent								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Lasten								
Saldo van baten en lasten		V		V		V		V
Mutatie reserve beschikking								
Reservemutatie		V		V		V		V
Resultaat		V		V		V		V
Ambitie werk aan de winkel								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten		-127		-89		-90		-91
Saldo van baten en lasten		-127 N		-89 N		-90 N		-91 N
Mutatie reserve beschikking		40		0		0		0
Reservemutatie		40 V		0 V		0 V		0 V
Resultaat		-87 N		-89 N		-90 N		-91 N
Ambitie bereikbaar en aantrekkelijk								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten		-188		-19		-19		-19
Saldo van baten en lasten		-188 N		-19 N		-19 N		-19 N
Mutatie reserve beschikking		170		0		0		0
Reservemutatie		170 V		0 V		0 V		0 V
Resultaat		-18 N		-19 N		-19 N		-19 N
Ambitie duurzaam leven								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten		-507		-313		-225		-228
Saldo van baten en lasten		-507 N		-313 N		-225 N		-228 N
Mutatie reserve beschikking		288		90		0		0
Mutatie reserve toevoeging								
Reservemutatie		288 V		90 V		0 V		0 V
Resultaat		-219 N		-223 N		-225 N		-228 N
Ambitie participatieprocessen								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten								
Lasten		-513		-522		-528		-534
Saldo van baten en lasten		-513 N		-522 N		-528 N		-534 N
Mutatie reserve beschikking								
Reservemutatie		V		V		V		V
Resultaat		-513 N		-522 N		-528 N		-534 N
Bestuur en middelen								
	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Baten		34.308		35.068		35.512		35.989

Lasten	-7.451	-7.803	-8.183	-9.089
Saldo van baten en lasten	26.857 V	27.265 V	27.328 V	26.900 V
Mutatie reserve beschikking	590	183	65	386
Mutatie reserve toevoeging	-125	-125	-125	-125
Reservemutatie	465 V	58 V	-60 N	261 V
Resultaat	27.323 V	27.323 V	27.269 V	27.161 V
Dienstverlening en burgerzaken				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	283	268	276	276
Lasten	-667	-659	-701	-706
Saldo van baten en lasten	-385 N	-392 N	-425 N	-430 N
Resultaat	-385 N	-392 N	-425 N	-430 N
Veiligheid				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	18	18	18	18
Lasten	-3.173	-3.092	-3.131	-3.140
Saldo van baten en lasten	-3.155 N	-3.074 N	-3.113 N	-3.122 N
Mutatie reserve beschikking	140	0	0	0
Reservemutatie	140 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-3.015 N	-3.074 N	-3.113 N	-3.122 N
Openbare ruimte en mobiliteit				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.320	2.328	2.337	2.345
Lasten	-6.016	-5.807	-5.837	-5.853
Saldo van baten en lasten	-3.696 N	-3.478 N	-3.500 N	-3.508 N
Mutatie reserve beschikking	448	196	96	96
Reservemutatie	448 V	196 V	96 V	96 V
Resultaat	-3.249 N	-3.283 N	-3.404 N	-3.412 N
Economie				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	265	265	265	265
Lasten	-484	-358	-360	-330
Saldo van baten en lasten	-218 N	-93 N	-94 N	-65 N
Mutatie reserve beschikking	159	31	31	0
Mutatie reserve toevoeging	0	0	0	0
Reservemutatie	159 V	31 V	31 V	0 V
Resultaat	-59 N	-62 N	-63 N	-65 N
Onderwijs				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	70	70	70	70
Lasten	-1.894	-2.097	-2.088	-2.082
Saldo van baten en lasten	-1.824 N	-2.028 N	-2.018 N	-2.013 N
Resultaat	-1.824 N	-2.028 N	-2.018 N	-2.013 N
Sport en accommodaties				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	148	124	129	131
Lasten	-1.488	-1.446	-1.419	-1.277
Saldo van baten en lasten	-1.341 N	-1.322 N	-1.290 N	-1.146 N
Mutatie reserve beschikking	109	90	53	59
Reservemutatie	109 V	90 V	53 V	59 V
Resultaat	-1.232 N	-1.232 N	-1.238 N	-1.087 N
Cultuur en recreatie				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Lasten	-752	-761	-762	-779
Saldo van baten en lasten	-752 N	-761 N	-762 N	-779 N
Mutatie reserve beschikking	11	13	6	16
Reservemutatie	11 V	13 V	6 V	16 V
Resultaat	-741 N	-749 N	-756 N	-764 N
Sociaal domein				
	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.517	2.567	2.621	2.677
Lasten	-17.651	-17.454	-17.293	-17.168
Saldo van baten en lasten	-15.134 N	-14.887 N	-14.672 N	-14.491 N
Mutatie reserve beschikking				

Reservemutatie		V		V		V		V
Resultaat	-15.134	N	-14.887	N	-14.672	N	-14.491	N
Milieu								
	Begroting		Begroting		Begroting		Begroting	
	2021		2022		2023		2024	
Baten	1.362		1.365		1.366		1.358	
Lasten	-1.241		-1.241		-1.243		-1.235	
Saldo van baten en lasten	121	V	123	V	123	V	123	V
Resultaat	121	V	123	V	123	V	123	V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening								
	Begroting		Begroting		Begroting		Begroting	
	2021		2022		2023		2024	
Baten	929		1.530		983		1.064	
Lasten	-2.022		-2.372		-1.981		-2.064	
Saldo van baten en lasten	-1.093	N	-842	N	-998	N	-1.000	N
Mutatie reserve beschikking								
Mutatie reserve toevoeging	170		-142		0		0	
Reservemutatie	170	V	-142	N	0	V	0	V
Resultaat	-922	N	-984	N	-998	N	-1.000	N
Geheel - Totaal	23	V	-118	N	-180	N	6	V

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen * € 1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lokale heffingen						
Afvalstoffenheffing	1.002	1.000	1.097	1.097	1.097	1.097
Baatbelasting	1	0				
Forensenbelasting	51	51	51	51	51	51
O.Z.B. niet-woningen eigenaren	1.061	1.125	1.143	1.165	1.189	1.212
O.Z.B. niet-woningen gebruikers	616	658	664	677	691	704
O.Z.B. woningen eigenaren	2.287	2.418	2.476	2.525	2.576	2.627
Reclamebelasting	51	51	51	51	51	51
Rioolheffing	1.972	1.994	2.002	2.010	2.018	2.026
Toeristenbelasting	213	195	211	211	211	211
Lokale heffingen - Totaal	7.253	7.492	7.695	7.788	7.883	7.980
Gemeentefonds						
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	27.233	28.234	28.910	29.641	29.998	30.386
3D Integratie-uitkering Sociaal Domein, Wmo						
Gemeentefonds - Totaal	27.233	28.234	28.910	29.641	29.998	30.386
Dividenden						
Dividend en andere inkomsten uit beleggingen	1.113	1.017	938	883	883	883
Dividenden - Totaal	1.113	1.017	938	883	883	883
Financieringsfunctie						
Financiering d.m.v. kortlopende leningen < 1 jaar						
Financiering d.m.v. langlopende leningen > 1 jaar	26	27	18	16	16	16
Financiering d.m.v. eigen financieringsmiddelen	12					
Financieringsfunctie - Totaal	37	27	18	16	16	16
Totaal	35.637	36.770	37.560	38.328	38.780	39.265

Staat van incidentele baten en lasten

	Mutaties baten	lasten	Reserve toevoegingen	Reserve beschikkingen	Resultaat na bestemming
Grondexploitatie					
2021	-170			-170	0
2022	142			142	0
2023	0			0	0
2024	0			0	0
Mutaties reserves onderling					
2021	2.076	2.076	2.076	2.076	0
2022	90	90	90	90	0
2023	0	0	0	0	0
2024	0	0	0	0	0
Subsidie toeristisch glinstering Gemeente Tubbergen					
2021		31		31	0
2022		31		31	0
2023		31		31	0
2024		0		0	0
MOP 2019-2023					
2021	125	67	125	67	0
2022	125	52	125	52	0
2023	125	120	125	120	0
2024	125	456	125	456	0
NOT energieloket					
2021		40		40	0
2022		40		40	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Boekwaarde gemeentehuis					
2021		409		409	0
2022		0		0	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Planmatig onderhoud openbare ruimte					
2021		100		100	0
2022		100		100	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Agenda van Twente					
2021		160		160	0
2022		160		160	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Samenwerking NOT					
2021		50		50	0
2022		50		50	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Uitvoeringsplan KOG					
2021		252		252	0
2022		0		0	0
2023		0		0	0
2024		0		0	0
Uitvoering lokaal sportakkoord					
2021	20	20		0	0
2022	0	0		0	0
2023	0	0		0	0
2024	0	0		0	0
Handhaving					
2021		140		140	0
2022		0		0	0
2023		0		0	0

2024	0	0	0	0
OZB maatschappelijk vastgoed				
2021	70	70	70	0
2022	70	70	70	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Ruilverkaveling / boerenopstand				
2021	100	100	100	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Special Olympics Nationale Spelen (SONS)				
2021	28	28	28	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
POH GGZ				
2021	150	150	150	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Duurzaamheid				
2021	198	198	198	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Lijn 1 uitvoeringsplan sociaal domein				
2021	47	47	47	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Lijn 2 uitvoeringsplan sociaal domein				
2021	40	40	40	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
MAT Albergen - centrumplein				
2021	40	40	40	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Leader				
2021	170	170	170	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0
2024	0	0	0	0
Totaal 2021	2.051	4.188	2.031	4.168
Totaal 2022	357	592	357	592
Totaal 2023	125	151	125	151
Totaal 2024	125	456	125	456

Structureel begrotingssaldo Tubbergen

	Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
<i>(bedragen * € 1.000)</i>								
Saldo van baten en lasten	-2.214	N	-453	N	-306	N	-425	V
Mutatie reserves	2.237	V	335	V	126	V	431	V
Begrotingssaldo na bestemming	23	N	-118	N	-180	N	6	N
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	0	V	0	V	0	V	0	V
Structureel begroting saldo	23	N	-118	N	-180	N	6	N

Meerjarenbalans

Balans per 31 december	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	195	180	165	152	138	124
Materiële vaste activa	28.729	35.882	35.664	35.429	35.182	35.066
Financiële vaste activa	2.569	1.679	1.493	1.481	1.470	1.458
Vorraden	-618	-659	110	19	-234	-461
Uitzettingen looptijd korter dan 1 jaar	11.667	12.387	12.387	12.387	12.387	12.387
Liquide middelen	229	235	235	235	235	235
Overlopende activa	349	359	359	359	359	359
Totaal activa	43.120	50.063	50.413	50.061	49.537	49.168
Balans per 31 december						
	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Reserves						
Algemene reserve	4.543	5.097	3.280	3.445	3.327	3.147
Bestemmingsreserves	18.745	12.027	16.761	16.283	16.157	15.727
Gerealiseerd resultaat	2.396	-280	23	-118	-180	6
	25.684	16.844	20.064	19.610	19.304	18.880
Voorzieningen						
Verplichtingen, verliezen en risico's	2.713	2.598	2.834	2.941	3.041	3.132
Door derden beklemde middelen	1.034	1.155	1.279	1.279	1.279	1.279
Toekomstige verplichtingen	602	654	367	300	232	172
	4.349	4.407	4.480	4.520	4.552	4.583
Vaste schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer	5.967	4.608	3.250	2.792	2.333	2.000
Totaal vlottende passiva	7.119	24.204	22.619	23.139	23.347	23.705
Totaal passiva	43.119	50.063	50.413	50.061	49.536	49.168

Overzicht taakvelden

Taak velden	* € 1000	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0.1	Bestuur	-1.671 N	-1.670 N	-1.688 N	-1.544 N	-1.560 N
0.10	Mutaties reserves	3.460 V	2.237 V	335 V	126 V	431 V
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-54 N	0 V	0 V	0 V	0 V
0.2	Burgerzaken	-361 N	-385 N	-392 N	-425 N	-430 N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-101 N	-562 N	-333 N	-373 N	-686 N
0.4	Overhead	-4.761 N	-5.070 N	-5.158 N	-5.203 N	-5.268 N
0.5	Treasury	1.345 V	1.320 V	1.231 V	1.209 V	1.159 V
0.61	OZB woningen	2.256 V	2.335 V	2.383 V	2.432 V	2.482 V
0.62	OZB niet-woningen	1.707 V	1.717 V	1.752 V	1.788 V	1.825 V
0.64	Belastingen overig	29 V	21 V	20 V	20 V	20 V
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	28.226 V	28.903 V	29.633 V	29.990 V	30.379 V
0.8	Overige baten en lasten	-479 N	-136 N	-574 N	-990 N	-1.450 N
0.9	Vennootschapsbelasting	V	V	V	V	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-1.631 N	-1.670 N	-1.716 N	-1.746 N	-1.746 N
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.363 N	-1.485 N	-1.358 N	-1.367 N	-1.376 N
2.1	Verkeer en vervoer	-2.687 N	-2.800 N	-2.828 N	-2.845 N	-2.850 N
2.2	Parkeren	-18 N	-27 N	-27 N	-28 N	-28 N
2.5	Openbaar vervoer	19 V	16 V	16 V	16 V	16 V
3.1	Economische ontwikkeling	-66 N	-59 N	-59 N	-59 N	-59 N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-45 N	-170 N	0 V	0 V	0 V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-173 N	-184 N	-146 N	-147 N	-148 N
3.4	Economische promotie	135 V	-15 N	112 V	111 V	142 V
4.1	Openbaar basisonderwijs	-11 N	0 V	0 V	0 V	0 V
4.2	Onderwijshuisvesting	-673 N	-689 N	-890 N	-879 N	-872 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.053 N	-1.145 N	-1.147 N	-1.149 N	-1.150 N
5.1	Sportbeleid en activering	-576 N	-631 N	-631 N	-562 N	-562 N
5.2	Sportaccommodaties	-809 N	-709 N	-691 N	-728 N	-584 N
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-166 N	-159 N	-159 N	-159 N	-159 N
5.4	Musea	-18 N	-18 N	-18 N	-18 N	-18 N
5.5	Cultureel erfgoed	-53 N	-49 N	-51 N	-45 N	-55 N
5.6	Media	-434 N	-441 N	-448 N	-455 N	-462 N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.442 N	-1.571 N	-1.330 N	-1.337 N	-1.344 N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.235 N	-1.534 N	-1.413 N	-1.420 N	-1.427 N
6.3	Inkomensregelingen	-826 N	-622 N	-503 N	-380 N	-255 N
6.4	Begeleide participatie	-2.528 N	-2.478 N	-2.365 N	-2.252 N	-2.177 N
6.5	Arbeidsparticipatie	-289 N	-288 N	-289 N	-290 N	-291 N
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-886 N	-832 N	-832 N	-832 N	-832 N
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-4.026 N	-4.363 N	-4.379 N	-4.390 N	-4.399 N
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-4.273 N	-4.581 N	-4.591 N	-4.597 N	-4.604 N
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-134 N	-142 N	-142 N	-142 N	-142 N
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-64 N	-150 N	0 V	0 V	0 V
7.1	Volksgesondheid	-907 N	-896 N	-896 N	-898 N	-898 N
7.2	Riolering	475 V	472 V	476 V	478 V	480 V
7.3	Afval	203 V	216 V	217 V	217 V	218 V
7.4	Milieubeheer	-518 N	-455 N	-257 N	-169 N	-171 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-28 N	-30 N	-30 N	-30 N	-30 N
8.1	Ruimtelijke ordening	-607 N	-662 N	-673 N	-681 N	-689 N
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-481 N	-169 N	102 V	-40 N	-28 N
8.3	Wonen en bouwen	-1.412 N	-370 N	-380 N	-387 N	-395 N
Totaal		0 V	23 V	-118 N	-180 N	6 V

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Bij die ontwikkeling houden we niet alleen rekening met datgene wat in de begrotingsadministratie is opgenomen maar ook met verwachtingen en claims waar we nu zicht op hebben.

In dit deel geven we inzicht in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de administratie is opgenomen.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Jaar	Saldo begin van het jaar	Dotatie	Onttrekking	Structurele Dotatie i.v.m. afschr	Incidentele dotatie	Structurele onttrekking	Incidentele onttrekking	Dekking	Saldo einde van het jaar
Algemene Reserve, exploitatie	2021	4.786	0	-170	0	-170	0	1.336	0	3.280
	2022	3.280	0	142	0	142	0	0	0	3.422
	2023	3.422	0	0	0	0	0	0	0	3.422
	2024	3.422	0	0	0	0	0	0	0	3.422
Reserve kwaliteitsimpuls	2021	140	0	0	0	0	0	0	0	140
	2022	140	0	0	0	0	0	0	0	140
	2023	140	0	0	0	0	0	0	0	140
	2024	140	0	0	0	0	0	0	0	140
Reserve evenementensponsorin g	2021	94	0	0	0	0	0	31	0	63
	2022	63	0	0	0	0	0	31	0	31
	2023	31	0	0	0	0	0	31	0	0
	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve bevordering jeugdwerkgelegenheid en tegengaan jeugdwerkloosheid	2021	60	0	0	0	0	0	0	0	60
	2022	60	0	0	0	0	0	0	0	60
	2023	60	0	0	0	0	0	0	0	60
	2024	60	0	0	0	0	0	0	0	60
Reserve transitiekosten Wsw	2021	149	0	0	0	0	0	0	0	149
	2022	149	0	0	0	0	0	0	0	149
	2023	149	0	0	0	0	0	0	0	149
	2024	149	0	0	0	0	0	0	0	149
Reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	2021	1.076	0	125	0	125	0	67	0	1.135
	2022	1.135	0	125	0	125	0	52	0	1.208
	2023	1.208	0	125	0	125	0	120	0	1.213
	2024	1.213	0	125	0	125	0	456	0	883
Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen	2021	3.379	0	1.341	0	1.341	0	1.482	0	3.238
	2022	3.238	0	0	0	0	0	160	0	3.078
	2023	3.078	0	0	0	0	0	0	0	3.078
	2024	3.078	0	0	0	0	0	0	0	3.078
Reserve Maatschappelijk Akkoord Tubbergen	2021	5.703	0	735	0	735	0	740	0	5.698
	2022	5.698	0	90	0	90	0	90	0	5.698
	2023	5.698	0	0	0	0	0	0	0	5.698
	2024	5.698	0	0	0	0	0	0	0	5.698

Voorzieningen pensioenen en wachtgeld en wethouders	2021	2.765	200	0	200	0	131	0	0	2.834
	2022	2.834	200	0	200	0	92	0	0	2.941
	2023	2.941	200	0	200	0	101	0	0	3.041
	2024	3.041	200	0	200	0	109	0	0	3.132
Voorziening riolering	2021	1.279	0	0	0	0	0	0	0	1.279
	2022	1.279	0	0	0	0	0	0	0	1.279
	2023	1.279	0	0	0	0	0	0	0	1.278
	2024	1.278	0	0	0	0	0	0	0	1.278
Voorziening afval	2021	431	0	0	0	0	64	0	0	367
	2022	367	0	0	0	0	67	0	0	300
	2023	300	0	0	0	0	68	0	0	232
	2024	232	0	0	0	0	60	0	0	172
Reserve Agenda van Twente	2021	853	0	0	0	0	0	160	0	693
	2022	693	0	0	0	0	0	160	0	533
	2023	533	0	0	0	0	0	0	0	533
	2024	533	0	0	0	0	0	0	0	533
Reserve wegen en kunstwerken	2021	824	0	0	0	0	0	100	0	724
	2022	724	0	0	0	0	0	100	0	624
	2023	624	0	0	0	0	0	0	0	624
	2024	624	0	0	0	0	0	0	0	624
Reserve GRP	2021	1.500	0	0	0	0	0	0	0	1.500
	2022	1.500	0	0	0	0	0	0	0	1.500
	2023	1.500	0	0	0	0	0	0	0	1.500
	2024	1.500	0	0	0	0	0	0	0	1.500
Reserve dekking afschrijving investering majeure projecten	2021	2.714	0	0	0	0	0	0	100	2.614
	2022	2.614	0	0	0	0	0	0	100	2.514
	2023	2.514	0	0	0	0	0	0	100	2.414
	2024	2.414	0	0	0	0	0	0	100	2.315
Reserve dekking onderhoud en vervanging openbaar groen, speeltoestellen en biodiversiteit	2021	1.000	0	0	0	0	0	252	0	748
	2022	748	0	0	0	0	0	0	0	748
	2023	748	0	0	0	0	0	0	0	748
	2024	748	0	0	0	0	0	0	0	748
Totaal	2021	26.752	200	2.031	200	2.031	195	4.168	100	24.520
Totaal	2022	24.520	200	357	200	357	159	592	100	24.226
Totaal	2023	24.226	200	125	200	125	169	151	100	24.130
Totaal	2024	24.130	200	125	200	125	169	456	100	23.731

Toelichting per reserve / voorziening

Algemene reserve

Doel

Buffer om toekomstige incidentele financiële tegenvallers en risico's op te vangen om de continuïteit van de gemeente te waarborgen. De algemene reserve vormt het beschikbare weerstandsvermogen.

Reserve kwaliteitsimpuls – wordt reserve kernenfonds

Doel

Deze reserve wordt ingezet voor aanpassingen in de ruimtelijke kwaliteit. Inmiddels heeft een nadere specificatie van deze reserve plaatsgevonden in een kernenfonds en een landschap fonds. De oude reserve (reserve kwaliteitsimpuls) werd gevoed vanuit de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) en anterieure overeenkomsten (kernen). De nieuwe reserve (reserve kernenfonds) beperkt zich tot bijdragen uit anterieure overeenkomsten (grootschalige woningbouwontwikkelingen van derden). De KGO (onderdeel landelijk gebied) heeft niet het karakter van een reserve.

Reserve evenementensponsoring

Doel

Stimuleren van grootschalige evenementen.

Toelichting

De gemeente Tubbergen slaat met het beeldmerk 'Glinsterend Tubbergen' een toekomstbestendige weg in aangaande vrijetijd economische (toeristisch/recreatieve) ontwikkeling van de gemeente Tubbergen. Het doel van het beeldmerk is het realiseren van meer toeristische overnachtingen en dag recreatieve bestedingen als economisch spin-off voor de gemeente. Inmiddels is besloten om op basis van het meerjarenplan 2019-2023 van Stichting Toeristisch Glinsterend Tubbergen een jaarlijkse subsidie aan Stichting Toeristisch Glinsterend Tubbergen te verlenen van € 31.250 voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 afkomstig uit de reservemiddelen toeristenbelasting genaamd 'reserve evenementensponsoring', waarbij toeristische ondernemers verantwoordelijk zijn voor het leveren van cofinanciering. Hierna is deze reserve uitgeput en kan deze komen te vervallen.

Reserve bevordering jeugdwerkgelegenheid en tegengaan jeugdwerkloosheid

Doel

Het bevorderen van de jeugdwerkgelegenheid en het verminderen van jeugdwerkloosheid. Gemeente is gelijkwaardige partner die wil stimuleren en faciliteren om gezamenlijk het probleem van jeugdwerkloosheid op te lossen.

Reserve transitiekosten Wsw

Doel

Deze reserve is bedoeld om de transitiekosten van de herstructurering van de Sociale Werkvoorziening te dekken.

Toelichting

Het afronden van deze transitie staat gepland voor 2021. Na afronding hiervan kan deze reserve komen te vervallen.

Reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel

Doel van de reserve is om planmatig "groot onderhoud" en "vervangingsinvesteringen" gelijkmatig over de begrotingsjaren te verdelen. De gemeentelijke gebouwen dienen een adequaat niveau van onderhoud te hebben.

Toelichting

Jaarlijks wordt €125.000 gedoteerd aan deze reserve. De onttrekkingen zijn gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan (MOP) dat door de raad is vastgesteld. In 2020 wordt een nieuw geactualiseerd Mop opgesteld. Aan de hand hiervan worden de jaarlijkse dotaties en de jaarlijkse onttrekkingen opnieuw vastgesteld.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Doel

De middelen in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen hebben (nog) geen bestemming of besteding meegekregen. Ze zijn (nog) vrij besteedbaar. Het doel van deze reserve is vooral het in beeld hebben en houden van de beschikbare incidentele algemene middelen, de vrije incidentele ruimte.

Reserve Maatschappelijk Akkoord Tubbergen

Doel

Deze reserve wordt ingezet voor het realiseren van projecten uit het MAT.

Toelichting

Rekening houdend met de besluitvorming uit de perspectiefnota 2021 (met name de actualisatie MAT) bedraagt de omvang van deze reserve medio 2020 ruim € 7,8 miljoen. Volgen we de besluitvorming en de oorspronkelijke planning dan wordt in 2020 nog een bedrag van ruim € 2,1 miljoen uitgegeven. Hierdoor komt de geraamde stand per 1 januari 2021 uit op een bedrag van ruim € 5,7 miljoen. Voor de duidelijkheid: alle gelden in deze reserve zijn voorzien van een bestemming gedekt door een raadsbesluit.

Reserve Agenda van Twente.

Doel

Financiering projecten uit de Agenda van Twente.

Toelichting

In de begroting van 2018 is een bedrag van € 800.000 gereserveerd voor de Agenda van Twente voor ambities en projecten voor een periode van vijf jaar. Voor 2020 is er een extra dotatie van € 318.000 voor dekking van de bijdragen voor de periode 2020 tot en met 2022.

Reserve wegen en kunstwerken

Doel

Doel van de reserve is om planmatig "groot onderhoud" gelijkmatig over de begrotingsjaren te verdelen. Om fluctuaties van de budgetten van wegen en kunstwerken op te vangen is in de begroting van 2017 €1.800.000 beschikbaar gesteld.

Toelichting

Van de beschikbaar gestelde € 1,8 miljoen was een bedrag van € 0,8 miljoen bedoeld om gefaseerd toe te groeien naar het structureel benodigde onderhoudsbudget in de meerjarenbegroting. In 2020 wordt voor de laatste keer een beroep gedaan op deze reserve voor dit doel. De middelen die daarna resteren zijn naast de structureel geraamde bedragen in de begroting bedoeld om het meerjarige planmatige onderhoud op grond van de Meerjaren Onderhouds Plannen uit te voeren.

Reserve Riool

Doel

Beperken / gefaseerd doorvoeren van de lastenverhoging voor de burgers als gevolg van de noodzakelijke investeringen op grond van de klimatologische ontwikkelingen.

Toelichting

In de begroting 2017 en 2018 is er voor een totaal incidenteel bedrag van €3.000.000 beschikbaar gesteld om de gevolgen van de klimatologische omstandigheden (deels) op te vangen. Deze reservering is betrokken bij het opstellen van het nieuwe Gemeentelijke Riolerings Plan met dien verstande dat eerst de zogenaamde "stresstests" moet worden afgewacht. De eerste uitkomsten van deze stresstest geven een beeld van de noodzakelijke investeringen aan het rioolstelsel. Hieruit blijkt dat er in deze reserve een bedrag van € 1,5 miljoen kan worden onttrokken. Dit is in de perspectiefnota 2021 gerealiseerd.

Op basis van de uitkomsten van deze stresstest is er een voorlopige risico inventarisatie opgesteld voor de klimaatmaatregelen Wateroverlast. Aan de hand van de risicodialoog met de raad wordt in het najaar 2020 de uitvoeringsagenda voor de komende jaren definitief vastgesteld.

Reserve dekking afschrijvingen investeringen majeure projecten

Doel

Dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van geactiveerde majeure projecten.

Toelichting

De afschrijvingslasten van de volgende, voorzien van een raadsbesluit, geactiveerde majeure projecten komen ten laste van deze reserve:

Fietspad Manderveenseweg
Verharding Veldboersweg te Langeveen
Glashoes
Biogas Vlaskoel
Verharding Grensweg te Langeveen
Herinrichting entree te Fleringen
Totaal

Reserve dekking onderhoud en vervanging openbaar groen, speeltoestellen en biodiversiteit

Doel

In 2020 is deze nieuwe reserve gevormd en is er 1 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het KOG (Kwaliteit Openbaar Groen). Op deze manier wordt de Raad in de gelegenheid gesteld om de uitvoering op het KOG te volgen.

Toelichting

In 2020 is het Uitvoeringsplan KOG door de Raad vastgesteld waarin voor de komende 4 jaren een kostenraming is opgesteld. Op basis hiervan is er voor 2021 een budget van € 252.000 geraamd en ten laste gebracht van deze reserve.

Voorziening pensioenen en wachtgeld wethouders

Doel

De gemeente is eigen risicodragers voor de pensioenaanspraken van (oud)wethouders in de toekomst.

(Oud)wethouders kunnen op basis van hun rechtspositie aanspraak maken op een pensioenuitkering. Om deze toekomstige verplichting te kunnen voldoen, is deze voorziening in het leven geroepen.

Toelichting

Het uiteindelijke doelvermogen wordt berekend aan de hand van de sterftetekans (afhankelijk van geslacht en leeftijd) en een rekenrente. Jaarlijks worden hiertoe actuariële berekeningen opgesteld. De dotaties betreffen de rekenrente en de pensioenopbouw van de huidige wethouders. De onttrekkingen betreffen pensioenbetalingen aan voormalig wethouders, die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben en wachtgeld.

Voorziening riool

Doel

Deze voorziening heeft als doel om ongewenste schommelingen (pieken en dalen) in de tarieven en het resultaat te voorkomen. een egaliserend karakter dus.

Toelichting

De dotaties en onttrekkingen betreffen de egalisatie van het verschil tussen de rioolheffing en de lasten van riolering (zowel exploitatielasten als kapitaallasten).

Voorziening afval

Doel

Deze voorziening heeft als doel om ongewenste schommelingen (pieken en dalen) in de tarieven en het resultaat te voorkomen. een egaliserend karakter dus.

Toelichting

De dotaties en onttrekkingen betreffen de egalisatie van het verschil tussen de afvalstoffenheffing en de lasten van afvalinzameling en -verwijdering (zowel exploitatielasten als kapitaallasten).

Bijlage 2: Vaststellen begroting

De raad van de gemeente Tubbergen

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van ,
gelet op de Gemeentewet;

B E S L U I T:

De begroting 2021 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 9 november 2020,

De raadsgriffier,

L. Legtenberg

De voorzitter,

drs. ing. W.A.M. Haverkamp - Wenker

